

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Iani Gvlielmi Verisimilivm Libri Tres

Gulielmus, Janus

Antverpiae, M. D. LXXXII.

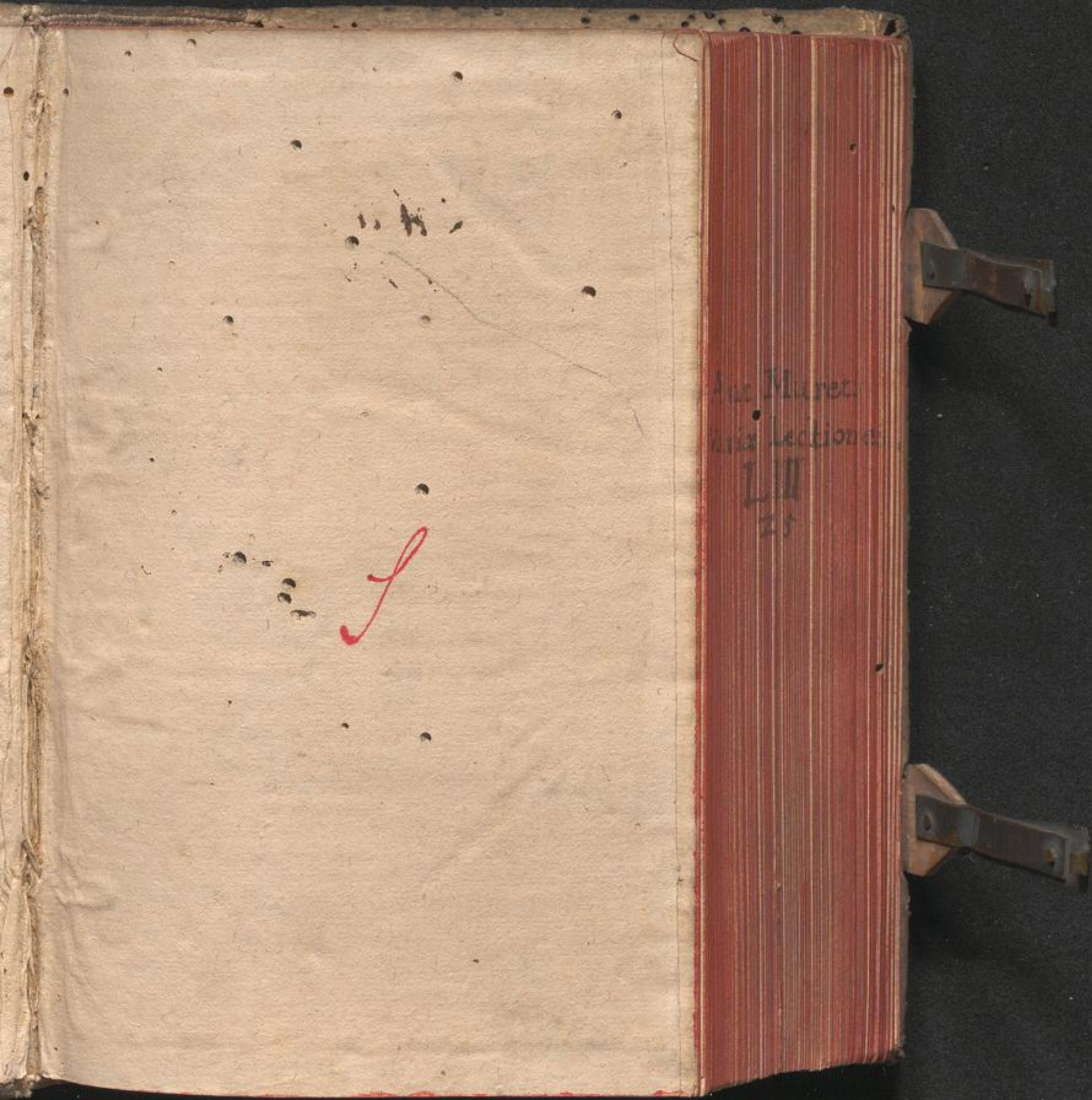
[urn:nbn:de:hbz:466:1-70877](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70877)

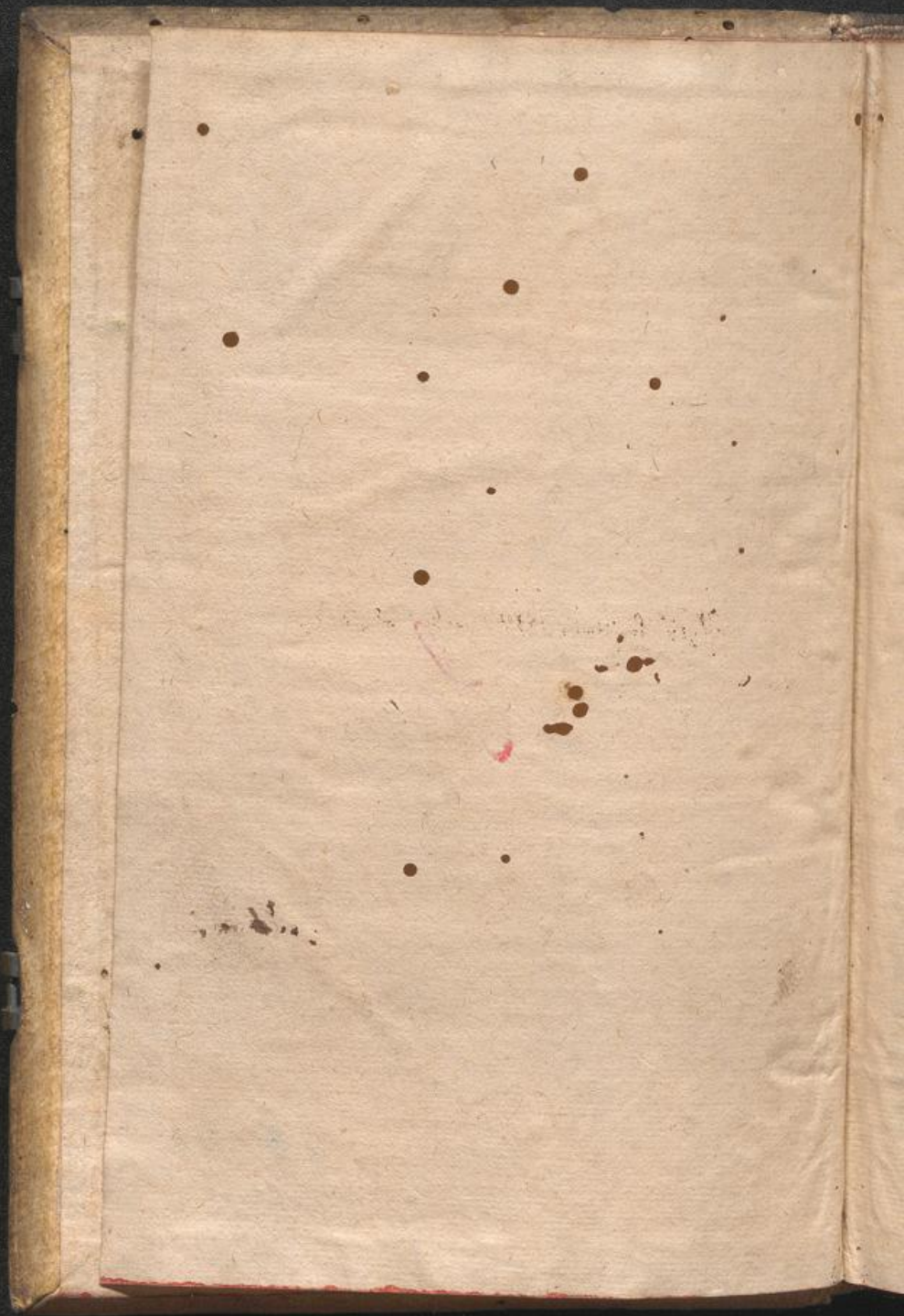
XVI

22

Jh. 6092.

Ant. Martini
Vna lectione
LIII
25

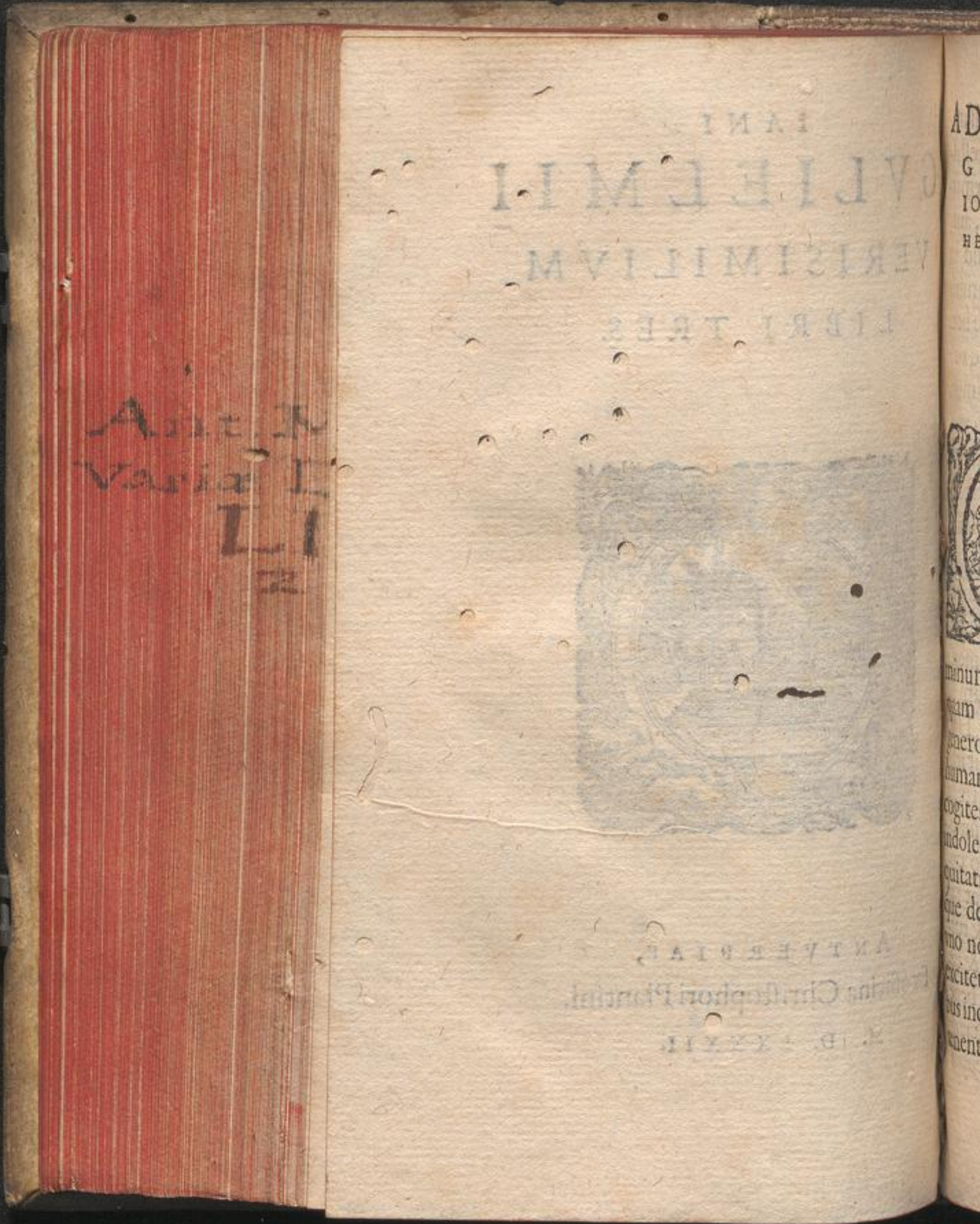

IANI
GVLIELMI
VERISIMILIVM
LIBRI TRES.

ANTVERPIAE,
Ex officina Christophori Plantini.
M. D. LXXII.

Lucreti
lectiones
II
S

Ant. N.
Varia I.
LI
2

GALLIEMINI
VERISSIMILIAM
LIBRI TRES

ANTWERPIA
Christophorus Plantin
M. DC. LXXII

AD ILLVSTREM ET

GENEROSVM DOMINVM

IO. CYRIACVM L. BARONEM POL-

HEMIVM, ET VVARTENBVRGICVM, &c.

IANI GVLIELMI

Lubecensis

PRÆFATIO.

V M multis in rebus ve-
rū experimur, quod à sa-
piētissimis viris proditum
est, honestum suapte vi
pollere, aliena illa laudis
atque utilitatis lenocinia,
vt alliciat impellatq. ho-

minum animos, non desiderare; tam nuf-
quam magis, meo iudicio, opinor tuo etiam
generosissime IO. CYRIACE, quàm in
humanitatis & litterarum studiis. Etenim si
cogites, quid id sit, quod optimam quamque
modole inflammatam studio rapiat ad anti-
quitates rerumq. gestarum memoriam, quæ
que de virtutibus est doctrinam, adeoque
in nomine humanitatem cognoscendam,
sciteturque ad cultum linguarum earum, qui-
bus inclasi hi thesauri rerum nobilissimarum
reperiuntur; non temerè reperias aliud præter
* 2 opinio-

Lucreti
lectiones
II

PRÆFATIO.

opinionem, non auditione acceptam illam
 sed à natura insitam atque innatam, honeste
 sciri omnia hæc; ignorari ac prætermis-
 ti turpiter, & ab ignavissimo quoque, ac
 quod iuxta est, stolidissimo, quive, quid
 hac naturæ præstantia hominem imprimè
 deceat, illustretque maximè, perspicere non
 possit. Præterea quidem doctrinarum ac vir-
 tutis ab imperitissimis occupari sententia
 quorum opera popularis, & splendor in va-
 gus est: neque id rectè, an secus fiat, nunc
 puto; hoc quidem, ego si taceam, res ipsa
 quatur, ut ad opes honoresque nitare, col-
 amari litteras non posse: quas qui arctius ap-
 plectuntur, iam etiam vltro sibi, mitto dicitur
 re ad dignitates & opulentiam (nam ferè
 dum hoc quidem aliquo modo esset tamen
 sed ad ipsam quoque, si dñs placet, veram
 solidam laudem aditum præcludunt. Hæc
 enim rerum ventum est, & parum fuit
 peritiæ diuitias ac honores ex victis litterarum
 spolia cepisse, nisi hoc quoque dedecus in-
 rent, inertesque & insanas audire vulgo
 gerent. Itaque quod ille olim monebat
 pientes, ut lateant, & se à luce publica &
 ba fama que etiam hominum in otium &
 nebras vindicarent, satisque haberent
 vixisse, & latuisse; hoc nunc ut aliter facere
 possent.

Ante
 Varian
 LI

P R Æ F A T I O.

copiæ non est: quippe ubi in maximis tempe-
 raribus, quibus multas respùblicas iam pes-
 sum ire videmus, ut quisque à doctrinâ reli-
 giosissimus atque imparatissimus est, ut ab hu-
 manitate refugere semper visus est longissi-
 me, ita facillimè ad clauum admittitur: hi,
 quibus solis suæ reipublicæ gubernacula Pla-
 to commendat, si viuere iam, & in sentina
 necere possunt, pulchrè discedunt. Nam phi-
 losophum quidem nunc quis è multitudi-
 ne admiratur? quis non cum occasio est irriden-
 di, arripit? adeoque si nulla est, tamen arri-
 pit nullam? *nemo, hercule nemo*: ut ait in re-
 censi Perſius; nisi qui aut eodè morbo (nam
 quæ nunc tempora sunt, hoc verbo vtendum
 est) laborant, eandemque se in corruptelam
 coniecerunt; aut diuano quodam iudicio
 quod genus in multis millibus vix singulos
 reperias) quanto plus in recessu literæ boni
 habeant, quam primore fronte de se promit-
 tunt, animaduertent. Quamobrem si quem
 neque rei suæ respectus deterret, neque, quæ
 plerosque omnes transfuersos agit, ambitio
 retrahit, neque hominum sermo moratur,
 quin animi sui sententiam accedat, perpe-
 tuoque deinde quem initio cursum petiue-
 rit teneat, quid eum aliud censebimus, quàm
 posteaquam ad eius oculos honesti pulcritu-
 do al-

Lucretii
 de re publica
 editiones

II

PRÆFATIO.

do alluxerit, mirifica illa specie sola percussum, tamquam deo impletum, parui putasse omnia, præquam ne illud è manibus atque amplexu amitteret. Et mihi quidem in hac cogitatione versanti, tu imprimis occurrere soles, generosissime I. O. CYRIACÆ, qui utrumque, & perspexeris speciem hanc prudentissimè, & amaris constantissimè. Vidi enim ipse ante paucos annos, Rochæ, cum viueremus uterque, incredibilem contentionem animi tui, & exercitationes in omni studiorum genere assiduas: cum tu nobis omnibus præires exemplo non modo diligentia, sed etiam continentia, neque solum voluptati, sed omnino otio, siue vorius est requiem dici, atque intercapedinentia laboris; bellum indiceres, ut in optato sapientia portu maturè conquiesceres. Itaque in tanto auditorum numero, quantum & optatissimæ urbis sit us fama que celebris Academicæ, & clarissimorum virorum Caselæ, Brucai, Chytræorum, aliorumque auctoritas facere poterat, nemo magis doctoribus in ore erat, quem illi sobrium continentemque laudabant, ut naturæ tamen bonum agnoscere, totumque cælo fluxisse, uti ne si velles quidem posses te ipso desciscere: diligentiam illam commemorabilem & nescio

Ant. N.
Varia I.
LI
2

P R Æ F A T I O.

in vestro isto ordine sine exemplo, cum
 dies noctesq. tibi instares; quando id in opti-
 ma natura plerumque contra occurrit; sic ad-
 mirabantur, nihil vt posse præclarior fateren-
 tur. Magnum hoc, magnum in homine co-
 pioso & beato; in eo verò qui genere cum
 nobilissimis Germaniæ nostræ comparari, o-
 mbus anteferri etiam plerisque possit, vix
 humanum est. Me quidem certè ita ce-
 pisti, vt & tunc statim admirari te cœperim.
 Et hoc tēpore cuius patrocinio librum hunc
 potius committere vellem, ex omni nobi-
 lissimum nostrorum flore repererim neminem,
 cui ob auctoritatem nominis tui apud om-
 nes merito tuo maximam, quæ mihi & præ-
 sidio aduersus inuidorum calumnias & ho-
 nori ad famam bonorum futura esset: tum
 propter summam illam & notam pridem mi-
 sericordiam humanitatem tuam. Qui enim iam olim
 ea quæ admodum adolescentulo exciderunt,
 non aspernari visus es, vt hæc non item lu-
 benter in clientelam tuam recepturus sis, vi-
 deor metuere non debere; non illa quidem
 fortasse multo politiora, neque priuatim ad
 famam nominis mei vberiora, sed tamen, si
 iudicare mihi de studiis meis permittitur,
 multo publicè vtiliora. Nam reliquis in re-
 bus scriptione supersederi saepe poterat; cum

Lucreti
 editiones

P R Æ F A T I O.

omnia politissimi veteres, & inueniunt
 quàm ij qui nunc sunt homines, acutiùs, &
 differuerint ornatiùs: hoc genus hac litterarum
 atate, & librorum ea, qua laborant
 infinita propemodum mole, solùm necessa-
 riam est: si quidem interest linguarum & e-
 tium, limpidissimos fontes antiquorum
 minum; & quibus solis illæ recte & præ-
 nè hauriuntur; iniuria temporum turbida
 obstructos etiam saepe, retari & perpur-
 gari quod certè interest, id què arbitror nega-
 rum neminem. nam libri vel sapientissimi
 scripti, nisi intelligantur, vsui esse non
 sunt; sed hæc intelligi, si maculis scateant
 Ita fit, vt hisce eluendis operam qui impe-
 dunt, eadem pulcherrimis monumentis & in-
 tegeritatem nitoremque suum restituant, &
 lucem fenerentur. Quòd vtrumque & ipse
 heic secutus sum certè, quantum autem con-
 secutus sim tu iudicabis generosissime. To-
 CYRIACE & à te eruditi viri alij: quos
 men; sicogitabunt, hanc me scribendi viam
 primum popularium meorum, præcedentem
 quem subsequeretur nullo, ingressum; æquo-
 res spero futuros industriæ meæ; neque eam
 reprehensione, sicubi defecero, quàm, vbi
 perduxero, laude dignum iudicatos. Te
 quidem qua es humanitate, certò scio ce-
 natus

Ant. M.
 Variorum
 LI

PRÆFATIO.

notus hosce meos non improbatum, ex-
saturumque offensiunculas, quæ erunt, a-
pud alios adolescentiæ, nonnullos etiam pa-
triæ nomine. Quod ut facias & à claritate
nominis tui hæc nostra splendoris non nihil
mutuari patiari, meque adeò totum aduer-
sus maliuolos tuendum tibi defendendum,
que suscipias, etiam atque etiam abs te peto.
Vale. In Agrippinensibus, Kalend. Decem-
bris. ∞. D. XXXI.

* IN

Lucreti
lectiones

IN IANI GVLIELMI
RISIMILIVM LIBROS
FRANCIS. MODII BRVGENSIS
ELEGIA.

Et merito quoniam dia hic inhonora iacebat
Doctrina, ad populos erit Hyperboreos:
Et quos tantum olim merces audire solemus
Tractare, atque illis anteputare nihil,
Ingentis certent nostris: nunc & bona captent
Quæ metuant vlla posse perire die.
Sic solet illa fons iusti iustissima proles,
Aufert contemni quæ sua dona videt.
Ergo igitur quos presentes despeximus artes
Cum magna absentes querimus inuidia.
Etsi cur alius hac inuideamus, inante
Publica quæ in nobis temnere fama solet?
Quin potius faueo laudem hinc, & gratulor illum
Sed tibi GVLIELMI sine tua patrie.
Est fateor LVBECCVM aliis amplissima rebus,
Regum quæ que suis aquet opes opibus:
Sed commune illud si non cum pluribus illi est,
Cum paucis certe haud esse negare potes.
Laus erit una dehinc, communem dicere nemo
Quam queat, ingenio parta tropha tuo.
Hoc uno LVBECCVM vrbes supereminet omnes,
Nec solum HANSATICI est fœderis illa caput,
Sed memoranda orbi, qua iungit mane nouo sol,
Et qua defessos vespere soluit equos.
Ergo ô felicem te, ô terque quaterque beatum
GVLIELMI, per quem sic patria auxit honor.

Debia

Ant. N.
Varia I.
LI

I. V. E.
S
NSIS
Debas illi vitam, maiora dedisti,
Nec moriens quisquam plura aliquando dedit.
nam tu viventi vivens largiris, honore
Dum illam tam solido perpetuoque beas.
Eius L. VBECCVM, mere flos, atque urbium ocella,
Que fors fortune par potis esse tua est?
Nemine celum aquas, & tangis sidera fama,
Sive GVLIELMI munere siue tuo.
Nec reliquum est aliud, magis & magis ut clarescas
Porro etiam quam illum ut debito honore colas.
Ingenio qui te & calamo super aethera vocat
Ne illum fors pigeat gratuito esse pium.
Gaudet honorari virtus, & digna merendo est.
Quippe homines soleat qua facere una deos.

INDEX

Lucreti
lectiones

INDEX CAPITVM QVA

LIBRO PRIMO.

CAPVT I. Misfargyrides. Plautus Mostellaria
 datus locis tribus.

CAP. II. Habe tibi res tuas. Duum locorum
 apud Nonium correctio.

CAP. III. Insignis M. Varronis sententia
 item Plautus, Terentius, Ovidius leniter.

CAP. IIII. Bona scena. Penitet. Priui custodit
 do. Pessum premere. Plauti Pseudolus multo
 mendata, yno Mostellaria.

CAP. V. Hendecasyllabi poëta veteris apud
 maculossimi nitore suo restituti.

CAP. VI. Offere beneficia, pugnos. Serere fallacia
 & bitare. Atty fragmenta aliquot correcta, & Plautus

CAP. VII. Tubuli. Animi angustia. Pietio vincere.
 Verrinis aliquantis locis emendatus.

CAP. IIX. Vita familiaris. Lubens. Subentia.
 Persa duum locorum restituti.

CAP. IX. Truones. Silus. In Festo pauca animata

CAP. X. Videri scribendum saltim, non, vt vulg
 tem. Illustratus Gellius lib. XII. cap. XIII.

CAP. XI. Pergula. Creta in toga candidati. In
 Pedidum. Pomponius apud Nonium restitutus pluris.

CAP. XII. Notatum prouerbium, Ossa atque
 tum Virgilius, Ovidius, Plautus emendati.

CAP. XIII. Notatum item prouerbium, Vipera est in
 precula. Cacabus. Illustratus Virgilius, & Cicero pro Senec

CAP. XIV. Votitus. Tamenetsi. Nullus pro non. Colo
 prologo versus, item alter ipsa in fabula restitutus & Ter
 tius Andria.

CAP. XV. Varronis duo fragmenta composita.

Ant. M.
 Varia L.
 LI

INDEX CAPITVM LIB. II.

argumentum, & indidem sententia adducta expressa
Plauto.

CAP. XVI. Euripidis Medea locus emendatus, & cum
Ciceronis compositus.

CAP. XVII. Pacuuij versus aliquot compositi de
Cicero, & correcti.

CAP. XIX. Vocare. Vocationes. Emendatus Eunu-
terentius bis, Sticho Plautus semel.

CAP. XIX. Aucupare. Quo pro quod. Theces. M. Var-
ro De lingua Latina quarto libro correctus: item Cecilius.

CAP. XX. Praesidium pro viatico. Emendata Plauti
Terentius.

CAP. XXI. Pecua pracia. Pracia. Species luminis. Spe-
cies. Atij fragmenta multoties emaculata apud Nonium.

CAP. XXII. Aui aduersa. Ilij. Addubitatum de Plau-
to Bacchidibus: alius indidem emendatus.

CAP. XXIII. Mos antiquus in nuptiis. Mutinus Tri-
mum, Muto. Mutoniatus. Praesidere. Correctus
Lucilius, & laici duobus Lucillius.

CAP. XXIV. Plauti Stichus emendata locis duobus, vno
Terentius, item Titinnius leniter.

CAP. XXV. M. Varro quinto De lingua Latina emen-
datus.

QVÆ LIBRO II.

CAP. I. Lucillij Saturæ xxx. quod videatur fuisse ar-
gumentum in eam rem complures ex ea versus adducti, & de
Cicero compositi, correcti.

CAP. II. Mansum ex ore dare, prouerbum. Orea.
Eadem Saturæ emendatus Lucillius.

CAP. III. Tägere. Tagaces. Peruenari. Truculentus
correctus.

CAP. IV. Exante. Inante. Insuper habere. Superesse
desendere. Emendatus Appuleius & de Oratore Cicero.

CAP.

Lucilius
ectiones

INDEX CAPITVM

CAP. V. Tegillum & tectum, pro veste. *Alieni. Appellatus correctus: item Lucillius apud Nonium & Cato apud Festum.*

CAP. VI. E Plauto infigne glossema sublatum: emendati & concinnati versus aliquot.

CAP. VII. Tolutim ire. Acupedius. Sonticum. *Re decondere. Emendatus Nonij versus, & complures Lucilli.*

CAP. IIX. Consilium. Consiliari. Opus approbare. *rare. Illustratus Plautus Poenulo & Asinaria.*

CAP. IX. Lucillij fragmenta aliquot correctâ, *composita, & cum Terentij loco simili collata.*

CAP. X. Eiusdem Lucillij versus cum Terentij *et Lucillij compositi: tum adducta in medium & emendata in sententia.*

CAP. XI. Herere alicui. Numerus. Neglegi pro *negligi. Sacramenti militaris formula. Correctus Cicero Pictoris, & Terentius Adelphis.*

CAP. XII. Sarcinare. Acie. Macine sarcinatarum. *Nonius restitutus, & explicatus apud eum Varro.*

CAP. XIII. Eloco pro illico. Plautus Menachmorum. *Truculento emendatus: item Varro.*

CAP. XIV. Mos antiquus laudandi nouam. *mos & curiactati in nuptiis fescennini.*

CAP. XV. St. Cautes Terentij Heautontimoroumenos. *correcta.*

CAP. XVI. Surde audire. Surdo narrare. *Curia mercede curare. Homo non fescuncia. Correctus Pompeius.*

CAP. XVII. Rota fortuna. Peculiares serui & *amicus. Tunice laxae. Tibullus illustratus locis aliquot.*

CAP. XIX. Frater cibarius. Cibicida. Amicus *fratarius, Varronis fragmentum emaculatum, & cum alio compositum.*

CAP. XIX. Quid nisi. Tempori. Andria Terentij *et Plauti. Sus tres de coniectura constituti.*

Ant. M.
Varia L.
LI

LIBRI TERTII.

- CAP. XX. Plautus *Afinaria* emendatus.
 CAP. XXI. *Tricari*. *Tricones*. *Reposcones*. *Abundare*
capitibus. *Turpilij* fragmenta emaculata.
 CAP. XXII. *Correctus* Plautus *Casina* & *Mostellaria*.
 CAP. XXIII. Fragmenta *Turpilij* aliquanta restituta.
 CAP. XXIV. In *A. Gellio* pauca animaduersa: & cor-
 recti versus *Caciliij*.
 CAP. XXV. *Aliuta*. *Afferere*. *Rudente* *Plauti* duus
 locorum correctio.

QUE LIBRO III.

- CAP. I. *Interdare*. *Bonis emungi*, *elucere*. *Offrenari*.
Plautus Captiuus emendatus, & si forte, *Rude*. de.
 CAP. II. *Exsiliij causa* solum *vertere*. *Fatiscere*. *Cice-*
ropistola ad *Brutum* emaculatus.
 CAP. III. *A se spernere*. *Virtus*. *Maculam eluere*. *Fusti-*
patre. *Plautus Stichus* correctus & *Ennius* apud *Nonium*.
 CAP. IV. *Afores*. *Miluina*. *Externatus animi*. *Loca-*
lacia. *Restitutus Appuleius* pluries.
 CAP. V. *Sparti*. *Tages*. *Emaculatus Censorinus*, &
 fragmentum *L. Attij*.
 CAP. VI. *Tentio*. *Tentigo*. *Tendere*. *Mors Aristotelis*.
Morta. Ex eodem *Censorino* menda aliquot sublati.
 CAP. VII. *Rata vota*. *Resignare*. *Lena*. *Discingere*.
Emaculati versus aliquot *Martialis*.
 CAP. VIII. *Exefficio*. *Curiosi*, *proverbium*. *Correcta*
fragmenta Afranij & *Nauij*: & illustratus *Plautus*.
 CAP. IX. *Reprehendere*. *Omnes inimicos repperire*,
proverbium. *Rauis*. *Correctus* *Plautus Epidico*, *Terentius Andria*.
 CAP. X. *Tempori*. *Magis magisque*. *Scuta proiecta*.
Emaculata fragmenta *Sisenna*.
 CAP. XI. *Oram orationis adhibere*. *Ora pro rei initio*.
Plauti emendata.
 CAP. XII. *De silicernio* notata quepiam. *αχχοι*. *Ra-*
pere

Lucreti
 editiones

pere de rogo canam. Bustiwapi. Correcta glossa veteri. Et
pud Nonium Varro.

CAP. XIII. Mundus. In mundo esse. Saturni. En-
culatus Appuleius: item Plautus Persa, & Gellius.

CAP. XIV. E Quintiliano macula aliquot sublata.

CAP. XV. Pigmenta. Frumen siue rumen. Frum-
Ruminari. Irrumare. Varronis fragmenta aliquot correctis
duo composita.

CAP. XVI. Escendere. Exscendere. Nervius exten-
re. Cicero, Varro, Festus, Cecilius emendati.

CAP. XVII. Flectere comam. Prata. Candida. Tu-
mlere. Emaculata multa in Martiale.

CAP. XVIII. Ruales. Luna aquulenta. Varro
Nonium correctus.

CAP. XIX. Bēs ἐν ᾠδαί, prouerbium. Despectus
Hiscere. Martialis emendatus.

CAP. XX. Carmen. Carminare. Plautus emendatus
Menachmis.

CAP. XXI. Tria Varronis fragmenta apud Nonium
composita.

CAP. XXII. Martialis aliquot locis emendatus. Plautus

CAP. XXIII. Pompa. Nihil amare. Cassa speculata
ricula. Mulo inscitior. Multi. Cistellaria Plauti explanata
emendata.

CAP. XXIV. Dufum item locorum in Plauto correctis

CAP. XXV. Exigere. Defendere pro arcere. Anera. In
Martiali versus aliquot emaculati.

Ant. M.
Varia L.
LI

II.
petri. &
atulle. En
ius.
e sublat.
en. Fr
not corr
ias exte
adida. T
Varro m
Dofp
emenda
id Non
us. B
becula
expla
o corr
Anera. d
IANI

IANI GVLIELMII
VERISIMILIVM

LIBER PRIMVS.

CAPVT I.

Misargyrides. Plautus Mostellaria emenda-
tus locis tribus.

EPIDE ludunt Conci in persona-
rum nominibus ad rem qua repra-
sentant accommodatè excogitandis:
& plerumque illi quidem iis qua co-
gnatione quadam cum re cohèrent,
interdum tamen & contrariis quam
poscat confutgendis, ludos vrbaniſſimos faciunt.
Plautus Perſa paraſito nomen fecit Saturioni, cui
numquam non compareret inedia, planeque e-
tatis, vt ipſemet ait: non ſaturio. Simile com-
entum excidiſſe ſuſpicor Moſtellaria, Scæna Scele-
tem ego annum.

— Hic it ad me. ſaluus ſum,

ſpes eſt de argento. TR. hilarus eſt fruſtra iſthic homo,
ſaluere inbeo te mi Saturites benè.
Mocet me, quod in ſuis libris inuenit doctiſſimus
Camerarius, mi ſaturites: quibus coniunctis & leui-
ter immutatis lego, ſaluere inbeo te Misargyrides benè.
Primum proximè ductum ſcripturæ veteris: tum ve-
niſte arbitrabar ἀντιοπάξος argenti-odium, qui ita
bellum inhiaret, vt vel os ſibi verberari pugnis, mo-
argenteis, facilè pateretur. Poſtremò in Adelphos
Auentij Donatus liquidò confirmat Misargyriden
A trape-

Quare
lectiones

trapezita Plautini nomen esse, quem frustra alibi
 queras, si hunc quem reprehendi amiseris, Eadem
 Scena, Serui quæ cum.

*Vale sis ne forte ad merendam quopiam deuortis,
 Atque ibi meliusculè quàm sat fuerit biberis.*

Malim legere: *Atque ibi ne plusculè.* Mox:

Ita dico, ne ad alias adis perperam deueneris.

PH. Scio quæ me ire oportet & quò venerim: noni loco

Hæc ut alij explicent, non me fugit: sed verius
 mo perperam vulgari, corrigendum quæ esse:

Scio quò me ire oportet, & quò venerim noni loco.

Hoc, loquus; ut cocus coquus, secor sequor
 promiscuè scribebant: & *περὲς* elegans est, sicut

istis: vbi loci, huc locorum, huc viciniæ. Terentius

Interea mulier quædam ab hinc triennium

Ex Andro emmigravit huc viciniæ.

Ita interpretis vetus, quem sequi quæ in Nonium

tò malo. Sic enim & Plautus Mercatore:

Vt isthuc est lepidum! proximè viciniæ

Habitat.

Probat emendarionem meam & hoc quod statim
 statim, quò venerit:

Philolaches hic habitat, cuius est pater Theoprotus

CAPVT II.

Habe tibi res tuas. Duùm locorum Afranij apud

Nonium correctio.

VIM negocij nominibus eruditus offudit Nonium
 dum optimis scriptoribus admittendis mendacis
 segetem serit ita vberem, ut ei ne cum Theoprotus
 dem Hercules extirpandæ futurus videatur. Ita
 nos quoque non inutiliter laborasse,

Ant. M.
 Varian L.
 LI

LIBER PRIMVS.

Sperat quidem animus, quò eueniat diis in manu est.

In Vafer.

Incipit Diuortio. Qui coner noctu clanculum brusire do-
tem ne remittas vafer, honestè vt latites & nos lau-
das diutius.

Latricarunt hæc plerique, dum nodum in scirpo quæ-
rant: extricauit, quod sciam, hæctenus nemo. Lego:

— qui conere noctu clanculum

Reuere, dotem ne repromittas vafer:

Honestè vt latites, & nos ludas diutius.

Argumentum fabulæ ex titulo vidère est fuisse de dis-
solutione coniugum: in ea dos reddebatur vxori ius

Romano: id ex veteri formula notum, HABE TI-
BI RES TVAS: ad quam alludit Philippica II. Ci-
cero, illam suas sibi res habere iussit, ex duodecim tabulis:

res ademit, forasque exegit. Apuleius Milesiarum
libro: Tu quidem, inquit, tibi istud tam dirum facinus:

concessim tibi meo deuorte: tibi que habe res tuas. Porro
respondent, promittebant; ita respondent, re-

promittebant præsentem, ne itaque insimulatur ma-
gis, rus cogitare, ne dotem repromittat.

In Coniicere.

Incipit Incendio. Seruus est mihi Nicasio sceleratus curiosus
cum filio ei conicere ad nescio quid de latriuncula.

Hæc in verbum repono, & emaculo, cumq. alio loco,
quem laudat idem Nonius in Concedere, ita cõparo:

— Seruus est mihi Nicasio

Sceleratus, curiosus; is cum filio

conicere hac nescio quid de latriuncula.

Atque eccum inedit, hoc procul concessero.

conicere est parat conicere, vt Terentio 'It visere.
libris fuisse videtur. Eit apud Nonios: quod postea lo-
corrumpendo fuit.

Insignis M. Varro's sententia correcta. item Plautus, Terentius, Ovidius leuiter.

M. VARRONIS doctissimam sententiam alibi frustra tentatam nuper mihi per sanasse visus sum apud Nonium in Calx,

Nemini fortuna currum à carcere intimo missum leui

Inoffensum per aquor candidum ad calcem subit.

Emendationem meam subiiciam, rectè an secus est istimatio erit doctorum: sic igitur in septenarios pono.

Nemini fortuna currum missum à carcere intimo

Labi inoffensum per aquor candidum ad calcem subit.

Nocuit huic loco, quod innumeris aliis bonorum scriptorum, ignoratam diu fuisse cognationem V. B. litterarum. Cùm ergo in veteribus Plauti esset, qui

erat labi: isti correctores leui fecerunt: quem errorem commissum etiam suspicor eiusdem Varronis

τορῶν ἢ περὶ φδορῆς νόσμου, quem locum adscribam, compositum à me cum fragmento altero, quod eodem libro idem Nonius conseruauit, vt emendandum est istimo,

Propter cunas capulum positum est,

Nutrix tradit pollinctori.

Detis habenas anime labi,

Dum ventus nos flamine sudo

Suauem ad patriam perducit.

Versus sunt anapæstici dulcissimè facti. tertio vulgatur, anime leui: mendosè opinor. labat enim veritas & tamen si quis contra tendet, pertinax heic non sum. Eadem causa nauum adspersit versui Plautino, Trinumo:

Si animus hominem perpulit, actum est: animo seruiuit, non sibi.

Si ipse animum perpulit; dum viuit, victor victorū cluet.
Verum enim est, *seruabit.* antiquè, vt *audibit.* Si, inquit, semel animo induleris, aetatem illi seruitutem serues. Porro *sinit scribit*, vt versus constet: potuiffem *sui*; sed dixisse veteres *sini*, quod nos enuntiamus *sui*, notum est. id etiam in Terentio fuerat, *Andria*. Dum tempus ad eam rem tulit, *sini: animum vt expleret suum.*

Secundum ms. Colonienfis: absque quo esset, potuiffet nos vel Donatus monuisse de mendo. ait enim antiquè dictum; tum aliter vsurpari A delphis, *Non sinit* *ut faceret nos.* In vtroque frustra erit, si publicatos *sinos* sequare. *Sinit* igitur cum esset in Nonio, impositi mutarunt in *sui*, aut quod idem est, & in vettustis editionibus exstat, *sibit*: vnde porro subiit istud *sui*. Neque mihi dubium est, quin respexerit huc *Quidius Tricibus*:

Nam pede inoffensiuum decurrere vita

Dignus es, & fato candidiore frui.

libri scripti. vulgò, *procurrere*: ineptissimè. At illo modo Cicero Catone: *Quasi decurso vita spatio ad carceres à calce reuocari.*

CAPVT IIII.

Bona scaua. Penitet. Priui custodes. Imodo. Pessum ire, premere. Plauti Pseudolus multis locis emendata, vno Mostellaria.

PLAVTI Pseudolus quæ habet in editionibus vulgariis: *Studete hodie mihi, bona in scenam adfero,*
Nam bona bonis ferri reor æquum maximè.

Vitio librariorum corruptum cenſeo, pollulaq. im-
tatione legendum. *Bonam ſcauam.* vt hoc dicat, auſpicato
catò ſue bono & liquido auſpicio in ſcænam ſe pro-
gredi. nam & ludi auſpicato & bono cum omne
committebantur, & aliter ſi fieret, inſtauratiuſ copia
era. Bona ſcaua idem quod auſpicio bonum. ha
fabula infrà:

Benè ego ab hoc prædatus eho, noui: bona ſcaua eſt
Scæna Pſeudole non:

Metuunt credere omnes. B. A. eadem eſt mihi lex, me
edere.

P. S. Credere autem? eho, an panitet, quãdo hic fuerit
Leuiter corrigo, quanto hic fuerit uſui. Muſæum præ
loquendi genus, pro eo quod eſt, Videturne tibi pe
ram fuiſſe vitæ & lucro. Terentiuſ:

At enim (dices) me quantum heic operis fiat panitet
M. Tulliuſ proœmio Officiorum: Tam diu autem
debebis, quoad te quantum proficias non panitebit. Ex
pla ſimilia paſſim obuia. Scæna Forum coquuntur

Item hiſ diſcipuliſ priuſ cuſtodiſ dabo.

Non certiuſ vixiſſe Plautum, quã eundem ſcribi
ſe, priuſ cuſtodiſ dabo. idq. vincit ipſa orationiſ
riſ. Priuſ vetuſtè, qui nobiſ ſinguli. Lucilliſ:

Culcitula accedunt priuſ centonibuſ binis.

Scæna Vox viri peſſumi.

s. i. quid lubet? pergin ructare in os mihi? p. ſ. ſuaſuſ re

Etuſ eſt mihi, ſic ſine modo.

Posteriora Noniſ laudat, ſic ſine ſi modo. emaculatuſ
dum ſuſpicor, ſic ſine: i modo. Ea eniſ cum faſtidiſ
à ſe quempiam reiicientiſ formula eſt Comiciſ ve
tatiffima. Sticho:

Nefcio quid vero habeo in mundo. E. P. I modo,

Alium conuiuam querito in hunc diem tibi.

Eadem

Ant. M.
Varia L.
LII

Eadem Scæna paullo post:

Sed Simo ut probe tactus Ballio est! quæ tibi dixi

Effecta reddidi. s. i. derides? pessumus homo est.

Inclinat animus credere, scribisse poetam, pessum is

modo ut. Pessum ire, perire est: ut pessum dare, perde-

re: & in eadem significatione, pessum premere. Mo-

stellaria: Istum pro suis factis pessumis pessum premiam.

Docta translatio est à re maritima: argumento est lo-

cus Cistellaria:

Mariumis moribus mecum experitur, ita meum frangit

amantem animum,

Neque, nisi quia miser non eo pessum, mihi vana abest

Perdito permicies.

Siue figura vsurpauit Rudente:

Nunc eam cum nauis scilicet abiuisse pessum in altum.

Deiuli admodum fallor, Mostellaria quoque, Scæna

Melius anno hoc:

Sed Simo, ita nunc ventus nauem nostram

Deferuit. s. a. quid est? quo modo pessimè potuit

Quæ ne subducta esset in terram ante hac?

Argo enim, quo modo pessum ire potuit. Non potest, in-

quit, ut submersa vobis nauis sit, quam in terram

subduxistis. Et confirmat correctionem meam,

quod subiicit mox Tranio:

Venit nauis nostræ quæ frangat ratem.

CAPVT V.

Heptasyllabi poeta veteris apud Istrum maculosissimi

metri suo restitui.

FATENDVM est: nimium amo antiquorum ho-

minum ingenia, multoque lubentius pasco auidita-

rum meam reliquis eorum quantum libet ambebis

blat.

blattarum, & qui non minus infesti iis, emendatorum dentibus; quam luculentis canis vbiq; nesci scripturientium. Itaq; cum incidissem nuper in bellaria nescio cuius poetæ, temperare mihi non potui quin vt defacanda arbitrarer sententiam meam delictatis conuiuatoribus proponerem. Sic igitur Illudrus Etymologici libro XXI. cap. XXXII.

Thynius (anulus) purus est, primum in Bithynia fabricatus, quam olim Thyniam vocabant. Flaccus: Lugente meam ra nec smaragdos beryllósque mi Flacce, nec nitentes perdidida margarita quero, nec quos thynica lima perpoliuit. Os nec Iaspus capillos.

Hos verus cuiuscumque sunt: nam Flaccus ille laudatur irrepsit ex ipsis versibus, & propè est vti viro docto C. Cilnij Macenatis in Horatium credam: sed cuius cuius sunt, ita emaculatos non pessimè arbitror:

*Lugens te, mea vita, nec smaragdos
Beryllos neque, Flacce, nec nitentes,
Semper candida quæ, o margaritas
Nec quos Thynica lima perpoliuit
Anellos, nec Iaspis lapillos.*

Notus mos Romanorum ponendi in lectu amoenissimè tangitur: hoc animaduerso sententia non obscura est. Margaritæ nitentes semper candidæ, sunt candidæ, vt Virgilius dixit, *Crebra ferit*, crebrò. Bithyniam olim dictam Thyniam, notam ex multis auctorum locis, verius tamen fortasse ita partem dumtaxat eius nominatam, cui rei auctor Ammianus, qui libro XXI. in Mariandynam & Thyniam eam distributam memoria perdidit.

CAPVT VI.

serere beneficia, pugnos. Serere fallaciam. Bitere & bitare. Atij fragmenta aliquot correcta, & Plautus Pannulo.

L. ATTII principis Latinae tragœdiæ fragmenta quædam, apud Nonium corrupta, hoc capite, quod proero, redintegrabo.

In Fors & Fortuna.

Attius Andromeda. Multi iniquo mulier animo sibi mala auferre in malis, quibus natura praua magis, quam fors aut fortuna obsuit.

Verbi vitio labat sententia. pro auferre MS. agnoscit, auferre: idque rectum est. Ausi & auxi, vt in nixi promiscuè vetustissimi: quare hæc in leuonarios recolligo:

Multi iniquo, mulier, animo sibi mala auferre in malis, quibus natura praua magis quam fors aut fortuna obsuit. Fructa sententia est, & quæ non longè ab Herodoti illo, ἠδὲ ἀνδρῶν καὶ θεῶν.

In Seges:

Attius Andromeda. Quod beneficium haud in sterili segete te obesse intellegis.

Attius tentat legere, locasse: ego præstare audeo verum esse, obesse. Obserere beneficia, peruenustum est. varîe enim transfertur id verbum. Plauti Menæchmis aliò:

Hic ego nunc semetem in ore faciã, pugnoque obseram. Attius Pannulo serere lites dixit, & serere fallaciam. sic enim lego hos versus, Scæna prima.

Abeamus intro, vt Colabiscum villicum

Hanc perdoceamus vt serat fallaciam.

Vulgarij libri omnes, serat. inficetè. At nostrum illud præterquam quòd vîtatissimum loquendi genus,

A 5 etiam

etiam iocum ex ambiguo, more Plauti, caput de
lico enim sermo est.

In Gracilitudo.

Attius Amphitruone. Tamen ista tua gracilitudo
et us facit, ne dubitem.

Leggo, ne diu bitem. Bitere & bitare veteribus
quod nobis ire, nemo nisi fungus in his litteris
nescit. Quia, inquit, imbecillē te video quā ab
quā à corpore non defertigabo amplius multa in

In Specis.

Attius Alcmonone. Quod dii interdum inferum
depressum altis claufere specis.

Suspicio anapæsticos fuisse, itaque rectē à me
culatos:

Quod dii interdum inferum penitus

Depressum altis claufere specis.

Scio enim descensiones istas heroum ad inferos
occafio semper fuisse, reditusq. ante eundem occa

CAPITVLV I.

Tubuli. Animi angī. Pretio vincere. Cicero Verris
quantis locis emendatus.

M. TVLLII his libris pauca admodum
gere decreui. alterius enim erit & temporis & loci,
studiosis harum litterarum impertiri ea, quae in op
mum hunc linguæ Latinæ parentem notata habeo
Lubet tamen interspergere nonnulla quæ gultum
quemdam ceterorum exhibeant: si nimirū, vitæ

—ficos propola recentes

Protulit, & pretio ingenti dat primitiū paucos.

Libro accusationum quarto acerbè & grauitatē
ctatur scelus Verris, qui suam in iudicando fidem

Ant. M.
Varia L.
LII

actore flagitiosissimè pecunia addixisset. *Quem,*
quæ, mihi tu Bulbum, quem Stalenum, quod vniquam
modi monstrum aut prodigium aut auarum aut
abus, qui cum reo transigat, post cum accusatore deci-
dit. In quibus verbis quem dicat Bulbum nescio, ac
sententia ne alij quidem vlli; nihilque certius est
lectione libri veteris, quem mecum communicauit
clarissimus Io. Metellus, Quem mihi Tubulum.
Idem pro Scâuro meminit, apud Alconium. Si
Indices, pro L. Tubulo dicerem, quem ex omni
sceleratissimum & audacissimum fuisse accepimus.
ij Tubuli gentis Hostiliæ, & mentio est, si
fortè hoc ad rem, C. Hostilij Tubuli proprato-
apud Liniuum libro x x i x.

Ibidem paucis interiectis.

Que posteaquam iste omnia abstulit alia rogando, alia pos-
cendo, alia sumendo, ferebat Stenius vt poterat, ange-
batur tamen animi dolore necessario.

Conatus huius loco medij Lambinus, etiam magis
 corruptus: sed venustissimè idem liber,angebatur ani-
 monecessario. Sic Epidico Plautus: *Absurdè facis qui an-*
ge animi. Et eadem fabula, excruciar animi, desipere
reus, sermonis falli, idem dixit.

Aliquanto inferius:

Quicumque senator voluerit fieri quamuis puer, quamuis
indignus, quamuis ex eo loco ex quo non liceret: si is
pretio apud istum fieret idoneus, vt vinceret, factum
esse semper.

Et hic locus glossemate inquinatus, in ms. erat, *si is*
pretio apud istum idoneus vinceret. Idoneus à p x i u o s pro
idoneos. hoc mutato constitutus locus est: ita paullo
infra: Fit vt pretio nouus vincat, litterasque à pratore au-
ferat. Curculione Plautus:

Si amas,

Si amas, eme, ne rogetes: facito vti pretio peruenit

Aliquanto post:

*Is quod videbat istius censum stare nullo modo posse
censum obseruare iussit.*

*Liber scriptus, istius census stari. Scribo litteras
tracta, censu stari: hoc est, in istius censu perfectum
pro Flacco: Prator actionem se daturum negavit: vti
cata stari ostendit placere.*

CAPVT IIX.

*Vita famili. ris. Lubens. Lubentia. Plauti Perse
locorum restitutio.*

SCÆNA, Omnem rem inueni.

Marsupium habeat, inibi paullum presidij,

Qui familiarem suam vitam oblectet modo.

*Lego, oblectet domi. Familiarem vitam eam autem
domi à nemine vocatus agat: ita parasitus Cap...*

Neque vniquam quidquam me iuuat, quod edo domi.

Foris aliquantillum etiam quod gusto id beat.

Eadem Perfa, Scæna Hostibus victis.

*Statuite heic lectulos, ponite heic que assolent: bene
volo primùm aquulam mihi*

Vnde ego omnis hilaros, ludentis, letificantis facia...

*Quorum opera hæc mihi facilia factu facta sunt,
volui effieri.*

*Nam improbus est homo, qui beneficium sui summi
reddere nescit.*

*Lepidissimi, ita me Musæ ament, versus; sed per
scurus ex iis secundus, ob insolentiam formula
ciam hilaros vt fiant; elegantis tamen, & in vno Pl
locis sexcentis obuia, accusandi casu pro nomi
posito. Nos exemplo vno contenti erimus, Epistola*

Sonnenio, exiuiabilem ego illi faciam hunc vt fiat diem.

Primum noto: tum leue ex eo mendum tollo.

Lubentis enim reponendum haud dubiè, lubentis:

quod conuiuij verbum proprium est, cum frôte iam

correcta iocandi & sese exhilarandi cuique lubido

Adelphis Terentius:

Illerem ac lubentem fac te in nati nuptiis.

Gellio lubentia conuiuiorum sunt lautitia, &

quæ vltro citro reciprocant inuitationes. lib. xv.

cap. 11.

Quia lubentia gratiaq; omnes conuiuiorum incognita sunt.

Aplianus de Afino primo: Lectulo refouet, cibo satio,

quod mulceo; iam ad lubentiam procliuus est ioci & scitum

et canillum. Hinc lubentes pro lætis & hilaris, & ipsa

lucetas lubentia dicitur, Afinaria:

Non ego nunc Libanum requiram aut familiarem filium;

sed ego illos lubentiores faciam quam lubentia est.

Sticho. Itaque onustum pectus porto lætitia lubentiaq;

cetera, vt arbitror, bene habent: hac totius soci sen-

tentia. iubet Toxilus lectulo statui, cyathos, vinum,

cetera quæ assolent, inprimis caldam temperando vi-

disponi: vt lubentia & hilaritate impleat omnes,

quorum opera fallacia ex sententia successerint. pla-

te enim sibi, vulgò quod dicitur, ingrato nihil

quidquam esse improbius.

CAPVT IX.

Truones. Silus. In Festo pauca nimaduersa.

APVD Festum in voce Stolidus versus Ennij

publicatur:

Nam videt pugnare suos stolidi soliti sunt.

Quin mss. fuisse viri docti indicant, vide. Diuisa vo-

cere-

ce restituo: Nam vi depugnare. Apud eundem Secretum
Afranius Abducta. Quam senticosa verba pertorquet
 Mutant viri docti in, lupa: ego propius scriptura
 terf. ductum, pertorquet truo. Triones vulgi
 ma in enormis nasi homines. Cacilius:

Prò dij immortales! vnde prorehsit truo?

In Silus.

Silus appellatur naso sursum versum repando.

Malo lectiopem libri scripti Colonientis, *naso*
sum versus & repandus. A filo enim denominati
 nes, vt à naso nasones, à mento mentones, à
 dorso dorso.

CAPVT X.

Videri scribendum saltem, non, vt vulgo, saltem. Illud
 Gellius libro II. cap. XIII.

QVÆRIT scriptor Atticarum Noctium
 gnificatione & origine particula SALTĒM, &
 censet se le quidem duas opiniones hominum, v
 parer, ingeniosorum: sed nem tamen argutias
 acutas quam veri similes iudicat, pronuntiat que
 plius. Ea de re vt certi quid statuere & diffinire
 merarium; ita fortè non reprehendendum, ser
 tiam meam timidè & verecundè ostèdere, iudic
 relinquere doctioribus. Semper enim ita existim
 errore fieri peruulgato & hoc tempore; vt sic d
 rim; catholico, quòd id verbi secunda vocali & s
 batur & pronuncietur: cum recta & legitima
 ptura videatur esse per tertiam. Auctores habeo
 bros manu descriptos, è quib optimes quisque &
 tustissimus agnoscit, SALTĒM: nonnulli etiam
 ductum & repositum quod nunc terimus habet
 hi sic vsu venit; neque dubito quin & alius. De
 ex ho

hoc analogiam eruebam; ex illa significationem.
 raptim à supinis raptu, cursu, sensu, recessu; raptim,
 sensim, recessim: eodem planè modo descende-
 re à saltu, saltim: & vt in illis primigenia signifi-
 catione vis residet; ita eadem in hoc non obscura est.
 Adhibetur enim in oratione, cum ea quasi saltu quo-
 dam ab iis quæ antecesserunt subito præcipitat, &
 finit in extremum aliquod. Parcæ adscribere ex-
 ceptæ sunt enim sexcenta tanta in promptu, neque in
 uiliu, in quo non hæc transiliendi siue transiti-
 onis, vt Rhetores loquuntur, vis eluceat. Quod si
 quis neque libris acquiescit, nec Etymologice con-
 tinuitati, at ille Priscianum saltim audiat, qui enu-
 merans aduerbia in E M verbum de hoc nullum, postea
 addit. In I M & denominatiua inueniuntur & verbalia
 & participalia: vt à parte partim, à viro vitim, à vice vi-
 tim, à statu statim, à raptu raptim, à saltu saltim & sal-
 tim. Vbi quin intellegat, quod nos vulgamus
 ALTEM, dubitare nos res non patitur. Qui vetu-
 statem obiciet scripturæ iam inde à Gellij ætate vsu-
 que, sciat iam tum plerumque maiorum consuetu-
 dinem quæ scribendi quæ loquendi mutauisse, id quod
 ex ipso colligere est: viderique eius addubitatio-
 nem inualuisse, cum, quod ille hesitanter po-
 siterat, Grammatici temere sequerentur. indicio est
 Donatus, siue quis alius est in Adelfhos Terentij:
*saltem, inquit, τὸ ἐξαυτὸν. natum est autem à captiuis, sal-
 tem, qui nihil aliud præter salutem à victore petunt.* haud
 dubio ex Gellij loco. Hac in sententia magis confir-
 matus sum, postquam probari eam sibi mihi signifi-
 cavit eruditissimus amicus meus Fr. Modius; qui
 etiam P. Pithæum ita in suis Abris perscriptam hanc
 locum repperisse, ostenso eius ad Sidonium Apollin-
 narem

narem loco, me docuit. Si quis tamen melius
attulerit, eum libens merito sequar.

CAPVT XI.

*Pergula. Creta in toga candidari. Inspare. Padidam. Po-
ponius apud Nonium restitutus pluries.*

ARCESSAMVS Pomponium quoque ad
nostras, & malè accepto ei à mutua
Nonio si quid in nobis opis est ne denegemus.
mum, quod adducitur in Suppilare:

*Pompon. Sarcul. Alteram apportat, prodigit, per
suppilat semper.*

Haud dubiè rectè emaculo, Alter amat, potat. Ogi
mendi è distractione syllabarum, Alteram atpotat.

In Taxim:

*Pompon. Buccon. Clandestino tacitè taxim per
per cantum.*

Iunius in ms. inuenit, *per spectam periculum. Emen-
perculam. Percula siue Pergala, vt Glossa explicat
Plinius xxi. l. l. Fulcra
gentarius bello Punico secundo, cum corona rosacea
è pergula sua prospexisse dictus, ex auctoritate senatus
cerem ductus non ante finem belli emissus est.*

In Ominas.

*Pomponius Cretula. Nil petitur è bene eueniat. Ita
& tibi bene sit, qui rectè ominas.*

Editio vetus Veneta, *Cretula vel petitura. Scribo,
meo quidem animo verissimè, vel Petitore. Scribo
hanc fabulam, vt è titulo colligo, de candidato ma-
gistratum ambiente: ideo Petitorem in scribit, qui
peti magistratus propriè dicitur; & Cretulam, qui
qui petebant creta togas suas candefaciebant, vnde
candi-*

candidati ducta appellatio est. Præterea cognomine
hæc distinguere voluit ab illa, quæ *Petitor Heres* in-
scribitur. Iam sententia fragmenti clara est, esse ver-
ba bene precantis candidato, & illius responderitis.

In Feruit.

Pompon. Fullone. *Facite vt ignis seruat, ligna instipite,
far concidite.*

dictum est, *instipite*. Instipare est iniicere: vt obsipare,
obscicere & aggerere. Plautus: *Obsipat acyulam*. Vt au-
tem sonare, sonere; tonare, tonere: ita instipare, insti-
pare promiscuè inflectebant. Pomponius alibi: *Par-
tem insipui, conclusi, condepsui.*

In Intybos.

Pompon. Placentæ. *Rustici edunt libenter pedibus tristes,
acres intybos.*

Scribo, *pedidos, tristes*. Pædidum quod cæter & gra-
uolentis est, vt omnes nôrunt.

CAPVT XII.

nam prouerbium, *Ossa atque pellis*. tum Virgilius, *Oui-
bus*, Plautus emendati.

P. VIRGILII versum Bucolico tertio libri pu-
blici ad vnum omnes ita legunt:

His certe neque amor causa est vix ossibus herent.

sententia non multum, à verborum & interpun-
tionis venustate abductum longulè. Scribo enim:

His certe (neque amor causa est) vix ossibus herent.

actor mihi perspicuis verbis in Terentij Eunuchum
mutatus: *Hi hicc, his hisce, nominandi casu numero mul-
tis promiscuè vsurabant.* His ergo hoc loco hi est.

postea trita Latinis auribus formula est, *amor causa*
est sic Cicero Lælio: *Valetudinem causa non mæsti-*

B tiam

nam fuisse. Et reducit hic versus mihi alterum in memoriam P. Nasonis non dissimilis sententia:

Si pata est, Veneri similis; si flaua, Minerva;

Sit gracilis, macie qua male visa sua est.

Emendo versu posteriore, *macie qua male visa sua est*. Vt enim Maro, vix herere ossibus; ita hic Nalo, nisi macie siue macilenta cute dixisse videtur, potius, nisi me meum fallit somnium, dixit, de qua, vt verus verbum est, *ossa atque pellis tota esset*. Ius verbum dico, quod *raposus* dicitur iactatum id fuisse in macilentos è Plauti locis duobus colligebatur.

Capitulis:

Macescere, consenesco, & tabesco miser,

Ossa atque pellis sum miser à macritudine.

Ita rectè ms. Langij: malè vulgo *miserà macritudine*.

Aulularia:

Volo ego ex te scire, qui sit agnus curio.

E V. *Qui ossa atque pellis totu'st, ita cura macet,*

Quoniam extra inspicere in sole erit in viuo licet,

Ita is pellucet quasi latet in Panica.

CAPVT XIII.

Notatum item pro uerbum, *Vipera est in veprecula*. Colligitur à Virgilio, & Cicero pro Sextio.

EODEM Bucolico leguntur hæc ab omnibus.

Qui legitis flores & humi nascentia fraga

Frigidus, ô pueri fugite hinc, latet anguis in herba.

neque tamen cultius quidquam subesse vili pretum suspicati sunt. Mihi numquam dubium quin poëta ad paræmiam quamdam respexerit, fortasseam eam qua vulgò ferebant, viperam in veprecula: de periculo graui & inopinato.

rationem aperte extulit Pomponius:

Dide, cedo cacatum. vipera est in veprecula.

Prima verba videntur mendosa, & conabar legere, *Dide, cedo cacabum.* Cacabus enim vas in quo pulmentarium coquitur: sed abstineo. Respexisse autem huc Virgilium vincit, quod fragorum meminit, quæ in vepretis ferè leguntur. Significat idem verbum M. Tullius pro P. Sextio: *Quoniam id etiam satum civitate fuit, ut illa ex vepretis extracta nitedula remp. arrodere.* Ere nata mutavit argutissimè. nam sic cum audivetur, vipera è veprecula, de eo qui & vehementer coceri posset, & de improviso, cauerique idè vox posset: ille nitedulam ex vepretis appellat, qui nocere velit magis quàm possit, cauerique non magnopere debeat.

CAPVT XIV.

Votius. Tamenesi. Nullus pro non. Casine prologo versus, quem alter ipsa in fabula restitutus & Terentius Andria.

CASINÆ Plauti qui præponitur prologus elegantissimus mehercule & perurbanus est, dignusque qui eo legatur. in eo versus hic in libris paulò veteribus omnibus ita concipitur:

Aures votiuæ si sunt, animum advertite.

Præterea Lambinus, ut nos credere vult, illud *votiuas* parum huc convenire animadvertit, mutavitque in *vaciuas*, ad exemplum illud Plauti Pseudolo:

Fassis vaciuas Pseudole adis aurium.

Mea ut migrare dicta possint quod volo.

quo dissentio. Neque enim, ut heic quidem usurpatur, iocus acuti quidquam habet, ut illo quem modo posui loco, adductis quæ ad eandem translationem faciunt aliis. & quorsus tandem si aures vaciuas

B 2 habeant

habeant non eas aduertere iubet, sed animum, quod
penitèret verborum antecedentium. Itaque videtur
verius sit:

Aures votita si sunt animum aduertite.

Votitus qui voto quo minus quid faciat impedire
Asinaria:

Nolo habere illam causam & votitam dicere.

Lepidè igitur histrio: si, inquit, voto tenemini
minus auribus mea dicta vsurpetis, at vos animum
vsurpate. Lusit nimirum in eo, quod immobilis
mini natura aures dedit, vt ex aduertit non possit
animum aduertere vulgatissimum loquendi genus
hoc igitur agere eos iubet.

Eadem fabula, Scæna Si sapitis.

Qui amat tamen hercle si esurit nullum esurit.

Immuto leuiter, sed, quod ausim præstare, verum

Qui amat tamen hercle et si esurit, nullus esurit.

Tamen si probum & antiquæ notæ verbum hic
tmesi cum esset, propè euanuit. Id reponens
etiam in Terentio, Andria: *Nilil audio*

Ego te commotum reddam. DA. tamen si hoc verum

Ira enim optimum fragmentum Colonienfe, quod
æde maxima adseruatur. Nullus esurit, pro non
notum loquendi genus. Pomponius: *Lapatium*
lus vescebat, lardum luscabat libens.

CAPVT XV.

Varronis duo fragmenta composita. eiusdem Modij argumen-
tum, & indidem sententia adducta expressa de Plauti

VERE hoc vulgo dicitur *ei'uar' è'nis*, merito
doctissimi viri semper monuerunt, fugiendam in
stutu ineptam leuitatem, in iis togatorum eruditione

Varro, cuius super hac re sententiam, quæ Menandri eius heferat, ex Nonij duobus locis à me comparatam huc adscribam:

Non modo furis apertis, sed penè natibus apertis ambulat: cum etiam Thais Menandri tunicam habeat ad talos demissam.

Notat schema vestitus nostro seculo non insolens: ubi & hoc noto, vidèri politissimum virum more suo alludere ad locum poëta veteris æqualis sui, certe non multo maioris Turpilij, ex cuius Demiurgo hæc adferuntur:

aperta sura, brachia autem procerà horrore in mihi Ex corde exfuscitabant.

Verba sunt, ut apparet, puellæ fastidientis in proco & corpore enormi & deformi habitu. Itaq. sibi eas magis odio ac senio esse ait, ut ex eadem hac fabula citat Nonius. Eadem de causa scribserat Modium, quo, ut ex fragmentis intelligimus, in victu & vestitu reprehendit vtrumque τὸ πλεοντε καὶ τὸ ἐλαττον; probat, id quod titulus docet, τὴν μεσότητι. Modius enim ipsi planè id est, quod Græcis τὸ μέσον, M. Tulij mediocritas quæ inter nimium & parum est. In quo libro præter cetera memorabile illud & tamquam è tripode Apollinis oraculum; non eos optumè vixisse, qui diutissimè vixent, sed qui modestissimè, id est modice. Quis verbis postremis ad Plauti, ut solet, allat, Perla:

Modice & modeste melius vitam vivere.

CAPVT XVI.

Euripidis Medea locus emendatus, & cum simili Ciceronis compositus.

EURIPIDIS Medea primore statim fabula ita

alloquitur puerorum regionum magister eorum dem
alumnam anum.

πῶς δ' ἐχλ' θνητῶν; ἀρπ γνώσεις τόδε
ὅς πᾶς τις αὐτὸν τῆ πέλας μᾶλλον φιλεῖ.

Cum illa quæsta esset Iasonem benivolentia & p
tatis in suos parum meminisse; subiiciens hic, q
tandem, inquit, non idem facit at? iam intellegis
um esse vulgò quod dici solet,

Omnes sibi esse melius malle, quam alteri.

Sic enim versum posteriorem interpretatus est
antiquus, ut recte vidit eruditissimus Victorius: ubi
que præclare priorem ita ut nos scribimus lau
scholiaste admonitus, cum vulgò aliter legatur. So
iicit deinde ille apud Euripidem causarum quæ
contentionem, quis inducti amicos sibi plerumq
postponant:

οἱ μὲν δικαίως, οἱ δὲ καὶ κέρδεις χάριν,
εἰ τῆς δὲ γ' ὀνῆς ὀνεκ' εἰς ἕρπει πατήρ.

Quorum versuum prioris difficile est vt depellat
sententia iamdudum suscepta, legendum videtur
μὲν δὲ κλέει. Primùm viciniam litterarum ma
quis cõsideret, & is maximè qui librarium & co
pendia & ductum ex libris manuscriptis nouit: ma
ipsam ré putet. Hoc enim, opinor, vulgata lectio
nat, minùs multos quàm debet amare, partim multo
partim auaritia impulsos. quod & falsum & ineptum
est. Falsum, quia si philosophos audias, vix vnquam
magis amabis amico, vt ius amicitia non migres
eptum; quòd potius opponendi fuissent ij qui inuicem
deserent amicos, iis qui iustè; quàm qui auaritia
At nostrum hoc quod reponimus huic loco aptissim
mum, alij, inquit, ambitione acti se amicis antepo
nant.

Ant. M
Varia L
LII
23

nonnulli etiam turpis lucri cupidine: ne tu id
 nun iniquè feras, si sui amoris causa pater liberos ne-
 glegit. Ponit eadem M. Tullius Lælio, ut quosdam
 propositos, ad quos multæ multorum amicitia faciant
 naufragium. Sin autem ad adolescentiam perduxif-
 sent, dirimi tamen interdum contentione vel vxoria
 conditionis, vel comodi alicuius quod idem vter-
 que adipisci non posset. quod si qui longius in ami-
 citia prouecti essent, tamen saepe labefactari, si in ho-
 noris contentione incidissent. Quem ad hunc ipsum
 Euripidis locum respexisse valde suspicor: ita eadem
 omnia utrobique posita, quæ beniuolentiæ rescindunt.
 de sint, ambitio, auaritia, vxoria condicio.

CAPVT XVII.

Paccuij versus aliquot composui de coniectura, & correcti.

NONIUS in Senium ex Paccuij Peribœa hæc
 adducit:

*Parum est quod te atas male habet, ni etiam hic ad ma-
 lam atatem cruciatum adiungas reticenti.*

hic nemo non videt, mediocriter doctus saltim, lit-
 terulam fugitiuam vocis postremæ reprehendendam,
 ut fiat, *reticenti*. Illud fortasse non item, videri hæc
 adhesisse aliis aliquot versibus, quos malè diuisos
 in Nonij locis quattuor ita compello, ut sic dicam,
 unum & compono.

se. Lapis cor cura, arumna corpus conficit.

*N. Parum est, quod te atas male habet, ni etiam hic ad
 malam*

atatem cruciatum adiungas reticenti?

Esare, quæ cor tuum timiditas territ at?

te. Mane, expedibo actutu: ibi quod cõtrà rogo Respondeas.

Certè sententia examuffim quadrat, & vt non in
olim coheserint, vtilius tamen heic legentur coniu-
ctè, quàm diuulſè apud Nonium, in Senium, Lapi-
Timor, Expedibo.

Idem, Accusatiuus pro Genitio.

*Pacuius Peribæa. Regnum imperator, æternum mu-
rum sator.*

Lego, Regum imperator, æternum marum sator. Merito
pro murus in tralatitium. Est precatio ad be-
nem initium: vt liquet ex his quæ ab eodem Gram-
matico conseruata non longè à superioribus heic
videntur:

— veniam precor,

Petens, vt quæ egi, ago, axim verruncent bene.

Vicem mantisæ, vt antiqui loquebantur, adiciam
ad hæc Pacuuij quæ ex eodem dramate laudantur.
Nonio:

Nam me perbitered, illis opitularier

Quolis exitio cupio, dum proſim modo,

videri respexisse Terenti, cum illa scriberet Andria

Ego Pamphile hoc tibi pro seruitio debeo,

Conari manibus pedibus noctesque & dies,

Capitis periculum adire, dum proſim tibi.

CAPVT XIX.

*Vocare. Vocationes. Emendatus Eunuchus Terentio
Sticho Plautus semel.*

TERENTII Eunuchus quod vulgatur;

Te mihi patronam cupio Thais, te obsecro.

rectius in mss. est, & libris melioribus, *capio.* Ver-
enim mos Romanorum tangitur. è plebe hominum
instituto Romuli, quos vellent è patriciis patronos
capie-

capiebant, quorum praesidio & opibus tuti essent: neque fas erat à patrono clientem deserere. auctor Dionysius historicarum secundo. Vel igitur huc respexit, vel Urbanus etiam Chærea patronā capit tamquam servus libertus eius, cuius se paullo ante servum gestabat.

Eadem fabula:

*Qua cum amatore suo cūm cenant, ligurriunt,
Harum vidēre inluuiem, sordes, inopiam.*

Et haec verissimè fragmentum Colonienſe, *Qua quomodo amatores vocant, ligurriunt.* Vocare Latine dici, quod nos vulgò inuitare notū est. in eo emendandus Plautus Stichus:

Sed generi nostro hæc reddita est benignitas,

Nulli negare soleo, si quis me vocat.

Veri omnes, si quis me esum vocat: sed istud, esum, irregularis est glossa vel versus arguit, cui nequiquam mendicatus est Lambinus. Hinc Catullo vocaciones:

Vos conuiuia lautiora læti

De die facitis, mei sodales

Quarunt in triuio vocaciones.

idemque Iustino lib. x x v i i. Hieme deinde immittente non in conuiuio sed in campo, non in vocacionibus sed in exercitationibus, nec inter sodales sed inter aequales aut equo aut cursu aut viribus contendebat. Ita enim isthic legendum amicissimus mihi, flos Germaniæ, Palmerius me monuit, cūm publicetur ineptè vacationibus aut conuocationibus. Neque verò in loco Terentij me mouent, mutili isti centones, qui Donati nomen præferunt quòd dissentire videntur. Quis enim non videt præceptissima illis saepe à nescio qua mala manu adsuta? Et hic quidem lectionem vulgatā interpretationem esse eius, quod ego reposui. Neque versus lababit,

si nō quom neque elices & produces: more veterum
qui & consonandi D syllabæ extendēdæ adiciēdæ

CAPVT XIX.

Aucupare. Quo pro quod. Threces. M. Varro De Lingua
• Latina quarto libro correctus: item Cæcilius.

ERVDITE M. Varro, vt omnia, libro De Lingua
Latina quarto, verborum origines ait aut vulgari
esse & populo quoque non planè incognitas;
Grammaticas, quæ occultiores; aut denique philo-
sophicas & Stoicas, quo difficillimè atque adhiberi
perueniri possit. Itaque se ex opinione magis quam
certa scientia de iis traditurum profiteretur. Quam
inquit, vbi aditus & initia regis: quo si nō perueniam, cum
tamen ad opinionem aucupabor. quod etiam nonnumquam
salute nostrâ facit cum egrotamus medicus. Vbi sententia
multò illustrior & fortean locus constitutus erit,
Igeris? quo si non peruenero scientia, at opinione aucu-
por. Mendi occasio fuit. Ad quarta littera pertinet
pro. Aucupari aliquid pro inuestigare Latinis vici-
tissimum. Plautus Milite:

*Vident tu illum oculis venaturam facere atque aucupari
auribus?*

Ita Cæcilio aucupari argētum, est acquirere & inueni-
uendo eo satagere. Sic enim lego apud quædam
Donatum in Eunuchum Terentij:

— *Quid tibi aucupatio est*

*Argentum? aut de meo amore verbificatio
Patri.*

malè vulgò, *argumentum*. Sensisse autem quod
fuius Varronem indicant quæ non multò post
quantur: *De nostris dicam, cur sint: de alienis, vnde sint*
de ali-

re veterum
adiutibus
ro De
De
ar vulg
nitas
que phi
e ad
agis qu
Quar
m
sentent
rus em
ne an
a per
inis v
auct
& in
de
mod
pōit
vide
de

soluitis relinquam. quorum partim, quò ita inuenerim,
aurumquam. scribam. Sic enim ex mss. isthic scriben-
tum, & quò positum pro quod: idque sapius quàm
ququam suspicatus hactenus est, factú nos alibi do-
ctus. Eodem Varronis libro Ennij versus laudatur:

O terra trita, vbi Liberi sanum in ciuium muro locaui.
mandosè, quis non videt? sed corrigendum cenfeo:
O terra Threca, vbi Liberi sanum inclutum locaui.

Pris à libris, & notum est Threcas in mss. esse, quos
non malè mea sententia Thracas vulgamus: alterum
errorumdem vestigiis: habent enim, ciuium, vnde
facium, vt alij sententiæ supplendæ adiecerunt, muro:
quod hìc tam conuenit, quàm in tragœdia foccus.
constat religiosissimè Bacchi orgia apud Threca
celebrata, eaque de re pleni veterum libri, ne à me
exempla expectes.

CAPVT XX.

Præsidium pro viatico. Emendata Plauti Pænulus.

PLAVTI Pænulo in illa affabrè adornata falla-
cia, qua lenò in plagas Agorastoclis compulsus est, hi
versus leguntur. Scæna, iam isthuc ego reuertar.

Immo vt ipse nobis dixit, quo accures magis,
Trecentos numos Philippeos portat, præ sibi.

De subornato illo Spartiata sermo est, quem aiunt
vnde nequam faciat aurum habere. Sed inibi quid
sibi volunt obsecro ista, præ sibi? nam ego quidem
tanta cum ignarissimis scio. Vide tamen si commo-
de in mentem venit, malè dissiluisse syllabas, scri-
bendumque esse:

Trecentos numos Philippeos portat præsidij.

Præsidium eleganter pro com meatu siue viatico po-
suit,

fuit, quod fami arcendæ sit: vt & Sticho:

*Cynicum esse egentem oportet parasitum probe
Ampullam, strigilem, scaphium, foccos, pallium
Marsupium habeat, inibi paullum præfidi,
Qui familiarem suam vitam oblectet domi.*

Portare igitur numos præfidij, est in comeatum
sumtum secum ferre. Eadem fabula, Scena
tis spectatum est.

*Ibo intro hac vt meo hero memorem. nam huc
adis seuocem.*

Corrige, ante *adis euocem*. Paucis post versibus:

*Nam & hoc nocte consulendū, quod modo concreta
Mirum, rugisse plerosque leuissimum mendum
ge, Nam & hoc doctè consulendum. Nihil huc nox hæ
& docta consilia, docta dicta, docti doli, semper
micis in ore & sermonibus.*

CAPVT XXI.

*Pecua præcia. Præcia. Species luminis. Specere. Attij
gmenta multoties emaciatæ apud Nonium.*

E naufragio scriptorū L. Attij quasi tabulas
dam collegenti mihi in manus venerunt vitiole
dam & hiantes, quas refarcire conatus sum, bene
secus alij viderint.

Nonius in Pecua.

*Attius Diomede. P asim qua præda pecua balat ant
Fortassean corrigendum, P asimq; præcia pecua. Pre
cia à præciendo, quòd clamore & balatu pastorem
antecedant. certè eodem modo Præciæ dicti tam
quam proclamatores quidam, qui Flamines antea
debant, & clamore opus fieri prohibebant: de qu
bus vide Festum.*

In No-

In Nobilis.

At. Diom. *Me Argos referam, nam hic suam nobilis, ne
cui cognoscat noto.*

Refecto & literarum ductu restituo, Ego me Argos re-
feram, nam hic cluo iam gnobilis. In Insolens.

Attius Diom. *Ita è fletu & tenebris obstinatus speciem
amissi luminis Conspiciunt insolentiam.*

Propius germanam scripturam editio Nonij vetus
Veneta; è qua, eiecto dumtaxat E, scribo: *Ita fletu &
tenebris obstinatus speciem amissi luminis. Speciem lumi-
nis dixit pereleganter pro visu. Specere enim & spi-
care antiquè videre est.* In Exanclare.

Attius Diom. *Ferè exanclauimus tyranni ingenium se-
num & execrabile.*

Amendum, Feri: vt ad tyrannum referatur.

In Caussari.

Attius Medea. *Qui potis est repelli quisquam, vbi nullus
est caussandi locus.*

Verum est, reselli, arguta sententia. Nemo, ait, con-
uenitur, cui sui purgandi potestas non datur.

In Tabificabile.

Attius Medea. *Par neci orbificor liberorum letho & tabi-
ficabili.*

Amendo, Pernici orbificor. In Aucupau.

Idem Medea. *Ego me extollo in abietem, altè ex tuto pro-
spectans aucupo.*

Facilius esse opinor, prospectum aucupo. Exempla su-
perposui, & alia vbique obuia.

CAPVT XXII.

Aduersa. Ilij. Addubitarum de Plauti versu Bacchidi-
bus: alius indidem emendatus.

SCENA, Iamdudum Pistoclère.

Quo

Quo nunc capeſſis tete hinc aduerſa via
Cum tanta pompa?

An hîc aduerſa via, quam infeliciter & diis trauſſis
ingreſſus ſis? an verius eſt, *auerſa via*. Vt ſignificat
quod explicauit pluribus Aſinaria, ſic:

— *hac quidem non venit, angiporro*

• *Illic per hortum circuit clam, ne qui ſe videret.*
Sed inclinât animus credere, fuiſſe olim:

• *Quo nunc capeſſis tete hinc aduerſa via.*

ob ea quæ antecedunt: ea verò quæ publicè
fulciendo verſui videntur excogitata. Aduerſa
eſt *ater*, & ſominis mali. Pœta vetus apud
Ceronem.

• *Soluere imperat ſecundo rumore atque aduerſa via.*

Scena, Atridæ duo.

• *In dolis ego capreſus ſum, ille mendicans penè interit.*

• *Dum ibi exquirat fata illorum, aſimiliter multi
erigit.*

Res eſt non coniectura, *fata Illorum*. Ilij pro Illi
bus de quòrum fatis hîc agit. Sic pœta neſcio
Ilius Hector.

CAPVT XXIII.

• *Mos antiquus in nuptiis. Mutinus Tritinus. Mutinus
10. Mutoniatuſ. Preſidère. Correctuſ Lactantiuſ,
locis duobuſ Lucilliuſ.*

MIRA ſup^{er}ſtitio fuit veterum in omnium
rum primitiis diis ſuis conſecrandis. Et vide
ineptias, & ride. etiam noua nupta, prius quam
maritum deduceretur, obſceni Dei in ſinum locatur;
tur; vt hic quoque iure ſuo pudicitiam eius præ
bandi

Ant. M.
Varia L.
LII
28

boni frustrari ne videretur: auctor Lactantius di-
 citur Institutionum primo. Et Tutinus, in cuius
 podendo nabentes president, ut eadem pudicitiam prior
 praeboasse videatur. Emendo, Mutinus, siue Mutus,
 Tutinus deus quod equidem sciam necdum
 curus est, & nihil huc facit siue Tutulinus siue Tu-
 tinus, quis tuendi nostri, si credimus, cura est. Mu-
 tinus autem Latio, qui Graecia Priapus, teste Diuo
 Augustino: idemque Festo Mutinus Titinus dici-
 tur. Faciebant illi sacra velata, vnde nuptae dicitur
 & in togis praetextis, vnde, quia dum porro ita
 abacerentur ad maritum acclamabantur, fedi non
 in dictionem abierunt verba nupta & praetextata
 pro libris & obscenis. Ab hoc Mutino & in nobis
 quo sumus mutinum dicimus, & mutones siue
 mutonarios bene valatos, & quibus poculum, istud
 virile, calaritas non attingit. Manavit exinde la-
 tium, ut iaceretur in quemuis impurum. Lucilius:

Et muton' manum perscribere posse tagacem.

Idem verbum reponendum Sulpicior duobus eius-
 dem Lucilij locis apud Nonium. primum in Se-
 rum:

In numero quorum nunc primum Trebelliu' multo

Obmarcescebat, febris, senium, vomitus, pus.

Malim Trebelliu' mutum. quamquam vulgatum illud
 defendi posse non negem: ut & in Nebulo:

Nugator quidam ac nebulo su maximu' mutum.

Legebam tamen, set maximu' mutum. Recte autem in
 Lactantio est, president. Praesider enim verbum in
 talio operantium proprium: in eo more suo ex ambi-
 gulo Plautus Mostellaria:

Ego interim hanc aram occidabo. I H. quid ita? I R.
 nullam rem sapis.

Ne enim

Ne enim illi confugere huc possint, quæstioni quædam,
Hic ego tibi præsidebo: ne interbitet quæstio.

CAPVT XXIV.

Plauti Stichus emendata locis duobus, vno Trinummus, vno
Titinnius leniter.

STICHO, Scæna Mercurius Iouis:

Heram ex errore eximiam, benefacta maiorum meorum.

Exaugeam, atque illam augeam ex insperato à portu meo.

Verba postrema vitij manifesta sunt: emendo, non

erato à portu bono: vel, si mauis litterarum ductum

qui, ob portum bono. Bonum ob portum est: quod

portu est. Ob enim antiquè significat ad. Ennius

Ob Romam noctu legiones ducere cepit.

Ad autem in loco motum sæpe significat, Rudens

Neque quini lenonem ad portum prebendere.

Alterum tamen magis probant, quæ infra sequuntur

Dinacij verba:

— ita celeritè in curriclo

Properè à portu tui honoris causa. P. A. ecquid apparet
boni?

Mox, Eadem Scæna:

Commodum radiosus sol esse superabat è mari.

Rectum opinor esse, sol sese superabat è mari. Super

bat pro tollebat ἐπεσυντῆκας ἀποχρισμῶν. Ita penetrat

se in domum idem Plautus, emigrare se aditibus

xit Titinnius. sic enim eius verbum emendo apparet

Nonium in Seniam: — quot pestes, iurgia, fœda

Sesemet hisced emigrarunt adibus.

Et plurimis locis apud Plautum sese & esse locum

inuicem mouerunt. ita quod editur Trinumo loco

prima:

Indig

Indignum ciuitate hac esse viuere,
 nemo dubitabit, saltim non imperitissimus, rectè à
 te emaculatum,
 Indignum ciuitate ac sese viuere.

CAPVT XXV.

M. Varro quinto De lingua Latina emendatus.

MIRVM est quantulum mendum quantas saepe
 in bonos libros inuehat. vel hunc locum M.
 Varronis libro De lingua Latina quinto quis hacte-
 nus intellexit? Nam Flamen Dialis auspicatur vinum
 ut ius sit vinum legere, agna Ioui facit: inter cuius exta &
 Flamen prorsus vinum legit. Omnes certè ante
 Varro accepertunt iussisse Flaminem vinum legi, tum
 Ioui fecisse: quo nihil à sententia Varronis alie-
 nis, & manifestò arguunt vanitatem sequentia. Sed
 leuissimam erroris causam: syllabæ duæ coale-
 runt, quibus diuisis non meridiè clarior lux est, quàm
 unius loci sententia. Lego, & ut ius sit vinum legere. Ut
 faciat, inquit, & ius fasque sit vinum legere, flamen
 Iouis agna Ioui facit; tum ipse inter exta erectus vin-
 dicemiam auspicatur.

C IANI

IANI GVLIELMI
VERISIMILIVM
LIBER SECVNDVS.

CAPVT I.

*Lucillij Saturæ xxx. quod videatur fuisse argumentum
eam rem complures ex ea versus adducti, & de coniectis
compositi, correcti.*

LUCILLI pleraq. omnia maiorum
incuria intercidiſſe valde mihi
ignum videri ſolet. Mitto homines
fuiſſe eruditiffimum & lingue Latine
ſciētiffimum, quod Fabio & Cato
lio; primū ſtyli naſum condidit
quod Plinio maiori; ſcripta eius vnicum apud
nos *χρόνιον* i. *χρῆμα* exemplum eſſe, quod M. Varro
ni viſum fuit: quanti tandem illud putandum
rum inſectatorem acerrimum fuiſſe, quod vno
nes ore loquuntur. Habēt in quo ſe tamquam
ſpeculo contemplaretur hæc ætas virtutum in
vitiis fertiliffima. De me, facio quod poſſum
iunt, quando quod volo non licet. Fragmenta
compārent in rutis cæſis Grammaticorum ſub
mendosa emaculo, diuulſa compono, atque ex illis
brorum quoque ipſorum argumenta, quod per
ariolor. Id an adſecutus ſim libro Saturarum
doctorum erit arbitrari; ego quid me obſeruaſſe
hi perſuaſerim proponam. Cenſeo enim bonam
tem conſumtum in maritum inſectandis miſens
quos ait vxorum illecebris captiuos teneri. *ſic enim
coheſiſſe*

credidisse coniciebam versus, qui hoc docent.

atque illud quoque mite malum blandum atque iocosum;
 In laqueis mancis, pedicis mens irredita est,

Præsternit labra deliciis, delent amore.

nam eisdem legibus coerceri ait, ut res suas separata
 habeant, ut mundum muliebrem & suppellecti-
 tam domesticam affatim suppeditent, ut terra mari
 periculi capitis periculo rem faciant. Huc enim spe-
 rant illa,

accipiunt leges, populus quibus legibus expers,

hoc missum facies, illo me vivere libente.

Ecce paullo vel antè vel posterius (quis enim cer-
 tum adfirmet in re tam incerta?) posita:

— curabi' domi sint

Sordidus, an illa, pueri, zonariu', textor

Angulo como digitis discerniculumque caput:

Calcium, e accedant bina centonibu' prius

Omnia alia, in quibus efferimur rebus: ne ego multis

Eloquar.

idem referendum arbitror hoc viri ad obiurgan-
 dam coniugem, ut suspicor, responsum à Nonio, uti
 quædã, diuulsam.

quæque tuis sauis dictis ac tristibus factis

Hæc tu me infimulas? non ne ante in corde volutas

Quid dare, quid summi facere & præstare potissim.

Quæque & has de itineribus & periculis maritorum

retractas in Noniano pelago tabulas & à me nescio

quæ rectè, certè non inconuenienter, comparatas

tabulam & tamquam conglutinatas:

— se conficit ipse comestque

Vir, mare metitur magnum, se fluctibus tradit.

Continuo simulac paullo vehementius aura

insariit fluctus, erexerit, extuleritque,

C 2

Omnia

Omnia endo mari videas feruente micare.
 At bonas matres familias interim desidia sua & crebris ad amicas; siue amici sunt; itionibus rem manū conteri & dilabi pati idem adfirmat. Sic enim oragmento hos versus:

At cū iter est aliquid, & causam commentari vident,

Aut apud aurificem, ad matrem, cognatam, ad amicum

Aut operata aliquo in celebri cum equalibus sano,

Lana opus tunc perit, pallor, tinea omnia cadunt.

Quin adiicit, vltro illas inclamatas quiritare & causam defendere:

Quid tibi isthic curas vbi ego oblinar atque voluer?

Quid seruas quod eam? quid agam? quid id attrimescitur?

Tunc iugo iungas me ante & succedere aratro

Inuitam, & glebas subigas proscindere ferro?

Itaque eodem hoc libro idem Lucilius contempit muliebri ingenium cum leonis decrepiti lustro, quod cata illa & vafra vulpecula subire noluit; cum videret vestigia ferarum quæ se intrò penetrauerat peritus ferri omnia, rursus Calla: quem locum eruditissimi poëta, à Platone sumtum, Horatius vt multa æmulatus ad æstus populi & reipub. motus trahit

Quod si me populus Romanus forte roget, cur

Non vt porticibus sic iudiciis fruar hisdem,

Nec sequar aut fugiam qua diligit ipse vel odit:

Olim quod vulpes ægrotò cauta leoni

Respondit, referam: quia me vestigia terrent,

Omnia te aduorsum spectantia, nulla retrorsum.

Eundem apologum in Lucillio fuisse narrarunt non hi aliquot indidit reliquias; sed ita malè percipit vt è balbis eximi non possint. eas sparsim subiungam

* * leonem Aegrotum ac lassum.

* *

*Qui non spectandi studio, sed omni tetri
impulsu ingressus.*

Ita enim emendo, quæ publicantur. *Q. n. expectans
spectandi studio, sed hominis: perspicuè falsò.* De vulpe
hiali genere, more sui seculi, loquitur.

* *

Et sua perciperet retro relictâ iacere

* *

*Deducta ad hunc voce leo. cur tu ipsa venire
Non vis huc.*

Verba leonis, in quibus emaculandis iam olim inci-
di cum amico meo. Nonius: *Deductum, diminutum,
suppressum.* rectè, & talis vox agrotorum & senum.
Sic Virgilio deductum carmen est humile & depres-
sum, quale bucolicum: non, vt idem ille Gramma-
ticus malè explicat, molle & suaue.

* *

*Quid sibi volt? quare fit? vt intrò, versus & ad te
Spectent, atque serant vestigia, & omnia prorsus.*

Vulpeculæ verba sentiant. leonis simulationem, vt
tribi distinguenda ad quæ ille, vt videtur fidei fa-
tendæ causa, respondet:

Tristem & corruptum scabie & porrigini plenum

Hic in stercore, humi, sabulisq; fimo atque sucerda

Insulta miserum te quoque in me.

Vbi notabis exemplum tmeseos Lucillianæ, de qua
Ausonius, versu vltimo. Insultate enim coniungen-
dum est: vt paullò antè dixit, *versus & ad te:* pro quo
Horatius, *te aduersus.* Concluisse apologum videtur
ita, vt muliebri malum adfirmaret blandius quidem
esse, sed eo ipso maius & propius perniciem. Ita enim
hæc expono:

Improbior multò, quàm de quo diximus antè,

C 3

Quantò

Quantò blandior, hoc tanto vehementiùs mordet.
 Postremò addam, videri mihi occasionem huius
 turg; scribendæ Lucillio dedisse nescio quem con-
 ciatorem, cui reponere hoc pacto voluerit, ut em-
 nupfisse vxori ostenderet: tum in vniuersum *seru-*
ditios, vt fit, incurrisse. Vnde id imberim *seru-*
 cari, adiciam (semel enim qui pudorem migra-
 nauiter, aiunt, impudentem esse oportet) *seru-*
 liquot versum meam.

Nunc Cai quoniam incilans nos ledit vicissim,

Et maledicendo multis sermonibus differs

Quum scis scire tuas omnis maculasque notasque,

Summatim tamen experiar rescribere paucis,

Quantas quoque modo arumnas quantosque labores

Exanclâris, uti pecudem te vt demique nasci

Præstiterit asinum.

In quibus, vt subtilis est imperitia, etiam nomen
 mouebat Caij. Notum enim illud in nuptiis
 Iemne, Vbi tu Caius, ego Caia.

CAPVT II.

*Mansum ex ore dare, prouerbiū, Orea. Culpa. Eadē
 Saturā emendatus Lucillius,*

LV BET etiam num ex eodē libro paucula quo-
 dam malè affecta, quod nobis dij opis dabunt, per-
 sanare. Nonius Mansum.

*Lucillius lib. x x x. Sperans atatem eandem hac profert
 posset * mansum ex ore daturum.*

Nescio an desit quippiam, vbi asteriscum colloca-
 mus. Certè priora liquet mihi assenerare rectè à
 in versum hexametrum reposita, *Sperans atatem
 dem hac perferre potesse, & mansum ex ore daturum.* Vnde
 nobis

nobis prouerbum, quod etiam nunc in frequenti
uult, mansum ex ore dare.

Idem, Rumpere.

Lucil. xxx. *Quæ quondam populi oris, aures, pectora
rumpit.*

Rectum est, *populi oreas*. Oreæ frenos significat & la-
bia, ut hîc & apud Næuium: Deprandi autem leonis
obdas oreas, de re periculosa. Lucillius, ut apparet,
de re ita peruagata loquitur, ut vulgò nihil aut lo-
querentur aliud aut audirent, aut cogitarent.

In Bonus.

Lucil. xxx. *Caluus Palantino quidam vir nobilis
nus bello.*

Emendo, *Palatina*. nota formula est, & sic Cicero:
Teres Romilia, subinrellige tribu. Hoc primum: de-
inde versum moneo *μείζον ἢ τελείαμβον* esse, quos ex-
emplo Græcorum nonnumquam interiiciebant La-
tini vetustissimi. Lilius:

Dirige odarisequos ad ceca cubilia canes.

Postremò istud bellè sententiæ explendæ adiectum
videri à Nonio ex hoc versu qui ex eodem libro ad-
ducitur in Sæuum.

Et sauo & duro in bello multò optimus hostis.

Fallacia fallaciam trudit, aiunt: ita coniectura conie-
cturam. & hîc postremam vocem mutandum cen-
seo in *hastis*. Itaque hos versus coniungo:

Caluu' Palatina quidam vir nobili' bonus,

Et sauo & duro in bello multò optimus hastis.

In Hilum.

Lucillius xxx. *Quòdque tuas laudes culpas non proficis
hilum.*

Benè habet versus, & nugantur qui mutant. Culpæ
in quouis scriptore loca deculpata, ut ait Gellius, &
quibus

quibus meritò criticus theta præfigat. Ausonius:
In' que tuis culpis tu tibi da veniam.
 Taxat nescio quem poëtam, cui sese adeò præferat,
 sua poëmata tantum veri affirmet hoc veru,
Et sola è multis nunc nostra poëmata ferri.

CAPVT III.

Tagere. Tagaces. Peruenari. Truculentus Plauti comæ.

BELLE ludit ancillula Truculento in adolescen-
 tum rapacitate, Scæna Ad fores auscultare: scilicet
 Si non bene legitur;

*Vnus eorum aliquis osculum amica vsque oggerit,
 Dum illi agant.*

Malim enim, *Dum illi tagant.* Tagere siue tangere
 gento circumducere & furari est. Milite: *Tenget
 gem clanculum.* Epidico: *Istis adeò te tenget triginta
 nis.* Hinc tagaces Lucillio furaces. Hoc ergo ait, quod
 dam congerronum amica; alios interibi rapinae opo-
 ram sedulo dare. Scæna, Num tibi nam amica

mater ancillas iubet

Quoniam iam decimus mensis aduenat propè

Aliam aliorum ire, præmandare, & querere

Puerum aut puellam.

Nihil ad sententiam, *præmandare.* Emendationem
 men non extrico: nisi fortè scribit Plautus:

Aliam aliorum ire peruenari & querere.

Certè id verbum huic loco aptissimum, & vsus eorū
 Mercatore,

Defessus sum urbem totam peruenariet.

Ibidem paullò post:

Eum nunc non illa peperit, qua peperit prior;

Sed tu posterior. P. H. omnem rem tenes.

Ante M
 Varian Le
 LIII
 28

verba posteriore numeri non pleni sunt, & mea sententia nihil certius quàm excidisse hinc ob similitudinem litterarum voculam, scribendumque esse, *Sed tu posterior.* P. H. *ordine omnem rem tenes.*

Scena Ne exspectetis.

— *adduce huc tu istas: sed ista regina domi sua fuere ambae: verum patriam ego excidi manu.*
Iu te dono. penitet ne te quod ancillas iam?
 P. H. *Quin etiam ne insuper adducas quæ mihi comedint cibum.*

Locus & à personarum collocatione & à verbis corruptus. Docet vtrumque Donatus, qui simillima ait hæc Terentij Eunuchus:

An penitebat flagitij te auctore quod fecisset
Adolescens, ni miserum insuper etiam indicares patri?
 Plauti verba laudat; sed, vt nunc in libris est, corruptissimè: nos vestigiis, quàm potuit, proximè inherentes ita restituimus.

Iu te dono. P. H. *penitet ne te, quod ancillas olas alam,*
Ni insuper etiam adducas, quæ mihi comedint cibum?
 Quam fastidiret miles in commendandi munere, meretricula callidè eiusdem eleuandi; an, inquit, parum tibi videtur, familiam tantam, quam vides, alere? nisi adducas mihi etiam plures, quæ rem meam deuoerent. Ita scribisse Plautum, aut certè proximè, vt ego taceam, res loquitur.

CAPVT IV

Exante. Inante. Insuper habere. Superesse pro defendere.
Emendatus Appuleius & de Oratore Cicero.

Non grauabor ex Appuleio quoque maculas aliquot tollere, scriptore supra vulgi opinionem bono,
 C S & per-

& per studioso vetustæ & germanæ Latinitatis :
men etsi affectata in illo, & à pedestri stylo abba-
rentia, multa. Sed scitum est Athenæi illud *ἰσχυρὸς λόγος δ' εἰν γλυκείον ἀπολύσει δὲ νόσον*. Libro
mo Milesiarum, siue de Asino aureo hæc notabam.

Et tamen Athenis proximè & ante Pacilen portum
geminò obtutu circulatorum affexi equestrem *ἵππον*
præcutam mucrone infesto deuorasse.

Suspicio corrigendum, Ex ante Pacilen portum
ante vetustè, pro ante: vt Propertio in ante: *Hic
nam exemplo potat in ante meam.* Ibidem:

Hic quibus amoribus subterhabitis, non solum me
famat probis, verum etiam fugam instruit.

Legendum, *meis amoribus insuperhabitis*. Insuper
habere est negligere, contemnere: vsu eo verbo Pa-
pinianus I. C. in Pandectis bis, item Gellius &
Appuleius alibi. Huic contrarium est superesse, pro
auxilio esse & defendere. nam malè Gellius ita La-
tinè nos loqui posse negat: & rectè Palmerius notat
adductis in medium exemplis aliquot contra tenet
de quo ne dubitari possit vltius, testem adducit
quem numquam ita impudens erit vt reiicere audeat
Gellius, M. Ciceronem libro primo De Oratorum.
Equidem, inquit, propinquum nostrum P. Crassum illi
diuitem cum multis aliis in rebus elegantem hominem & or-
natum, tum præcipuè in hoc essendum & laudandum pro-
to, quòd cum Scauula frater esset, solitus est ei persape dicere,
&c. Quo in loco postrema verba manifesta ver-
tij. neque enim Scauulæ Crassus aut natura aut ad-
optione frater fuit: & præclare membranæ collegij
Tofani, quarum lectiõnes mihi ostendit vir doctissimus
& mihi non amicitia solum sed & hospitij no-
mine coniunctissimus Suffridus Petrus, præclare in-
quam

Ante M
Varia Le
LIII
28

quam illa: quod cum P. Scauula superesset. hoc est, ut
 ego interpretor, tutelam illius gereret. Tutores enim
 pupillorum rebus supersunt; quod ipsi per ætatem
 non possint. ita ergo isthic emendandum censeo.

Eodem Appuleij libro, infrà.

Medico deinde regressa, patefactis adibus: Rogat te, in-
 quit inatili me, eumque accubantem exiguo admodum
 grabatulo & commodum canare incipientem inuenio.
 Nihil deest, quod cupiam videri possit: interpun-
 ctione tantum indiget, & leui correctione. Rogat te,
 inquit inatili me. Rogandi solo verbo tebantur, cum
 quem ut vnà esset & accumberet inuiderent. Ipse
 Appuleius libro hoc extremo: Et ecce Fotis ancilla, ro-
 gat te, inquit, hospes,

CAPVT V.

Tegillum & tectum, pro veste. Alieni. Appuleius correctus:
 nem Lucillus apud Nonium & Cato apud Festum.

TEGILLVM pro integumento corporis seu veste
 plebeia frequentatum constat è Festo & No-
 nio, & exemplis quæ iidem laudant, Plauti Rudente:

Tegillum eccillud mi vnum arefcit, id si vis dabo.

Eodem amictus, eodem tectus esse soleo cum pluit.

Et Varronis Sefqui-Vlyffe:

Ingere volitans miluos visus aquam è nubibus

Tortam indicat adfore: tegillum vt pastor sibi

Sumat.

Id verbum reponendum apud Appuleium libro ix.

Nonnulli exiguo tegillo tantummodo pubem intecti. Malè
 enim vulgò, tegili. Porro adicit Nonius, deminutum
 esse à tecto. rectè. Sic enim à recta, quod itidem vestis
 genus est, regilla: & tecto quoque vestem significari
 argu-

argumento est Lucillij locus apud Nonium Pallas

Cum tectum est, (quid vis?) satis est: visuri alieni

Sint homines spiram, pallas, redimicula.

Ita eum locum interpungo & lego. Cum, inquit,

stata es quomodolibet, satis est tibi: quid requiris

plius? alij in ornatu anquirendo fastidiant. Alio-

nim hic iidem qui alij: ut socieni, socij, dubien-

bij. Et quia hic sum, ad eam locum Catonis ex

Originum priorum simillimum: apud Festum, Rul-

Mulieres operas auro purpuraque: *arsinea, rete, dactylae,*

coronas aureas, zuffeas fascias, galbeos lineas, pelles, palla-

cula. Ita Porrexit praclare, ut omnia, sol litterarum

Scaliger: unum restat tamen, sed leuicolum, non

dum. Legendum enim, *pallas*: non, *pelles*. *Pallas*

ter praecipua mundi muliebris, pelles non item. nam

quod Festus alibi prodidit lugentes diebus ludicris

pellibus fuisse, huc pertinere non potest.

CAPVT VI.

E Plauto insigne glossema *fablatum*: tum emendati & con-

cinnati versus aliquot.

AMPHITRYONE Plauti primore fabula. versus
sunt & numeris confusissimi & pleni mendorum la-

uis quos subscripsi:

Opulento homini hoc magis seruitus dura est

Hoc magis miser est diuitis seruos.

Noctesque diesque assiduo satis superque est,

Quo facto aut dicto adest opus quietus ne sis.

Ipsa dominus diues operis & laboris expers

Quodcumque homini accidit, liberè posse reuert.

Aequum esse putat, non reputat laboris quid sit,

Nec equom anue iniquom imperet cogitabit.

Eos in senariorum legem reponendos & corrigendos ut arbitror, ita subiiciam: tum facti mei causam dabo.

Opulentod homini hoc seruitus dura est magis,

Noctēque diēque assiduo sati superque esit,

Quo facto aut dicto est opus quietus ne sies.

Ipsē dominus operis expers & laboribus

Quodcumque animum accidit libere, postere

Aequom putat esse, non laboris quid fiet

Reputat, nec aequom ne anne iniquom imperet.

Primum illa quæ eieci, hoc magis miser est diuitis

seruos, liquet mihi affirmare interpretationem esse

versus primi adiectam ab indocto magistro, ita infirmitate ut me in hoc diutius immorari pigeat. Deinde

tibi, *satis superque esit*: quod ἀπρᾶτος hoc, *esit* pro

librarios offensos correxisse arbitrarer, qua in

sententia maneo: si tamen ita quis malit quæ diuidat,

& constabit versus. Tertio versu quid aliter facerem

quàm feci non habebam, si Plautum Latinè loqui vellem.

Semper enim Latini, est opus facto: numquam ei modo, quo editur vulgò. Sequitur,

Ipsē dominus operis expers & laboribus.

mutacione, fateor, subaudaci: quæ tamen ratione nitatur.

Opera pro labore paulò minus quàm protritum

est. Cicero: *Mercenariorum operas non artes emimus:*

etiam ignotius fortasse gaudere non minus auferendi casu quàm

gignendi istud, expers. Turpiliius:

Neque mirum educta, ut par est, expers malitius.

Eam occasionem suspicor fuisse cur mutarent temerè qui non caperent.

Si quis tuebitur lectionem publicam, cum eo non valdè pugnabo: hoc modò ne diffiteatur è glossa esse τὸ δῖες, ad illud quod præcessit,

assiduus. Cetera, nisi me valdè fallit, benè restitui:

Illud

Illud homini occupasse libros pro animam, minus mirabitur qui idem irrepsisse in omnes libros cogitavit apud Ciceronem in epistolis, in illo Traber: *Ego voluptatem animi nimiam.*

CAPVT VII.

Tolutim ire. Acupedius. Sonticum. Remos detonare. Entodatus Nonij versus, & complures Lucillij.

LUCILLII versum Nonius adducit in Tolutim.

Idem: Velle tolutim hic semper incepturus videtur.

Eam p[ro]d[omi] mutatione restituere conabar,

Velle tolutim hic semper incessura videtur.

Loquitur de milite, qui magnifice & equi tolutim in modum se inferat, siue etiam qui celeriter, & acupedius sit: sic enim veteres *ποδώνια* transferunt, sed verius prius. Incedere, siue, vt Plautus, *κατά* in tolutim equi gradarij est: hinc migratione in alienum tolutim ire accelerare est. Nonius: *Dixiturum in Tolutim tolutim.* Sic lego, littera extrita. Inde tolutiloquentia, quam interpretatur M. Tullius volubilitatem verborum lingua exercitata & celeri. Nonius Gallinaria:

O pestifera, Pontica, fera, trux tolutiloquentia.

Vbi reponendum moneo pro Pontica, quæ vox quædam sibi velit, hinc quidem, non video, *sontica*; hoc est, noxia & lethalis. Nam sonticus morbus est qui diurnitate noxius, & sontica causa grauis, & quam subterfugere non possis. In Gubernaria.

Lucillius Satur. xx. *Proras despoliate & detumescite gubernaria.*

Lege, *detonate*. Gubernaria posita pro gubernaculis *ἑλληνισμῶ* Nonius hinc admonet, & imitatus est, vt ple

huius poetæ, Lucretius. Detondere gubernacula aliis remos detergere est. Cæsar primo De Bel. Civ. Remos transcurrentes detergere, si possent, contenderent. In Fulgère.

Lucilli. Satur. xi. Conuentus pulcer! braccæ, saga, fulgere torques Magni.

voce vltima inducta corrige, Manli. Gallis peculiatum habitum notat, braccas, saga virgata, torques, quos iocosè Manlij dicit, quòd T. Manlius torque Gallo detracto Torquatum cognomen in familiam induxerit. Eundem habitum ex parte Tacitus tangit in historia Augusta, de Cæcina loquens. Ornatus municipia & colonie in superbiam trahunt, quòd purpureo sagulo braccas tegmen barbarum indutus togatos duceretur. Vbi nescio an è glossemate sint illa, braccas tegmen barbarum indutus, & legendum sit, braccatus togatos, vt aliàs Latini. Certè non ita ignotæ Taciti saculo braccæ, vt explicandæ essent. hoc tamen pono, non etiam adfirmo.

CAPVT IIX.

Consilium. Consiliari. Opus approbare. Durare. Illustratus Plautus Pænulo & Asinaria.

FULLONIAM hoc capite demereri mihi lubet, eademque elegantem locum Plauti illustrare, primore fabula.

Placet consilium. M. I. immò etiam vbi expoliuero,

Magis hoc tum demum dices, nunc etiam rude est.

Duo olim fullonum officia erant; vestem eluere & cogere vnum, alterum eandem creta candefacere: aliud consiliari dicebant, & ipsam actionem, quod casu multo pedum fieret, consilium; hoc, expolire.

Varro

Varro De lingua Latina libro quinto. *A cogitatione concilium, unde consilium. quod ut vestimentum quod fullonem cum cogitur Consilium dicitur: sic reminiscere, cum ea cogitur: mens ac memoria cogitantur & cogitando repetuntur.*

Quem locum ut obiter explicem, à paucis perceptum cogitare, inquit, est crebrò cogere, unde concilium quia cogitur; & hinc consilium, in re fullonia, quae vestimentum cogat, in animo humano, quod cogit id est multum diuque cogat ea quae memoria tenent. Hac igitur urbanissimi ioci mens est. ait de lescens placere sibi consilium, intelligens inuentum sibi & subornando villico: at ille ita accipit, quod de veste lauta & coacta loqueretur: immò, inquit, nihil est praeter ut mox opus meum tibi probabo, etiam addidero politias ceteras. Nam ut nunc res est, consilium quidem est; sed rude & sine politis. Non enim autem est mercenarios opus approbare solitos dominis. Appuleius libro sexto. *Singulisque gratis tibi propositis atque seingatis ante istam vesperam opus expolitum approbato mihi. Milite:*

— *Satin' est tibi, si*

Meum opus dabo ita expolitum, ut improbare non queat. Ad quem morem etiam respexit. Porro duradi quodque verbum fullonum proprium erat, quod vestimenta coacta & incretata durefcant. Absque hoc fit, Sibyllae folium erit versus, Asinaria:

Non queo durare. PA. si non didicisti fulloniam,

Non est mirandum.

Vbi malè afflictamur, ibi nos durare posse venustissimo loquendi genere negamus. Terentius:

Non hercle hic quidem durare quisquam, si sic fit, propter Miseriam ergo suam & dolorè animi muliercula cum significaret, parasitus per deridiculu aliò detorquebat.

CATV

CAPVT IX.

Fragmenta aliquot correcta, composita, & cum Terentij loco simili collata.

PERGAM è Lucillio maculas tollere; & primum in his versibus, adductis à Nonio in Rogare.

Teritantum si roget me non dem quantum auri petit, si se cupit etsi quoque à me qua rogat non impetret.

Deprenarij sunt, neque difficulter emaculantur ita: Teritantum, si roget me, non dem, quantum auri patit: si se cupiet, sic quoque à me, qua rogat, non impetret.

Malitor nimirum is rogator erat, qui in utroque pecuniam gestiret fumere Kalendis Romanis, quam Græci redderet.

In Repedare.

Lucillus xxvi. Redisse ac repedasse, vt Roma vitet gladiatoribus. Idemque. Sanctum ego à Metello Romanum repedabam iunere.

In exemplo priori acutè amicissimus Palmerius legit, vt bitet gladiatoribus, id est, spectaculis gladiatoris.

Idem. Quis actis ego à Metello repedabam numero. Numero idem quod celeritas, ocyus: vt omnes nôrunt.

In Posticum.

Lucilli. viii. Pistrinum appositum posticum, sella, culina. Melius est, oppositum postico, cella. In Offendere.

Lucil. xxvi. Si quod verum inusitatum autem inusitatum offenderam.

Idem. Inusitatum verum esse, verbum inusitatum, aut inusitatum. In eodem hoc libro quæ adferuntur apud Nonium in Apici, Niti, Cordi est:

Ei quod tibi magnopere cordi est, mihi vehemèter displicet: Summis nitere natura opibus. Dat ego contra vt dissimilis sem:

D

Vt ego

*Vt ego effugiam, quod ego te imprimis cupere apiso
tellego.*

octonarij tres sunt, quos ita olim cohesisse non dubite, nisi quod ante versum secundum quid videtur deesse: expressi autem sunt à Terentio Andria per ad verbum.

— *sed si id non potest,*

Aut tibi nuptia haec sunt cordi. Et mox:

Nuptias ego istas effuges malo, quam tu adipiscer.

CH. *Reddidisti animum. P. A. nunc si quid potes aut tu, aut tu Byrrhia,*

F. te fugue, inuenite, efficite, qui detur tibi:

Ego idagam, mihi qui ne detur.

CAPVT X.

Eiusdem Lucilij versus cum Terentij & Virgilij comparatum adducta in medium & emendata insignis sententia

SI TE dolo dicam, valde gaudeo, cum in imitationes incido optimorum auctorum expressas de scriptis vetustiorum siue oratorum siue poetarum. Vnde dicare enim mihi videor antiquitatis Romanae studiosos, à calumnia certorum hominum, qui in ipsis semisepultis ruderibus, si quid ex usu sit, colligunt. Quare si qui Latinam linguam contempnari putant, ne illi eodem maledicto Terentium, Virgilium, è ceteris optimum quemque circumscriptos quos hi nostri auctores habent. Certè respexerint, quos posui à Lucilij versus quos subiciam, si viderint: geminos quidem sibi invicem esse non negabunt. Lucillius apud Nonium in Genio:

*Curet egrotum, summi homini praebeat, genium
Defrudet, alij parcat.*

Ant. M.
Varia Le.
LIB.
25

Terentius, Phormione:

*Quod ille vnciatim vix de demenso suo
suum defrudans genium comparat miser,
Id ille vniuersum abripiet.*

Lucillius x x v i i. Nonius, Mordicus

Mordicus petere aurum ex flama, expediat è cæno cibum.

Terentius Eunucho.

È flama petere te cibum posse arbitror.

Lucillius x x v i i. Nonius Proprium.

Cum sciam nihil in vita proprium mortali datum esse.

Terentius, Andria.

Nihil ne esse proprium cuiquam?

Lucillius x x v i i. Nonius, Pernix.

Fumus pernices, aeternum id nobis sperantes fore.

Virgilius, Æneide.

— Fumus Troes, fuit Ilium, & ingens

Gloria Dardandùm.

*sed hæc leuiora: adiciam locum ex eodem Nonio in
Dare, quem mendosè legi arbitror:*

*Lucillius lib. x x v i. Animosæ egrotat vidimus corpore
hunc signum dare.*

*Sed, Animo qui egrotat, videmus. Philosophica sen-
sentia est, animi turbati indicium facere habitum cor-
poris; contra, corpus doloribus confectum animo*

*regere. Vtroque enim animo & corpore hominem,
quod est esse, & viuere. Hæc adiecisse Lucillum*

*in duobus præterea fragmentis collego: quæ in septem
recollegi cum hoc non pessimè composui:*

Animo qui egrotat, videmus corpore hunc signum dare;

Tum doloribus confectum corpus, animo obsistere.

Principio physici omnes constare hominem ex animo

& corpore Dicunt.

CAPVT XI.

Herere alicui. Numerus. Neglegi pro neglexi. Sacramentum in militaris formula. Correctus Cicero Philippicis, Terentius Adelphis.

PHILIPPICA XIII. omnes libri editi habent. Est etiam Decius, ab illis opinor Muribus Decius. Itaque in sacris munere Deciorum quidem multo intervallo per praclarum vitam memoria renouata est. Non incoerens, absque libro veteri esset, qui legit: numero Caesaris habet. Herere alicui est implicari & irretiri cuius consuetudine: idque potissimum in vitio peritur.

Terentius Adelphis: optumè est. Metui ne hereret huic.

Ita enim optimum fragmentum Coloniense, non dissentit Donatus, atque ipse Deinea primores scena:

Vbi ego illum quaram? credo abductum in ganeum

Aliquò: persuasit ille in purus, sat scio.

Eleganter ergo Cicero hunc Decium nomine demtaxat commendatum hesisse ait non Caesari sed numero Caesaris: simul & colluuiem familiarium Caesaris notans & huius Decij vilitatem, qui ei numerus tantum fuerit, hoc est, precio aut loco nullo. Terentius enim & Horatius: Nos numerus sumus.

Eadem infra, epistola M. Antonij.

Theopompum nudum expulsam à Trebonio confugerat alexandriam neglexistis.

Idem liber, neglegistis: idque recipere mihi religio erit. Locutus ita Emilius Macer, teste Dionysio. Omnem auctoritatem neglexerunt. Et affectasse oblitatas voces Antonium ex Suetonio constat.

Ant. M.
Varia Le
L. III
28

Aliquanto inferius:

At militibus inclusis opem fertis. nihil moror, illos saluos esse & ire quod lubet.

Melius scripti, & ire quod iubetis. Allusit ad sacramenti militaris formulam: *Ibo quod Senatus Populusque Roma-*

CAPVT XII.

Sarcinare. Acia. Machina sarcinaticum. Nonius resti-
tutus, & explicatus apud eum Varro.

NONIVS in Sarcinaticis.

Sarcinatices non (vt quidam volunt) sarcitices, quasi à sarciendo: sed magis à sarcinis, quod plurimum vestium sumant. Varro ὄν & ἄσπας. Homines rusticos in vinde-
mia incondita cantare, sarcinatices in machinis.

Primum verba Nonij emaculo, quod plurimum vestium sunt. Vult sarcinare quasi frequentatiuum esse pri-
uigenij sui sarcire. Deinde in exemplo Varronis, fuit
legerem, in acis: vt Caecilius dixit, in vino lude-
mus. Acus enim & acia sarcinaticum & phrygionum
propria. Titinnius Bubato:

Phrygio fui primò beneque id opus sciui,

Reliqui acus aciasque hero atque heræ nostræ.

sed nunc iam nunc sententiam. Machinæ pergulae
sunt, in quibus sarcinatices opus factitabant non
hoc modo Mineræ, sed alterum quoque illud, ni-
fallor, Veneris. Semper enim id genus mulierculæ
hanc partem malè audièrunt. Itaque Q. Cicero C.
Antonius criminè ponit, amicam eum in Prætura de
machinis emisse: De petitione Consul. Quo tamen in
magistratu amicam quam palam domi habèret, emit de ma-
chinis. In magnis familiis vt ornatrices, vestispicas;

ita sarcinatrices partem famulitij fuisse partem
Romani indicat;

IULIA . . . IUCUNDA
AVG. L. SARCINATR

CAPVT XIII.

Eloco pro illico. Plautus Menachmis & Truculento
datus: item Varro.

MENACHMIS, Scena Utetas.

At ille mihi foppilat aurum & pallam ex arcis, modo

Me defoliat, mea ornamenta iam ad meretrices dege-

Scribo, ex arcis domo: & versu secundo, clam ad me-
trices degerit. Perpetuus in his vocibus error libe-
riorum, & postulat sententia. Sic enim respon-
dēt mox Menachmus.

Deosq; testor. s. e. qua de re aut cui rei rerum omnium

M. E. Me neque isti male fecisse mulieri, neque, quid
arguit,

Hanc domo abs se surripuisse.

Quæ coniecturam meam ita probant, vt vltra verum
nihil opus sit. Similem maculam etiam Truculen-
to, Scena Numnam tibi amabo.

Ego isti non munus mittam: iam modo ex hoc loco

Iubebo ad istam quinque perferri minas.

Versu priore & numeri euagantur supra plantam
aiunt; & vacillat sententia. Non enim à via, vbi tunc
erat, perferri munus ad meretricem iussurus erat
à se domo. Quare restituo; iam domo eloco Iubebo ad
istam q. p. m. Eloco & ilico promiscuè trinerunt
tini veteres: vt eosdem illum, ellum, ollum indiffe-
renter vsurpasse testimonio sunt Grammatici & ex-
empla scriptorum. Hoc cum nescirent librarij (quod
autem

Ant. M.
Varia Le.
LIII
28

antem illi non nesciunt?) pro capru suo emendarunt:
 (peruerrere emendare est. Significant autem ea par-
 ticule & tempus, vt hic & plerumq. alibi, & locum,
 in veriloquij. Est enim eloco, quasi eo loci: & ad il-
 loco aduerbia *τοπου* descendunt, illic & illi. Varro,
de Aspas: apud Nonium in Mansuem.

Non vidisti simulacrum leonis è loco, vbi quondam subitò
 eum cum vidissent quadrupedem Galli, tympanis adeò
 ferunt mansuem, vt tractarent manib.

Non dubia correctio est, eloco, vbi quondam: quod &
 simpridem venie in mentem, mihi, cum hæc
 legeret, significauit Palmerius. Intra *opius* videt
 ambendum, fecerunt mansuem.

CAPVT XIV.

*De antiquis laudandi nouam nuptam, & cur iactati in
 nuptis fescennini.*

NOTAVIT Nonius tali pro talis positum à Ti-
 tinnio Setina, his versibus.

— accede ad sponsum audaciter:

Virgo nulla est tali Setie.

Nescio an aliis, mihi certè non persuadet: & nescio
 an scriberit Titinnius, est tale Setia: ad quam faciem
 est hoc Pomponij:

Simile est quasi cum in celo fulgit propter lunam lucifer.
 Nam manifestò de puella siue puero sermo est. Eo-
 dem modo Titinnius alibi: *Formica pol* persimile est
 rufficus homo. Neque refugerunt Plautus, Virgilius,
 alij: apud quos exempla similia passim obuia, aut cer-
 te reperit in libro suo Marcellus extrito s, tali Setia:
 quod more maiorum factu. caudex ille non sensit.
 Atque hoc primùm. deinde ex illis verbis morem

antiquum elicio laudandi nouam nuptam: ita enim ferè accinebant. **N V L L A T E H O D I E P R I O R.** Id diligenter obseruauit in Hymenaeo M. liij doctissimus Catullus:

*Fardet ingenuus pudor.
Quae tamen magis audiens,
Flet quod ire necesse est.
Sed moraris, abit dies:
Prodeus noua nupta.
Flere desine, non tibi
Auruncleia periculum est,
Sed quae femina pulchrior
Clarum ab Oceano diem*

Viderit uenientem.

Quod autem nimias laudes à Nemese vindicari & fascino obnoxias credebant; fescenninos statim adhibebant praefiscini: hoc est, ad arcendum fascino. rectè interpretatur Festus. Id eadem hac fabula narrauit mihi Titianus: nam cum ita laudaret Scatinam virginem pronuba suae quae alia fuit: interpellat altera,

*Paulla mea amabo poltud ad laudem addito
Praefiscini.*

Ita libri, & nollem virum eruditissimum aliter laudasse. Subiicit Carisius, qui hoc fragmentum conseruauit, explicandi causa: *ne puella fascinetur.*

C A P V T X V.

St. Cautes Terentij Heautontimorumenos correct.

HEAUTONTIMORUMENO, Scena Aini, vulgò legitur:

Enim verò reticere nequeo, multimodis iniuriis

Clippio

Ant. M.
Varia Le
LIII
28

Clitipho est, neque ferri potis est. Clin. audiendum hercle est tace.

Veru secundo neq. numeri pleni sunt, & stultè Clinia silentium imponit Clitiphoni, qui nullus interloquatur, iam quidem. In ms. Coloniensi lego, audiendum hercle est. Clit. quid est, tace. Vnde littera mutata verum me eliciuisse spero.

Clin. audiendum hercle est. Clit. quid est? C. St. tace. Cum audiendum Syrum Clinia censuisset, ira adhuc ardens Clitipho, quid, inquit, ego audiam scilicet: que priusquã eloqueretur, Clinia gestu & voce eum exprimit. St, silentij nota propria. Poëta Græcus: *Hairarates, digito qui significat St.*

Scena, Quid isthuc?

Tal heri in vino quàm immodestus fui? Sy. factum.

C. H. quàm molestus! Malim, actum. Consternati serui & qui in fallaciis nim manifestus teneatur paucis sermo est. neque ad huc colloquio se miscuit: vt intelligere possimus supparatari eum Chremetã. Probant & quã antè dixit, hac res est, perij.

Scena, Ego me non.

M. E. Quid? isthuc times, quòd ille operam amico dat suo

C. H. Immo quòd amica. M. E. si dat. C. H. an dubium id tibi est.

Dolor Chremetis postulare videtur: ah, dubium id tibi est, & verissimum hoc est ab aliis traditum, inuicem eas particulas sæpissimè mutasse. Ita autem vt scribit, aliàs semper Terentius. suprà hac fabula:

Mille numum poscit. C. H. & poscit quidem. S. V. hui

Dubium ne id tibi est? Eunuchus.

Ne id quidem tacebit Parmeno. P. A. ob, dubium ne id est.

D 5

Scena

Scena eadem.

— in me quiduis harum rerum conuenit,

Qua sunt dicta in stultum, caudex, stipes, asinus, plumbum.
 Non moueo controuersiam huic loco: sed distinge-
 lare nolo in ms. reperire me, *cautes*: non, *cautes*.
 eam lectionem uideri stabiliri uerbis Chremetis
 fra hac scena,

*Quot res dedere, ubi possem persensiscete,**Ni essem Lepis.*Notu illud Virgilij de dura & immiti, *Marpesia*

CAPVT XVI.

*Surdè audire. Surdo narrare. Graca mercede curare. Ita
 mo non fescuncia. Correctus Pomponius.*

SENTIO me leuiora nonnulla his meditationibus
 culis adpersisse, & quæ doctioribus fortasse non
 debentur digna, de quibus admoneantur. Me
 men hac sententia est, nihil leue esse, quod iuuen-
 tem & bonas litteras quodquo modo doceat, neque
 ut in veteri uerbo est, sit crambe repetita. Quale
 tean hoc erit, quod notauit illustrando loco Teren-
 Heautontimorumenos:

Ne ille haud scit quam mihi nunc surdo narret fabulam.
 Prouerbij originem quærebam. Nam Erasmus hic
 ariolatur, hospitem in surdum incidisse: multa enim
 diu nequiquam rogasse: eam rem consciis risui ac meo
 dictorio fuisse. scio ita fieri solere, & nescire malle
 uerum lubet arbitrari, eum frustra fuisse. Qui alio-
 rum loquentem parum attenderet, siue recitata
 mi, siue quod alibi esset: surdè audire uulgo dicebatur.
 Id didici ex Afranio:

Amentes [quibus animi non sunt] integri, surdè audiunt.

Inclua

Inclusa his notis [] dele in Carisio, apud quem hoc
 argumentum exstat. Sunt enim irreptitia. Idem in-
 ducit manifestius Propertius:

*Ah pudeat, certè pudeat: nisi fortè, quod aiunt,
 Turpis amor surdis auribus esse solet.*

Et Plautus Casina:

Sed vxorem ante adis eccam. hei misero mihi

Metuo, ne non sit surda atque hæc audierit.

Amans differri se sermonibus hominum non audit,
 recordia animi: at ille Plautinus optat vxorem alibi
 cogitationibus fuisse, ne inaudierit verba sua. Ut
 patet, qui hoc modo verba exciperet, si de audire:
 ita qui illiusmodi homini loqueretur, surdo narrare
 dicebatur. Lilius III. Historiarum. *Haud surdis au-
 ribus dicta: impressione vna totum equitatum fudere.* Ad-
 dem non grauiora alia, Plautus Aſinaria:

Cetera queque vti volumus Græca mercamur fide.

Non minus venustè Afranius, *Græca mercede curare:*
 cum in emptione repræsentatur pecunia, non in diem
 est. Verba apud Nonium in Occupare, leuiter à me
 mandata.

— *qua tuleram mecum millia decem*

Victoriatum Græca mercede illico

Curavi, vt occuparem.

Ab eodem in Seneca versus hic adducitur:

Pappus hic medio habitat senica non fescuncia.

Lego, P. his in adibus h. s. n. fescuncia. Ut Afranius, ho-
 mo non nauici; Næuius, non quisquillæ; Varinius apud
 Ciceronem, non semisis; Plautus, non asis, non trioboli:
 ita hic Pomponius, non fescuncia dixit, de eo qui nihili
 & nullæ rei esset.

CAPVT XVII.

Rota fortune. Pecunares serui & ancille. Tunica laxa. bellus illustratus locis aliquot.

VERVS verbum est, dies diem docet: ita in huiusmodi scriptor scriptorem explicat. Id adeo in meum mihi venit à Tibulli versu lib. 1. Eleg. v.

At tu qui potior nunc es, mea furta cauet.

Versatur deleri fors leuis orbe cito.

Ita è suis excerptis vir doctissimus emédar. Sed huiusmodi dubio è glosserate irrepsit illud, *cito*: & vera antiqua lectio est, *Orbe rota*. De eadem fortunæ rota Martialis in Pisonem: *Cum collega tui domus cymbalis & ceteris tu personaret, in quo ne tum quidem, cum illum summi fortissimorum versaret orbem, fortuna rotam pertimescebat.* Ita que etiam apud Plautum Truculento,

Verterunt sese memoria, stultus qui id admiratur.
reponendū arbitror, quod in suis mss. repperit Lambinus, sed quid eo faceret non vidit. *Vertit sese vicissim, stultus qui id admiratur.*

Suprà lib. 1. Elegia III.

At circa grauib. pensis affixa puella

Paullatim somno fessa remittat opus.

Vt adolescentulis seruuli custodes dabantur: ita puellis seruulæ, quæ in lanificio vnà essent, eas sedarentur & curarent: ij eaque, vt Iurisconsulti loquuntur, peculiares illis plerumque erant, hoc est in peculio Captiuis:

Vendiditque patri meo te sex minis. is te mihi

Paruulum peculiarem paruulo puero dedit. Persia:

Sophoclidisca hæc peculiaris est eius Quid ego missus sum.
Et verò quæ curabant puellam aut in lanificio vnà erant seruulæ, Latine circa illam esse dicuntur. Exemplum

Ant. M.
Varia L.
LIII
28

exemplum hinc in Tibullo habes & Terentij Eunucho.
Abducit secū ancillas: pauca quæ circum illā essent manent
Noniæ puella.

Lib. 1. Elegia v. 1.

Tunc procul abstitis, quisquis colit arte capillos
Effluit effuso cui toga lapsa sinu.
Pœtice mutauit acutissimus Scaliger, cui hoc Gratia-
rum pœticarum sodalitiū aternūm debebit, laxa-
coque emendationi fulcienda locus vnicus est infra:
Nunc si clausa mea est si copia rara videndi
Me miserum, laxam quid iuuat esse togam.
Laxa toga & ad talos demissæ tunicæ probro erat,
argumenta libidinosi & mollis animi. Cicero In-
uocina secunda: Quos pexo capillo nitidos & imberbes
bene barbato videtis, manicatis ac talaribus tunicis, ve-
l amictos non togis. Plautus Pœnulo:
Sanè genus hoc mulierosum est demissiciis tunicis.

CAPVT XIX.

Frater cibarius. Cibicida. Vnicus ferentarius. Varronis
fragmentum emaculatum & cum altero compositum.

Ex Varronis Saturæ or. 4. *ἀρπάζ* Nonius hæc addu-
cit in Verutum,

Acerbus, qui tibi nihil mali fecerunt verutis ob artem præ-
claram.

Vi quidem hæctenus leguntur, nulli rei; & non in-
tellecto murmure verius quàm aliqua, obscura sal-
tim, sententia. Vide tamen, si in his lucis quippiam
correctione nostra accesserit. Lego enim, ac ceruos q.
verutis. ob. a. p. Emendationi huic fundus
est locus alter ex eodem libro laudatus à Nonio in
Venabulum: Nempe suos syluaticos in montibus sectaris
vena-

Arcti
tionis

venabulo, aut ceruos. Nam, audeo dicere: nihil venari
quàm hæc ita cohesisse.

*Nempe sues syluaticos in montibus sectaris venabulo
ceruos, qui tibi nihil mali fecerunt, verutis, ob
præclaram!*

Infectatio rei venaticæ est. Ex eodem libro ad
Nonius:

Tuus autem ipse frater cibarius fuit Aristoxenus.

Frater amicitis & amicitie significationem habet
notum est: hinc eleganter Varro fratrem cibari
dixit, qui congeroni suo imperdio victum curat
que tanquam pro cibo est: contra qui aluntur, cib
cidas Lucilius pari venustate nominat, lib. xxv
Viginti domi an triginta vel centum cibicidas alas. Ita Plau
tus iocosè amicum ferentarium vocat, qui reperi
opem fert & auxiliium egenti amico. Trinamoro,
— nam illum tibi

Ferentarium esse amicum inuentum intellego.
Quo loco alludit ad ferentarios notum genus mil
tum in exercitu Romano.

CAPVT XIX.

*Quid nisi. Tempori. Andria Terentij versus tres de
ctura constituti.*

SCENA, Quid ais Byrrhia?

*Quid tibi videtur? adeon' ad eum? B. quid nisi? si nihil
impetres*

Vt te arbitretur. Si paratum mæchum si illam duxerit.
Æstuant priore versu interpretes & variante libri: sed
meo animo nō pessimè restitui, interpunctione paulu
lum immutata. *adeon' ad eum B. quid nisi? nihil impetres.*
Vt te arbitretur, &c. Quid nisi vetustè, quod nos ten-

quid mi. Vfus eo vnicus Terentianæ venustatis
mator Afranius.

Me auctore mater abstinebis. quid n. si.

Mox subintelliges, si: vt frequenter & perelegantè
Latini. Menæchmis: Nam absque te esset, hodie num-
quam ad solem occasum viuerem. Si nihil impetres aut;
metum certè iniicies parati adulterij.

Scæna, Adhuc Archillis.

Atque aded in ipso tempore eccum ipsum cuiam.

Libri mss. adiiciunt, Chremem: & disertim interpre-
tus idem agnoscit. Quare nemo mihi quidquam
credat, ni scriberit Terentius:

Atque aded tempore ipsum eccum obuiam Chremem.

Tempori idem quod oportune, tempestiue: idemque
essebant, tempore; vt heri here, vesperi vespere, lu-
cæ, mane mane. Epidico:

Aedepol ne istam tempore gnato tuo sumus

Præmercati.

Vulgaria lectio ab interpretis verbis deprauata ma-
nuit: quæ ita restituo. *Quid aliàs] cur aliàs. Tempore]*
ipso tempore, in ipsa oportunitate, in ipso articulo. Eadem
verbes contaminauit, vt mihi quidem videtur, locum
quædam huius fabulæ, Scæna vltima:

— C H. saluos sum si hæc vera sunt,

Colloquar. P A. quis homo est? Charine in tempore ipso
mibi aduenis.

Scripti plerique omnes duabus vocibus hîc auctio-
res sunt, *Adibo & colloquar*: quas homines religiosi,
quod versus excurreret, recipere non sunt ausi. atqui
inducto glossæmate nihil negocijerat & versui & in-
tertia loco motis subuenire, hoc modo:

Adibo & colloquar. P A. quis homo est? Charine tempore
mi aduenis.

Et hæc

Et hæc probabo doctis fortasse: ceteri quid probent
quid improbent manum non verterim.

CAPVT XX.

Plautus *Asinaria* emendatus.

ASINARIÆ Plauti scæna prima senex, alius
per salutem suam suorumque adiuratus, ne ven-
reticeat, ita respondet:

Per Diuum Fidium queris, iurato mihi

Video necesse esse eloqui, quidquid roges.

Ita ne obstinatè aggressus, vt non audeam

Profecto, percunctanti quin promam omnia.

Primo versu sententia heret. nihil enim per Di-
Fidium seruus quæsierat. itaque mutârunt alij, quæ-
queris: ego vnus litteræ mutatione malim, quæ
me Dius Fidius amet, inquit (per eum autem deum
iurat ex more, quòd sub dio esset) necesse esse videtur
eloqui sic tibi omnia, ita me obstinatè aggressus es.
Adiurauerat illum nempe per suam & suorum fal-
tem, quæ obtestatio veteribus sanctissima erat. Ap-
puleius Milesiarum I I. Sic ille commotus: sed in
Byrrhena, quæ cum adiuratione sua salutis ingratis cogi
effari perfecit vt vellet.

Scæna, Hercle verò.

Metuo ne ille obscenarit mea false fallacia.

Laudat aliter Nonius, Et vocum illic obscenauit. Com-
ptè, nemo negat: sed vnde nescio an verum esse
rim, Ecquo nunc illic obscenauit. Ecqua, inquit,
mihi fallaciarum comitia vitiauit. Illic antique
ille, vt omnes norunt. Terentius: *Quam illic qui per-
vnde is sit thesaurus sibi.*

CAPVT

CAPVT XXI.

Tricari. Tricones. Reposcones. Abundare voluptatibus.
Turpilij fragmenta emaculata.

THESAVRVS mendorum Nonius est. quan-
tumvis inde multa tollas, plura semper supererunt.
Turpilij in eo relliquias quas persanavi, volui qui-
bus certe, iam dabo.

In Subiegere.

Turpili. Boethun. Qui verba venatur mea pestis, ars
cadat & sermone hinc sublegat.

recte vir doctus, arcedat. Ego isthoc ad lo, videt
precedentia male affecta, legendumque:

— qui verba venatur mea,

Postis arcedat, & sermonem hinc sublegat.

pro postes scriptum in errorem induxerat eun-
dem illum, qui pro arcedat arcedat apocryphos exaratum
esse viderat. Ita autem ferè & Teretius Phormione.

In Obsequela.

Turpilij Epiclero. Neque offerre hunc diutius errari &
conqueri necesse sua obsequela.

Arceator scribisse poetam, Neque ferre hunc diutius tri-
& conqueri, Nec esse sua obsequela. Tricari est cre-
ditorem delectando frustrari, & spe inani ducere.
Tricones enim mala & impedita nomina dicuntur.

Lucillius:

Lucii Cotta senex, Crasipater huius Paneti

Magnus trico fuit nummarium solvere nulli

Lentus.

Quo in loco multum risi Nonium. Lentus nulli sol-
vere est eo ipso quod soluat nulli male audiens & in-
comis. Lentum nomen, idem quod malum. Ad At-
tium; Teucris illa lentum sanè negocium. Contra repos-
cones

E scones

scones Ammiano flagitatores sunt, qui affiduo co-
uitio creditum repetunt. libro xxi. Aegyptij con-
uersi sunt & reposcones acerrimi.

In Legere.

Turpilius Epiclero. Quoniam legere te optimum esse
que aquisimum: qua cum vegeta aetas & iudicium
esse tibi.

Verba sunt adolescentem cohortantis ad accipien-
dam condictionem vxoriam. Ea sic corrigo, & in-
narios, vnde excidete, repono.

Quom legerate esset optimum & que aquisimum,

Qua cum vegeta aetas & viuendum est tibi.

Vegete aetatem eleganter dixisse arbitror, pro exten-
rare & iucundè traducere. Pomponius: Animas in
veget voluptatibus.

In Caries.

Turpilius Leucadia. Ciperi, viden vt osculatur car-
num illunc illac pudet?

Scribe, meo periculo: Hei perij. Fons mendii, quod
pro hei scriptum fuit, & perij, pro perij.

In Immortalitus.

Turpilius Hetera. Satine vt meum cor voluptatibus
immortalitus se obtulit mihi hac facultas.

Emendo: Satine vt meum cor voluptatibus

Abundat? immortalitus sese obtulit

Mihi hac facultas.

Abundare voluptatibus multi vsitarunt; nec per-
quicquam venustius. ita propemodum ipse Turpi-
lius Philopatro:

Mira lenitudine ac suauitate abundat.

Neque mirabitur euauuisse syllabas duas, similiter
ne antecedentium deceptis librariis, qui scriptos li-
bros triuerit. Stare voluptatibus, ferri hic non po-
tuit.

Ant. M.
Varia Le.
LIII
28

Nihil enim minus quam stat cor cum gaudio
 delibutum est: fluit potius & lubrico quodam hu-
 more quasi perfusum abundat. Tum semper hor-
 rorem aut neglectum, certè quietem verbum standi
 significat: vt in illis ipsis exemplis, quæ à viro docto
 hæc conferuntur, Titinnij, Silennæ; præterea Virgi-
 lii illo,
Stat puluere calum.

CAPVT XXII.

Correctus Plantus Casina & Mostellaria.

CASINÆ Scena, Sine modò rus veni.

Recessim cedam ad parietem: imitabor nepam.

Ex isto colligo veterem scripturam & germanam es-
 se. *Recessim dabo me ad parietem.* Darg se aliquid aut
 aliunde visitatum Plauto & eius seculi scriptoribus.

Mostellaria, Scena Hoc anno.

Clanculum ex edibus me edidi foras.

Malim, me deti foras. Eadem Casina, in commemo-
 ratione flagitiosæ turpitudinis, quam Stalino in se
 commiserat:

Esse malum merui, hac dabo protinam me in fugam. c. l.

heus Stalino

Amator. s. t. occidi! reuocor.

res. Langij paullò aliter. c. l. *sta loco.* Non dubitabis
 verum esse, *sta eloco.* Eloco idem esse quod illico su-
 pra docuimus.

CAPVT XXIII.

Fragmenta Turpilij aliquanta restituta.

PAUCA etiam num mihi superant in Turpilio
 apud eundem Nonium. In Præstolat.

E 2

Turpil.

Turpil. Pedio. Ego praestolabo illi, eo citante opicari
Corrige, illico hic ante hospitium. In Condemnare.

Turpilus Leucati. Et amplius illam apparere conatur
quandoquidem voti condemnata est.

Tentabam legere, Etiam thus illam apparare. Loquitur
enim de apparatu rei diuinæ.

Accusat. pro Ablatio.

Turpil. Epiclero. Sed vola, vt familia nostra officium
gatur sca.

Rectius existimo esse, Sedulo vt. Ibidem:

Turpil. Vis me potiri? fac ergo potiar quod volo.

Puit cum mutarem, Vis me largiri: sed destitit. Venit
meretriciæ sunt ad amatorem inanem, qui verbi
postularet satis facere. Vis me, inquit, ductare
argentum cedo. Adiciam capitis supplendi
duos ex eiusdem Turpilij Pedio, quos a Nonio in
niuit & Intui adductos rectè, ni fallor, compulsi.

Quando quidem amorem inter capedine ipse leniuit de

Tamen oculi longa inter capedine appetunt cupido in

Tametsi, inquit, amorem tempus & interuallam

ci exstinxerit: tamen videre multo post quam

ueris, volupe est. Lepida mehercule sententia, & quæ

homines belli & egrotant veram esse non negabunt

CAPVT XXIV.

In A. Gellio pauca animaduersa: & corre-
cti versus Cæcilij.

PRÆLUCEt nobis tamquã facem exemplo
in hoc miscellaneo scribendi genere scriptor Ar-
rum Noctium: solus ille quidem ex tanta copia
ticorum veterum reliquus, neq. tamen melius quam
ceteri boni auctores ab imperitis librariis acceptum

Eius vulneribus paucula perfanavi, libro II. capi-

XXIII.

Nihil dicam ego quantoperè differat versus vtriusque exi-
mii: sit satis aliis ad iudicium faciendum exponi.

Vitium & in verbis est & in interpunctione. Lego,

S. d. q. differant: versus vtriusque eximios sit satis &c. Ibi-
dem paulò infrá:

Quòdque Menander præclarè & apposité & faceté scri-
psit, ea Cæcilius nequaquam potuit & quidem conatus
enarrare: sed quasi minimè probanda prætermisit, &
nescio quasi mimica inculcauit.

In editiones veteres; recentiores emendaunt, nescio

qua mimica: ego, nescio quæ à se mimica: haud dubiò

erit. Cùm, inquit, Cæcilius leporem Menandri non

aliquæretur, sua nescio quæ leuia & histrionica eo-

rum vicem supposuit. Mox Cæcilij versus ita vulgât:

Sed tua morosa ne vxor quæso est? quam rogas?

Qui tandem? tædet mentionis, quæ mihi vbi domum

adueni, ac fodi, extemplo suauium datat ieiuna anima.

Nihil peccat de suauio ~~vt~~ aduomas vult quod foris po-
taueris.

Etendo & repono in numeros ita:

Sed tua morosa ne vxor est quæso? an rogas?

Qui tandem? tædet mentionis, quæ mihi

Vbi domum adueni, affedi, extemplo suauium

Datat ieiuna anima. Nil peccat suauio

Vt euomas volt, quod foris potaueris.

CAPVT XXV.

Ant. Afferere. Rudente Plauti duum locorum correctio.

RVDENTE Plautina, principio prologi, his ver-
bus:

E 3

Qui

Qui est imperator diuitem atque hominum Iuppiter,

Is nos per gentes, alium alia disparat.

magna mihi suspicio est, excidisse vocem antiquam
& scribendum esse, *alium aliuta disparat*. Aliuta enim
quæ est aliter: unde hoc in legibus Numæ regis
quis aliuta faxit, ipsos Ioui sacer esto. Eadem, Scipio
Nunc id est:

Nec vlla specula est, quæ salutem afferat.

Omnino rectum esse existimo, *quæ salutem afferat*.

Spes salutem non adfert, sed promittit: animo
rationibus inducto. Afferere autem confirmare
causis et ita sentias expositis. Cicero Laelius
hil igitur asserunt, qui in re gerunda senectutem
negant.

Ant. M.
varia Lex
LIII
28

IANI GVLIELMII
VERISIMILIVM
LIBER TERTIVS.

CAPVT I.

Interdare. Bonis emungi, eluere. Offrenari. Plautus Captiuus emendatus, & si forte, Rudente.

M V S A S ipfas mihi demereri video,
Plauti vulneribus cum mideo. ne-
que immerito fortasse: si verum est,
quod viri doctissimi affirmarunt, eas,
si Latine loquerentur, Plauti verbis
sermonem texturas fuisse. Ea re lu-
bens merito feci Captiuus eius aliquot male affecti-
onibus remedium vt properarem. Scena, Inicie
tunc actutum.

Quando ego te exemplis pessumis excruciauero,
Atque ob sutelas tuas te morti misera
Vel te interiisse, vel perisse predicent,
Dum pereas, nihil interdico, dicant viuere.
Versu postremo emendo, Dum pereas, nihil interduo.
Nihil interdare, susque deque facere est *ἡ ἀδραροειν*.
Sic idem Plautus ciccum, floccum non interdare in
eadem significatione vsurpat, Trinumo.
Sed enim tu qui sis, qui non sis, floccum non interduim.
Et Rudente:

Eluas tu an exungare ciccum non interduim.
Vbi, ne quid dissimulem, n. alim legi, Eluas tu an e-
xungare. Dixerat Charmides: eho an te poenitet

E 4 In mari

In mari quod elai, nisi hic in terra iterum elai?

Alludens ad naufragium suum & formulam, qua decoctores & damnosus bonis eluere dicuntur: cui iiciens seruulus, mihi, inquit, susque deque est, bonis elus, quod fortunæ aut luxus est; an hildem mungare, quod dolis & technis fieri norant, qui latine sciunt: & accidisset Charmidi, si vestem munda induxisset animum. Quamquam non negem adhibitiones & lauationes veterum potuisse respexisse potam. Ita vt hoc in medio relinquo; ita, nisi admodum fallor, docti non negabunt rectè à me confertum locum Captiuus: vt & hunc, eadem Scena.

Quod absque hoc esset, qui mihi hoc fecit palam,

Vsque offerre natum suis me ductarent dolis.

Ridiculè interpretatur Lambinus: atqui ipsi commentum placet. Langiani libri, *oferenatum*. tu meo periculo: *offrenatum*. Offrenati dolis, qui veluti capistro ori iniecto dolis deuincti quolibet ductantur. Vsurpat Plautinæ elegantia diligens imitator Appuleius, libro De Asino sexto: *Hunc* (de Cetero loquitur) *offrenatum vnus offula preda facile praterit*. Scena quæ hanc præcedit:

Ita mihi stolido suis os subleuere offuciis.

eiusdem Langij libri, *stolido vorsus os*. Corrigit Lambinus, *sursum vorsum*. satis audacter mehercule, & propius libros scriptos ego, *vorsus os subleuere offuciis*.

CAPVT II.

Exsiliij causa solum vertere. Fatiscere. Cicero epistola ad Brutum emaculatus.

SVDIFFICILE est plurimis bonorum autorum locis subodorari inculcatam lectionem & agnoscere

ma dignoscere: ita veteratorie sapenúmero graf-
 fa est correctorum licentia. Quin immò falleret sa-
 penumero & pro vera probarer, absque testibus ido-
 neis veritate descriptis membranis esset. Eiusmodi, si
 quis alius, locus est Ciceronis ad Brutum & Cas-
 sium, epistola D. Bruti. *Qui si ita se habet, ut quem ad-
 modum audiebam de Graccho consilii cum eo sine periculo
 non possit: non ille mihi fugissè à Mutina videtur, sed locum
 belli gerendi mutasse. Itaque homines alij fracti sunt: non-
 nulli etiam conqueruntur, quod persecuti non sitis. Sine
 suspitione mendii, absque libro veteris esset doctissimi
 viri & mihi amicissimi Godescalci Steuerechij: qui
 rectè, si quid iudico, legit, sed solum belli gerendi mu-
 tasse. Qui exsulatum ierunt solum mutasse seu ver-
 tisse exsilij causa dicuntur. Paradoxo i v. Quos le-
 gatione affici volunt, exsules sunt, etiamsi solum non mu-
 tarunt. Philippica v. Habent enim legitimam excusa-
 tionem exsilij causa solum vertisse, neque esse postea resti-
 tutos. Ita hic perurbanè ait Antonium solum mu-
 tasse non exsilij causa, sed belli gerendi: sic enim sa-
 loquitur omissio eo, quod de suo certatim adiece-
 re correctores, causa. Mox quæ sequuntur plerique
 omnes mss. ita concipiunt; *Itaque homines alij facti
 sunt: idque tuetur & explicat Manutius. Mihi tam-
 en litterulæ traiectione eleganter emendari vide-
 tur, homines alij fatiscunt. Fatiscere est labascere &
 ab animi alacritate deficere. Tacitus: Donec satis-
 feret seditio & sua quisque in tentoria dilaberetur. Sed
 viderint viri docti; quorum iudiciis & hoc & ce-
 teras meas obseruatiunculas libens meritò sub-
 mitto.**

CAPVT III.

*A se spernere. Virtus. Maculam eluere. Fusti pectere. The-
tus Sticho correctus & Ennius apud Nonium.*

*AD Plauti Captiuos, vnde modò discessi, redi
Scæna, Nunc illud est.*

*Nunc spes opesque auxiliæque à me segregant, sperno
que me.*

*Propè est vt adfirmem scribisse Plautum, sperno
que se. Spernere disungere & segregare est. En-
nium Snpij laudat Nonius in hoc verbo, Hebra-
lytris. Melius est virtute ius, nam saepe virtute mali
ciscuntur ius, atque æquum se à malis sperni procul. Cæ-
go & repono in numeros, Melius est*

Virtute ius, scilicet saepe virtutem mali

Nanciscuntur, ius atque æquum sese à malis

Spernit procul.

*Aurea planè sententia, & quàm doleudum esse
ruisse in corruptela diutius. Virtute intelligit robur
& vires corporis. Glossarium vetus: Virtus est per-
dicit, lqvs, dicitur; aut, certè animi inconsultam
rociatam. Eadem Captiuus. Scæna Quam
pectore.*

*HE. Pol maiores mi antevortunt gaudiis. ER.
irascier,*

*Iam ego ex corpore exigam omnis maculas maiorum
Langius in mss. suis repperit, ex corpore exuam. Non
certius meridie lere, quàm hîc scribendum. Eadem
Eluuntur propriè è veste macula: inde ad animam
transfuit etiam Pœnulo:*

Inest amoris macula hîc homini in pectore

Sine magno damno que elui nequiquam potest.

Scæna

Scena eadem.

Nam hercle nisi manifestatus probè ero, fusti plectito.
 Rectius iidem libri, pectio. Ita Menæchmis: pectè os
 pugis. Et hinc depexum dare Terentio malo multare est.

CAPVT IV.

Atores, Miluina. Externatus animi. Loca lautia. Re-
 finutus Appuleius pluries.

APPVLEII libro secundo in festiua illa narratio-
 ne Telerephontis malè hæc vulgò leguntur:

Et conuersa Philodespotum requirit auctore, eique præ-
 cepit, bono custodi redderet sine mora premium.

Scribo, requirit actorem. Actores in seruilibus offi-
 ciis, quibus peculium domini & rationes curæ erant:
 qualem se facit ille Asinaria Leonida, qui res rationes-
 que heri Ballionis curo, argentum accepto, expenso, & cui
 debet dato.

Paullò post:

Sic in modum superbi iuuenis Adoni vel musteluacis pēplis
 laceratus & discerptus admo proturbor.

Sortentum verbi hoc quidem, musteluacis: sed vide,
 rectè diuinari, vel miselli Acis pēplis laceratus. Vt ob
 amorem inquit lacerati sunt Adonus & Acis, alter à
 Marte in aprum conuerso, à Polyphemo alter: ita
 ego petulantiam verbi, pugnis & pēplis discerptus,

hui.

Mox:
 Sic ille senex lamentabiles questus singulis instrepebat. se-
 uire vulgus interdum, & facti verisimilitudine ad cri-
 minis credulitatem impelli.

In prioribus malim, questus singultiens strepebat. Dixit
 enim paullò antè: Voce contenta quidem, sed assiduis sin-
 gultibus impedita. Postea certa emendatio est, vulgus
 incertum. Virgilius in re simili:

Scindi-

Scinditur incertum studia in contraria vulgus.
Idem Appuleius libro III.

Tu ne vltima non cessas subinde lectorum iuuenum
lamenta subripere.

Nescio an verum sit, Tu ne miluina: vt ad rapacitatem eius auis alludat, vt & Q. Frater apud Cicero nem: Renunciatur mihi Licinium plagiarium cum summo miluino tributa exigere. Ita Plautus vehementem appetentiam miluinam nominat, ab eiusdem edacitate. Menachmis:

Mulida qua mihi apposita in mensa miluinam suggeram
Eodem libro.

Sic exterminatus animi attonitus in amentia vigilare somniabam: defrictis aded diu populis an vigilare querebam.

Lubens legerem, externatus animi. Catullus:
— assiduis quam luctibus externauit

Spinosas Erycina serens in pectore curas.

Postea scribo, pupulis: postulante fentercia. Aliqua
to post:

Atque ego rebar &c. equum illum meum hospitium ac
ca lauta mihi prabiturum.

Lego, loca lautia. Innuit ea qua Roma legatis prae-
bantur loca lautia. Lilius XLVII. Consuli ab Ma-
nio Cos. patres, stantibus in Comitio legatis, an loca lau-
senatumque darent, nullum hospitale ius in iis seruandum
censuerunt. Et corruptus in hoc verbo etiam aliis
locus nunc non succurrit; Appuleius.

CAPVT V.

Spartii. Tages. Emaculatus Censorinus, & fragmentum
L. Attij.

LYCVLENTVS scriptor Censorinus est, quem
que

Ant. M.
Varia Lec
LIII
28

que magnoperè intererat rei litterariæ minus ali-
quando deprauatum manibus eruditiorum. In eo
non longè à principio vulgò editus.

In quo non ut plerisque mos est aut hic aperta philoso-
phia præcepta ad beatè viuendum quæ tibi scriberem
mutatus sum.

Optimus liber ms. paullo aliter, aut ex hic apertè. Ma-
nifesta veritas legendum esse, aut ex ethica parte philo-
sophiæ: & id vincunt planissimè quæ inibi sequuntur.
Mox sub finem capitis tertij:

Vt in Arcadia fertur regione Erichthonius humo exor-
tus: & in Colchide vel Bœotia consitis, regis den-
tibus armati partus.

Hæc liber, dentibus armatis partotæ. Quod tamquam
manu me duxit ad eruendum verum, armati spartæ.
Spartæ, siue mauiσ σπαρτοί, mythologis non Græcis
modò sed & Latinis dicti fratres Cadmei & in Col-
chidis latu dentium enati. Varro rerum humanarum
xv. Ego Sparta apud Homerum non plus spartam signifi-
care puto, quàm Spartos qui dicuntur in agro Thebano na-
ti. Meminit & Ammianus libro xix. etiam Euripi-
des cum aliis, tum Phœnissis his versibus:

χθρὸν δ' ἀντὶ καρπῆ καρπὸν, ἀντίθ' αἵματος
αἶμα ἢ λάβη βέλτερον, ἔξετ' Ὀμηρῆ
γῆν, ἢ ποθ' ὑμῖν χρυσοπήληκα σάχυν
σπαρτῶν ἀνῆκεν. ἐκ γῆρας δ' εἰ δεῖ θανεῖν
πῶδ', ὅς δ' εἰκόντος γῆρας ἐνπέφυκε παῖς.
σύ δ' ἐνθάδ' ἡμῖν λοιπὸς εἰ σπαρτῶν γῆρας,
ἀκέραιος, ἐκ τε μητρὸς ἀρσένων τ' ἀπὸ.

Versus penultimi translatio L. Attij etiam nunc ex-
stat à Nonio conseruata, in Antiquior:

Attius

*Attius Phœnisis ab draconis: stirpe amata exaratus
nere antiquior.*

Quis non videt, quàm hæc corrupta? olim aliam
iam proximè ductum litterarum malo corrigere:

— ab draconis es

Stirpe armata exaratus, genere antiquior.

Exaratus, si rem spectes, *αφαρτος* est. agrum enim co-
fitum qui dicit, eundem aratum, ut Grammatico-
quuntur, adsignificat. Reponendum id verbum
hoc quoque Censorini loco paucis interiectis ve-
sibus:

*Nec non in agro Tarquiniensi puer dicitur diuinitus exaratus
nominis Tages.*

ms. diuinitus exaratus. Quis dubitet verum esse, exaratus. M. Tullius De Diuinatione II. Tages *quidam*
dicitur in agro Tarquiniensi cum terra araretur, & *super*
altius esset impressus, extitisse repente & cum affatus *est*
sui arabat. Vide porro quæ sequuntur illico de Am-
mianum Marcellinum libro XXI.

CAPVT VI.

Tentio. Tentigo. Tendere. Mors Aristotelis. *uicæ* Mena-
Ex eodem Censorino menda aliquot sublatæ.

EIVSDEM Censorini, ubi de seminis profu-
tia philosophorum: controuersas opiniones recentis
locus ita vulgatur: Hipponi verò Metapontino, *suus*, ut
Aristoxenus auctor est, Samio ex medullis profluere *semis*
videtur, idque eo probari quod post admissionem *(sic re-
cètè ms.)* medullas utpote exhaustas non reperiat: sed hanc
opinionem nonnulli resellunt, ut Anaxagoras, Democritus,
Alcmaeon. hi enim post *Græcam* contentionem non medullis
modo, verum & adipe multaque carne mares exhaustis
reperit.

respondent. In quibus verbis, quid sibi velint illa, post
 hanc contentionem, nullus video: & mirum, ni ve-
 niest coniectura mea, post gregum contentionem, siue
 potius, vt Palmerio nostro videbatur, tentionem. Vi-
 tando loco fuit cognatio litteratum C. & G. quæ in
 multis promiscuè & scribebantur & efferebantur.
 Sic eadem esse cerro, gerro, calbei, galbei; acetare,
 agitare ex Grammaticis notum est. Græcum ergo
 pro gregum antiquè scriptum cum offenderet nescio
 quid tenebrio, loco nebulam quam dispulimus of-
 fudit. Tentionem accipio ὀμίον ἐς σωσσίαν. ten-
 dere enim in obscænis est: vnde tendero qui libici-
 nantur, & tento ὁ πειρασμός in carmine Ithy-
 phallico.

Idem Censorinus Capite V.

Aristotelem Stagiriten reperit: sed hunc ferunt natura-
 lem stomachi infirmitatem variâsque morbidi corpo-
 ris offensiones adeò virtute animi diu sustentasse, vt
 magis mirum sit ad annos LXXI. eum vitam perdu-
 lisse, quam vltra non potuisse.

Primum repperit syllaba vltima in ms. in litura
 dat. vnde mihi suspicio est fuisse, reperio. Reppe-
 rat quod scribit lectione veterum διοργασον: è qui-
 bus Diogenes prodidit Aristotelem cum annos tre-
 decim in Lyceo scholas habuisset, secessisse in Chal-
 cidem, ibique anno ætatis sexagesimo tertio morbo
 esse confectum. Postea malim scribi, quam vltra non
 potuisse. Suavior enim est παρορυσια & sententia
 apertior. Mirum ait esse, perseverare in vita eo vs-
 que potuisse; tantum abesse, vt etiam porro eam ex-
 tendere potuerit.

Idem Capite IIX.

Nam vt alie occasum alia stationem faciant, nòsque
 omnes

omnes hac sua disparilitate pariter afficiunt sua per
potentia.

Locus vix suspectus vitij: sed optima membrana ha
benet, hac sua disparilitatem peritura. Vnde non dissi
limum fuit elicere: disparili temperatura. Dispari
astra temperata sunt, ab iisque nos omnes afficiunt
sed non pariter siue eodem modo, quod tinnit
gata lectio, sed diuersimodè.

Idem Capite IX.

Sunt autem ha particula in vnoquoque signo tricen
tius verò Zaphiri numero CCC. LX. has λέγειν Græci
calle, et he particule nobis veluti fata sunt.

Plinius m̄s. has μοίρας Græci cognominarunt: eò videlicet
quod eas fatales nuncupant μοίρας. præclare; leuiter
men immuto, quod deus fatales. μοίραι. Parce sunt
Apollodorus: ἐκ μὲν δὴν δέμῳ ὅ τῆς ἐπαὶ γὰρ ἴσθι
δυνατέρας, ἄρας, εἰρήνην, δίκην, μοίρας κλωσῶ, λάργαν, ἀρ
τορ. Adde isthuc μοίρας verustissimos Latinos Mor
tam transitulisse. Liuius Odyssea:

Quando dies adueniet, quem Morta profata est.

CAPVT VII.

Rata vota. Resignare. Lena. Discingere. Emaculati
sus aliquot Martialis.

ELEGANS, meo animo, poeta Martialis, & e quo
festiuitatis & eruditi leporis multum haurire
fuisse tamen haud dubio aliquantò amplius, si mo
rem maiorum æmulari, quàm sæculum suum imi
ri; & sua interdum quàm epigrammatum lingua
qui maluisset. In eius libro IX. quædam non mi
gnæ rei quæ sparsim notavi studiosos poetices
celabo.

Epigram-

Ant. Mu
Varia Lec
LIII
28

Epigrammate xlix.

*Latone venerande nepos, qui mitibus herbis
Parcarum exoras pensa breuesque colus,
Hos tibi laudatos dominorum voce capillos
Ille tuus Latia misit ab vrbe puer.*

Verſu tertio in ms. erat quem ab optimo & eruditifſimo theologo Iacobo Huttero habui, *domino rata vota*. Non dubitabis, quin ſcribendum ſit, *Hos tibi, laudatos domino, rata vota* c. Ratum votum, cum is qui diuinas voti eſt ſeſe exſoluit: quod hic facit Earinus, nullo ad Apollinem capillitio.

Epigrammate xxxvi.

*Verbo ducis Daci Cattis mandata refignas
Victricem laurum quam venit ante vides.*

Nil principi Dacorum cum Cattis & bene idem *Cartis mandata*. De epistolis poetam loqui clamat verbum illis proprium, *refignas*. Aded, inquit, impudenter garrulus es Philomuse & mendax, ut principum quodque remotissimorum secreta litteris tam illa non ignorare videri velis.

Epigrammate l.

*Dum noua, dum niuida fulgebat splendida lana,
Dumque erat auctoris nomine digna sui.*

as. *lena*. Suspicio reponendum esse, *lena*: quod in-
egumentum exterius est, & ab ea parte splendor tot
que conspicuus.

Epigrammate c. i. v.

Peltatam Scythico descendit Amazona nodo:

*Addidit Arcadico terga leonis apro
Aeripedem syluis ceruam, Stymphalidas vndis
Abstulit, a Stygia cum cane venit aqua.*

Optime ms. *discinxit Amazona*: hoc est, ut interpre-

F

tatur

tatur Aufonius: Threiciam sexto spoliavit Amazonia
 teo. Deinde idem liber habet, Stymphalidas
 historiam aptius: nam volantes eas Hercules de-
 cit. Seneca:

Solitæque pinnis condere obductis diem

Petit ab ipsis nubibus Stymphalidas.

Næque tamen malè vulgati. Stymphalum enim
 istæ furia habitabant.

CAPVT IIX.

Exefficio. Curiosi, prouerbium. Correcta fragmenta
 nij & Nouij: & illustratus Plautus.

NONIUS in Extundo.

Afran. Epistula. Atque adeo extundo, ex efficio
 mihi cus. ad iendum.

Repone verbum antiquum, extundo, exefficio. Ter-
 lento: Numquam hoc vno die exefficias opus.

In Contendere.

Afran. Epist. Non licet ~~per~~ qua contendisset ita per-
 Editio vetus, contendissem. Diuido verbum & le-
 qua contendit semita.

In Serius.

Afran. Priuigno. Non ego te noui tristem, ser-
 serium.

Malim, tristem, teruum, serium: aut certè, quod
 Stewechio placebat, seuum.

In Caries.

Afran. Priuigno. Nemo illa viuit carie cariosior.

Rectius ms. curiosior. Curiosi, vulgi dicitur in-
 ciles & macilentos: quasi ij curis semet confecti
 & macerarent. Hoc adieci, vt illustrarem locum
 Plauti Aulularia.

Ant. Mu
 varia Lec
 LIII
 28

Etiā agnum misi. E V. quo quidem agno sat scio

Magis curiosam nusquam esse vllam bestiam.

M. E. Volo ego ex te scire qui sit agni curio.

E V. Qui ossa atque pellis totust, ita cura macet.

In Timos.

Nanius Lycurgo. Iam ibi nos aduenientes duplicant timos vaporesque.

Corrigit Iunius, timos Panos; & intelligit τὸ πεινῶν: quod manes eius me condonent, non rectè. Potius timos transpositis legendum, timos pauosque. Vtrumque in exercitu formidolosum esse indicant templa Roma, Pauori & Pallori iam inde à Tullii regis temporibus sacrata, & Salij Pauorij & Pallorij iura hominum daemonum auerruncandæ instituti.

In Melos.

Nanius Lycurgo. Suauè summum melos.

Corrigendum, sed quod plerosque fugit: corrige, suasonum melos.

CAPUT IX.

Reprehendere. Omnes inimicos repperire, prouerbium. Rani. Correctus Plautus Epidico, Terentius Andria.

NON abs re Epidicum suam tantoperè amauit Plautus, fabulam inuentione arguta, sermone vario & facetiis affluentem: tum omni arte scanica expositam. Eius primo statim versu:

Hec adolescens. ΤΗ. quis properantem meprehendit pallo?

E P. Familiari.

Libenter correxerim, properantem reprehendit. Reprehenduntur propriè, quos in uia assecutos prehensio pallo remoramur, aut serui fugitiui, cum è fuga retrahuntur.

trahuntur. Milite: *Vel ille quæ me bere pallio reprehenderunt.* Bacchidibus:

Aufugero hercle, si magis vsus venerit,

S. ero reprehensus, mactabo ego illum infortunio.

Inde transitione in aliud se reprehendere Terentius est: animum iam iam exiturum quo non opus est uti retrahere. Adelpis:

Sensi illico, id illas suspicari: sed me reprehendi tamen.

Ne quid de patre garrula illi dicerem ac fieret palam.

Ita optimum fragmentum Colonienſe, omnino illius quàm edigi libri, me repressi tamen. quod certius a sciolis huc inculcatum apparet.

Scena, Rem tibi sum.

Qui inuidem, omnis inimicos mihi isthoc factore

Non me fugit, sententiam hinc elici non incommo-

dam. Placet tamen impensius, *Quin vide, omnes*

id aptius ad consecutionem orationis est. Pro-

baliter iactabant, omnis se inimicos repperit

quam rem aduersus multorum, suorum, in primis

sententiam aggressi essent. Terentius:

Per omnis tibi adiuro deos, numquam eam me

turum,

Non si capiundos mihi sciam esse inimicos omnis bono

Scena, Malè morigerus.

S. T. Ego te seruabo. E. P. adepol ne illi melius,

Et suant.

Sed quis est hac muliercula & illic raiustellus qui

Non heri aut hodie primùm de hoc loco discer-

tum: sed iam ante Festi tempora, quantum videt

quid enim aliud causæ arbitremur, cur ille hinc

ad grauaustellus agnoscat, modò raiustellus? ver-

que certè explicat, cùm alterutrum tantùm verum

esse possit. Mihi, si fas est contra veterum Gramma-

Ant. Mu
Varia Lec
LIII
28

torum auctoritatem niti, suspicio adhefit, fortean
 um fuisse:

*Sed quis est isthac muliercula & illic rauus: ellus qui
 venit.*

rauus cui canitie caput iam interspergitur, vnde ra-
 um lupam Horatius dixit pro cana: & Varro, oeu-
 raus: pro glaucis siue cæsis. Ellus δευτηριου est,
 in Terentio:

Nescio qui senex modo venit: ellum, considens, catus.
 ad quem locum operæ erit videre, quæ notarit Do-
 ctas. Hanc tamen cōiecturam meam vt veram ef-
 fe non præsto: ita fraudi mihi apud viri bonos &
 auditos futurum non spero, quid mihi leuiter vi-
 detur indicasse.

CAPVT X.

*Tempori. Magis magisque. Scuta proiecta. Emaculata
 fragmenta Sisenna.*

In L. Sisenna magnam iacturam fecerunt Roma-
 literæ, non solum historiæ causa, qua vicit om-
 nes superiores: sed etiam linguæ ipsius, cuius bene-
 rarum fuisset & Cicero testatur & indicio sunt fra-
 gmenta quasi gustus cuiusdam causa relicta nobis in
 libris Grammaticorum. In iis hæc obseruabam.

Nonius in Manipulis.

*Sisenna lib. III. Coniunctus tamen & tempora singula con-
 stituit, & manipulos sicut stetera obuerti iussit.*

Tempore, & tempore signa constituit e. m. s. steterant.
*Tempore sæpè idem quod numero & celeriter. Ru-
 dente: Vigilare hominem oportet, qui sua vult tempore con-
 sere negocia.*

In Discedere.

*Sisenna Histor. IV. Armata dextra ducti magisque
latitudinem discedunt.*

Scribendum, *Armata d. d. magis magisque in Latitudinem.* Elegans ea geminatio, & frequens optimoque scriptorum veterum. Ad quod exemplum Jularia Plautus vsitavit, plus plusque: minus minusque.

Plus plusque isthuc sospitent quod habes. Et:

At ille vero minus minusque impendio

Curare minus, que me impertire honoribus.

Itaque haec scio an ne exciderit vocula apud Terentium Eunuchus.

— & quia consimilem luserat

Tam olim in ludum, impendio magis animus gauderet mihi.

Scribendumque sit, *impendio magis magisque.* Et eam lectionem neque numeri excludit, & sententia proprie flagitat. Sed ad Sisennam redeo.

Macrobius Saturnal. VI. IV.

Sed & Sisenna in secundo dixit. Et Marsi proprias dunt, atque ita scutis proiectis tectis saxa certantia manibus coniciunt in hostes.

Corrigo, *scutis proiectis tectis saxa certantia lecta manibus.* Proiecta scuta dixit obtenta & obiecta ictui hostium & ita accepisse Macrobius docet versus Virgilii *iecto dum pede laqueo aptat se pugna.*

CAPVT XI.

Oram orationis adhibere. Ora pro rei initio.

Miles Plauti emendata.

MILITE, Scena Mihi ad enarrandum.

Ant. Mu
Varia Lec
LIII
28

Ego quanto citius possum mihi nauem paro.

reponendum verbum vetus, Ego quantocytus
Mox:

Vbi sumus proeecti in altum, id quod volunt,

Capiunt pradones nauem illam vbi vectus fui.

Age sermonis, id quod volunt. quis enim existimet
nos noluisse capere nauem, quam adorirentur? Cen-
seo corrigendum esse, illicò aduolant Pradones, capiunt.
Fons corruptelæ vicinitas litterarum. D & L, &
C & Q.

Scena, Rem omnes.

meretricem commoneri

Quam sanè magni referat mihi clam est. quin ego me
frustro

Postquam admisere aures tua meæ moxam orationis

tibi dixi, miles quemadmodum potis esset deasciari.

Hæc è vestigiis Vaticani elegantissimus Lipsius,

Postquam adhibere: sententia tamen nihilo magis aper-
ta est, quam immutatione non magna præciarè (quid
nimis verat dicere, quod seruo?) restitui:

meretricem commoneri

Quam sanè magni referat, nihil clam est. quin ego vltro,

Postquam adhibere aures meæ tua oram orationis,

Tibi dixi &c.

Meretricem, ait, in maleficio monere nihil opus ef-
fe, palam est; vtpote quæ omnes moles maleficas do-
mi habet. Etenim me vide, quæ tibi, simul exorsus
es narrare de circumueniendo milite, vltro modum
eius rei perficiendæ ostendi. In prioribus editiones
veteres expressi; vnum dumtaxat ausus ex frustra fa-
cere vltro: quod & sententia, & numeri flagitant,
neque ita longè ab alterius vocis vestigiis. Ne-
que morari hic lubet, dum ostendam quam inèptè
hæc-

hactenus libros obfederit, *mora*. Orationis orationem
bibere est sermonem degustare: translatione a
quæ aquam imbibunt venustissime ducta. Et est
non tantum terre, sed cuiuscumque rei initium, ait
stus. Cæcilius:

Oram reperire nullam, quam expediam, queo.

Ennius:

Qui potis ingentis oras euoluere belli.

CAPVT XII.

*De silicernio, notata quæpiam. λίχνοι. Rapere de rogo
nam. Bustirapi. Correcta glossæ veteres. & apud
num Varro.*

SILICERNIUM notum est conuiuium fuisse:
fuisse: illud fortassis non perinde manibus defuncti
ab exsequiis oblatum, neque fas fuisse degustare
eo quidquam, qui intulissent; sed tantum cernere
lentio: vnde veriloquium eius nonnulli deducunt
auctor in Adolphos Donatus, & Glossarium veterum
Silicernium, περίειπνον. λίχνοι δ' ἄπτεν ἐν πείθει
δῖος. Arbitror enim litterulæ mutatione rectè re-
tuli, λίχνοι. οἱ λίχνοι Hesychio ὀψογάροι sunt: ij adert
quidem, sed nihil gustabant. Causa cur abstine-
rent, ne funestarentur. nam quisquis eorum quæ ma-
nibus libantur quippiam siue ederet siue biberit, fune-
nestatur. Inde in maledictis & execrationibus, et
nam è rogo rapere. Catullus:

Vxorne Meni, sepe quam in sepulchris

Vidistis ipso rapere de rogo cenam:

Cum deuolutum ex igne prosequens panem

A semiraso tunderetur vstore.

Tibal-

Tibullus:

Ipsa fame stimulante furens escasque sepulcris

Quarat & à suis ossa relicta lupis.

Et qui lucri causa nefanda omnia subire non vereantur, bustirapi audiebant. Pseudolo:

— iam ego te differam dictis meis

Impudice. B A. ita est. P S. scelestè. B A. dicis vera. P S. verbero.

B A. Quippini. P S. bustirape. B A. certè. C A. furcifer. B A. factum optumè.

Neque verò in ipsis tantum exsequis conficiebatur cinerium: sed instaurabatur quotannis scis ad sepulcrum positis, vino defuso & rosas quoque sparsim profusis. auctor Servius in quintum Æneidos, inscriptio vetus Torcelli:

LONGIVS . PATRO
 CLVS . SECVTVS
 PIETATEM . COL
 CENT . HORTOS
 CVM . AEDIFICIO
 HVIC. SEPVL. IVNC
 TO. VIVOS. DONA
 VIT. VT. EX. PEDI
 TV. EOR. LARGIVS
 ROSAE. ET. ESCE
 PATRONO. SVO. ET
 QVANDOQ . SIBI
 PONERENTVR

Dissentit tamen à Donato Servius in eo, quod à senibus

F 5

bus absumtum ait, & dictum quasi silicernium. Et Varro meminit Meleagris, ut laudat Nonius. *Nonius exsequiati cum laude ad sepulcrum antiquo m... cerium consecimus.* Ita in ms. reperit *lunus rex iata olim, cum lauso.* Tria in omni funere praepa nominat, exsequias, lausum siue, ut nunciamus, lessum, & silicernium.

CAPVT XIII.

Mundus. In mundo esse. Satulle. Emaculatus Appulianus item Plautus Persa, & Gellius.

APPVLEIUS libro De Asino IV.

Ad haec anus subiratior dicere eam sauiore iam vultu videbat, quod malum fieret, vel quid repente postremo presso quietis lamentationes licentiosas respicit.

Scribo haud dubia veritate, quid (malum) fieret. Ideo libro sexto primore:

Erant & falces & opera messoria, modus omnis, sed etiam passim iacentia, & veruria confusa.

Lego, & opera messoria mundus omnis. Mundus non muliebris tantum ornatus, sed cuiusvis rei praeparata & parata copia: unde vulgatum loquendi genus mundo esse, de eo quod in promptu & domi ad manum est, nec quaerendum foris. Ita Plautus mundum rusticum dixit pro hisdem rei rusticae instrumentis. Mercatore:

Multoperè in mundo rustico se exercitum.

Eodem libro:

Quo metu statim completo caelesti theatro pro sede summi sedens procerus Iuppiter, sic enunciat: Dei conspectu Musarum albo.

Facillima correctio est, Musarum albo. Nocum est

Ant. Mu
Varia Lec
LIII
28

libro significari libros magistratuum. ut igitur Ro-
mae in tabulas à censoribus referebantur, qui in se-
ctatum lecti, ideoque patres conscripti essent: ita deos
libros poëticos iocosisimè ait in albo Musarum cen-
suri; utpote qui commentum poëtarum sint. E di-
rectio Plauti locum emédandum censeo Perfa. Scæ-
ta, Veterem atque antiquum.

Si id fiat, ne isti faxim nusquam appareant,

Qui hic albo rete aliena oppugnant bona.

Rectius enim legetur, meo iudicio: *Qui hic aluo rete*
a. b. Caussidicos & forenses rabulas aluo tanquam
reti vti ait, & ut in hoc pisces iniguntur: ita in illam
bona eos aliis erepta obstrudere & consumere.

Idem Appuleius lib. VII.

Tuceta concimmat, apponit satule, se præcipuè poculis
crebris grandibusque singulos ingurgitat.

Lego, apponit satulle. Satulle est copiosè & affatim
satullare vetustè satiare est. Varro *περι αἰσθητικῶν*: Ne-
que in puluerè mythico coquam carnes quibus satullem cor-
pora ac famem ventris.

Eodem libro:

Totis ergo prolatis eruditisque rebus & nobis auro & ar-
gento ceterisque onustis.

Legendum, *erutisque rebus*. Eruerant res à latronibus
occultatas atque abditas.

Paullò post:

Puerque mihi præfectus imponitur. Omnibus quidem ille
puer deterrimus.

Vera scriptura, ut opinor, est: *Omnimodis q. i. p. teter-*
rimus. Et ita propemodum locum A. Gellij constituo
lib. II. cap. XII. Ex quibus latenter intelligas, non om-
nes modo diis exosos esse, qui in hac vita cum crummarum
varietate colluctantur. Corrige, non omnimodo.

Eodem

Eodem libro extremo:

Cui tandem vel ineptissimo persuadere possis, atrocitate istam culpa vacare: cum propugnare pedibus cœcere morsibus misello puero potueris.

*Lique mihi deierare, scribisse Appuleium: & remordicibus, & respexisse Plauti illud Aululariarum: *Asini me mordicibus scindant, boues incurfent cornibus.**

CAPVT XIV.

E Quintiliano macula aliquot sublata.

V s *um* peruetusto M. Fabij libro, bene optimi & humanissimi viri Melchioris Hitcoppi scripto quidem eo vitiosissime; ex cuius tamen virgii multa bonæ lectionis veluti vestigia sagaciter odoranti sese offerant. Argumento erunt pauca quædam ex libri sexti præmio:

Te ne consulari nuper adoptione ad omnium spei horum patris admotum, te auunculo Pratori genero destinatum, te omnium spe Atticæ eloquentie candidatum, superstes parens tantum ad penas, amissum.

Primis verbis melius ille, quem dixi, liber: *primus admotum*. Neque enim Quintilianus honoribus viri floruit; at adoptione consulari ait filium suum paulò antè quàm moreretur in spem honorum admotuisse. Postea idem liber: *te omnium spe acutis eloquentie candidatum*. Facilis erat emendatio, *spe ac votis: acutis correctores Atticæ eloquentiam somniarunt.*

Paulò post:

Boni autem consulere nostrum laborem vel propter hoc certum est, quòd in nullum iam proprium visum peruenimus: sed omnis hæc cura ad alienos, ut alienum illis (si modò quid utile scribimus) spectat.

Ant. Mu
Varia Lec
LIII
25

vel propter hoc cecum est. Emendo, aequum est.
 itea, sed omnis haec curas alienas vtilis, si modo &c. Vn-
 haud difficulter elicui, quod verum arbitror: sed
 hac cura alienas vtilitates. Adicit deinde:

Nos miseri sicut facultates patrimonij nostri, ita hoc opus
 aliis preparamus, aliis relinquimus.

In ms. erat preparabamus. Suspicio scribisse Quin-
 tianum, properabamus. Certè elegantius non po-
 tuit. Catullus:

Cum Medi properare nouum mare. Plautus Casina:

Hanc tibi nunc veni minus grauate propero.

Properasse autem hos commentarios se non mo-
 stratis suae ait ipsemet hoc ipso proœmio non lon-
 ge ab initio.

CAPVT XV.

Pigmenta. Frumen siue rumen. Frunisci. Ruminari.
 Irrumare. Varronis fragmenta aliquot correctâ: duo
 composita.

E VARRONIS Marcipore Nonius adducit, in
 Conscribillare:

Astrologi non sunt qui conscribillarunt pingentes calum.

Malim, pigmentis calum. Species intelligit animan-
 tiam, quas in caelo finxerunt Mathematici, pinxe-
 runt & pigmentis suis illustrarunt pictores.

In Optare:

Diogenes qui amicos qui iussus ab Alexandro rege, optare
 quid vellet, se facturum.

Corrigo, Diogenes Cynicus, qui. & mox: optare; quid-
 opt vellet, se facturum. Notum votum philosophi est,
 relatum à Plutarcho, ne sibi apicanti officeret Ale-
 xander.

In Of-

Dein mittit virile veretrum in flumen: offendit *Volurnio.*

Flagitiosa sententia est: sed scripsit tamen Varro, *in mittit virile veretrum in frumen.* Frumen siue *est pars colli qua esca denoratur, inquit Festus: de ducta frumisci & ruminari; etiam irrumare, quid sit me docere piget: hinc certè nimium Romani à Varrone explicatum est. Ex eiusdem Manii laudat Nonius in Altus, Prospiciens & Limus, lim cohesisse non dubito:*

Habe aptepositam alimoniam sedens, altus alieno cubi que post respiciens, neque ante prospiciens: sed lim tra limites culinae.

Acris obiurgatio desidiæ est: postremis verbis sum videtur ad. Oeni fabulam, qui obliquus sup torquet, & asinum spartum admordentem prægia non abigit.

CAPVT XVI.

Escendere. Exscendere. Nerviis extendere. Cicero, Festus, Cacilius emendati.

ASSENTIOR doctissimis viris multa scribit M. Tullium more maiorum; hoc est, vetustè & mènè ad captum nostræ ætatis litteratorum: quorum libris nec vola neorestigium, quod dicitur, cum rum negligentia, rum bonam partem audacia corctorum. testem dabo locum ex Officiorum lib.

Conscribserunt communiter edictum cum pœna atque dicio, constituerantque, ut omnes simul in rostra meridiam descenderent.

Quid, malum, hoc nostri? in superiorem locum descendatur? nusquam factum reperies: & non

Ant. Mu
Varia Lec
LIII
28

huisse Ciceronem, quàm eundem hic scribisse,
 ut meridiem escenderent. qui dubitat, similem lo-
 cum videat Oratione pro lege Manilia, siue; eadem
 est; de imperio Cn. Pompeij:

*Et his temporibus non pudebat magistratus populi Romani
 in hunc ipsum locum ascendere.*

Ubi liquidò habet liber scriptus, qui Coloniae in aede
 maxima publicitus seruat: *Et his temporibus nonne
 pudebat m. p. R. i. h. i. locum ascendere?* Et sensu & ver-
 bis longè melius & agitur de iisdem rostris. In eo-
 dem verbo saepe peccatum in Varrone De lingua La-
 tina. nos exemplo vno contenti erimus **lib. III.**

*Tertius gradus est, quo philosophia ascendens peruenit. In
 his reppererunt viri docti descendens.* Scribe mea fi-
 des, *ascendens.* Addam locum Epistatomo, quem Prif-
 cippus adducit libro VII.

Si properas extende huc in meam nauem, ita celeris est.
 lego enim & hîc, *escende:* aut certè, *exscende.* nam in
 hoc verbo & Festi mutilatum locum corrigo. *Excede-
 re, egredi.* vbi ms. *Coloniensis, Escendere: emendo,
 descendere.* Vt autem Cæcilij versu extendere migra-
 uit in alienum, ita suis sedibus emigrauit in Varronis
 Satura *de longas,* apud Nonium *Nervias.*

*Scientia doceat, quemadmodum in psalterio est, tendi-
 mus nervias.*

Repono, *extendamus.* *Nervias extendere* est intende-
 re siue concinnare fides. Hæc commodùm scribse-
 ram, & communicatam cum amœnissimi ingenij iu-
 uene Gabriele Rolandio, familiari meo: cum anim-
 aduerti eodem modo ex Vaticano emendasse locum
 illam ex Officiis M. Muretum. Quid quæris? gaudi-
 sum non mediocriter posse & nobis pro sententia
 excidere, quod doctis placeat.

CAPVT

CAPVT XVII.

Flectere comam. Prata. Candida. Trita. Colere. Eucylata multa in Martiale.

MARTIALIS libro II. Epigrammate XXXI.
Pectere te nolim, sed nec turbare capillos;

Splendida sit nolo, sordida nolo cutis.

liber scriptus, *Flectere*: rectè, si quid iudico, hoc intorquere calamistro. Ita libro sequente ex scriptis lego:

Bellus homo est, flexos qui digerit ordine crines,

Balsena qui semper cinnama semper olet.

Cincinnati capilli & calamistrati Martiali non cent, ut neque impexi & horridi: compositi & quod inter illa duo tamquam medium est, non placent.

Epigrammate XLVI.

Florida per varios ut pingitur Hybla colores,

Cum breue Sicaniæ ver populantur apes:

Sic tua compositis pellunt praela lacernis,

Sic micat innumeris arcula synthesibus.

Atque vnam vestire tribum tua velleræ possunt,

Appula non vno quæ grege terra tulit.

Tu spectas hiemem succincti latus amici,

Prò scelus! & lateris frigora trita times.

Verfu tertio ms. *sepositis collucet prata lacernis.* mel omnino. Lacernæ sepositæ sunt impares, quæ trifumerentur: quarum affluentia copia subindicat multitudinem parium siue quottidianarum: & elegantiorum prata appellavit thecas, in quibus parata vestimentorum copia, ut in prato rustico graminum. Bene idem liber, *tua Candida possunt*: non ut vulgo *velleræ*. Candida absolute togæ candida sunt: *prata*

Ant. Mu
Varia Lec
LIII
28

quello inferius trita dixit pro veste depāni & attrita.

Pexatus pulchrè rides mea Zoile trita.

bellè lacernis, quæ vulgò pullæ erant, togas subii-
quæ albæ aut candidæ. Versus postremus,

Prò scelus! & lateris frigora trita times.

nonne habet, testibus libris veteribus & sententia.
Cum enim trita ita frequentarent, vt modò diximus:
neguissimè vocavit frigora trita vestes, quæ lacerae
vndique admitterent. Ita libro II.

Esse queror gelidâsque mihi tritâsque lacernas.

Latus pro sodali & Congerrone assiduo vsitavit &
libro VI.

Inter Baianas raptus puer occidit vndas

Entychus ille tuum Castrice dulce latus.

Hic tibi curarum socius, blandumque leuamen,

Hic amor, hic nostri vatis Alexis erat.

Epigrammate LV.

Vu te, Sexte, coli: volebam amare.

Parendum est tibi, quod iubes colere.

hanc epigramma publicatur, supplendum addi-
perferu ex libris scriptis:

Sed si te colo, Sexte, non amabo.

colere terebant pro salutare & adsectari patronos &
amicos primores siue magnos. Cicero pro Cælio:

facilius & nostras obire domos, & ipse à suis coli posset.

habebatur autem & in rem amorem, & idem erat
modo arari, Truculento:

— qui arari solent ad pueros ire meliust.

hac ambiguitate lusisse poëtam suspicor.

CAPVT XIX.

Eniales. Luna aquilenta. Varro apud Nonium correctus.

M. VARRONI hoc capite operam dabo, sed

G saltua-

falsuam & vellicatim, ut ait ille. Nonius in M
cescebat.

Varro Serr. περιρρησις. Noster Atticus riualis homo
rus in curiam commacescebat.

Lego, Noster antiquus riualis domo iturus, Riuales
vno riuo vterentur; vicini. Ita verti possent
nientium ῥοιτορες, siquidem origo vocis ῥοιτο
τω ducta est. In Nobile.

Varro περιρρησις. Tam contremula aquilena
alta littora Oriris ac reluces nobilis omnibus.

De luna scripti delicatissimi trimetri sunt. P
cium euiiter corrigo, Tu cum tremula, aquilena. In
lentam dixit proprio epitheto, quod humorent
inducat. In Cadere.

Varro Eumenid. Maximum dum cadit ferro
dere Vlysem

Cum bacca syluam cadit porcosque tracidat.

Emaculandum haud dubie, Ajax dum credit
cadere Vlysem. de Aiace furente ἰσχυροφροσ

In Bellum.

Varro ταν ἠεπιπτε. In charteo stadio ἐπιπτε
quo qui certasset animo, bellus homo magis
Stoicorum pancratio, quam athletarum.

Nescio an scriberit Varro, Agone certasset animo
sumo. Bellissimum agona dicit esse cultum an
doctrinae studium.

In Stare.

Varro Flextabula. Atque si addam, quanta mihi
dia mea herilibus meis stet, quod miseros subleu

Scribo, quanti m. m. heredibus meis stet: quot mihi
In Rutuba.

Varro Sexagesimo. Ergo tum Roma parte par
dentes. Viuere tum in patriam nunc sumus in r

Ant. Mus
Varia Lec
LIII
28

Veru posteroie lego *Vixere in patria*. Adco ait dege-
 nasse morem maiorum, vt ipsa Roma iam Roma
 non sit, sed scelerum colluies.

CAPVT XIXIIII

Bes es wder, prouerbiu. Despectare. Hiscere.
 Martialis emendatus.

Ad Martialem, vnde modò discessi, redeo. lib. i.
 Epigrammate LXXVII.

Quid tibi cum Cirrho, quid cum Permesside Lympha?

Romanum propius diuinusque forum est.

Illic ara sonant, at circum pulpita nostra

Et steriles cathedras basia sola crepant.

Omnino melius liber scriptus: *ad circum & pulpita*

tra. Recenset loca poëtis veluti consecrata, cir-

cum, in quo ludi fiebant & spectabantur fabulae; pul-

pitae, quibus recitabatur poemata; cathedras Gram-

maticorum, quibus explicabantur. Et vrbane v-

rbane disertum a scribendo poemate deterret, cui vbe-

rbane quæritus in foro propositus sit. Contra caussidi-

um infantem, a foro ad versus vt inopia subsidium

confugientem lepidè ridet in Apophoretis.

Lemmate, Corculum.

Pauper caussidicus nullos referentia numos

Carmina cum scribas, accipe cor, quod habes.

Carmina aliter concipiunt libri scripti, & vetustè edi-

ta. *Cor bubulum*. Rectè, ni fallor: & allusit ad parce-

ntiam *Bes es wder*, cum rem vrbana & lepidam ag-

reditur homo agrestis, & rus merum, quique ei per-

scienda parum idoneus est. Mittit igitur iocose

caussidico cor, sed quale is ei mittitur habet stupi-

di animantis.

Epigrammate LXXIX.

Nec tamen obscuro pia polluit ora veneno,
 Dimisitq; animam nobiliore via.
 Ms. opalluit ora veneno, præclaré. Venenum pallidum
 inducit, vnde Virgilius de Cleopatra, pallentem
 te futura.

Epigrammate XCVII.

Rogabit, vnde suspicer mollem virum.
 Vna lauro aur, adspicit nihil sursum:
 Sed spectat oculis deuorantibus draucos.
 Scripti, Despectat. Despicere in flagitiosis verbis
 et despicere, Catullo; demisso capite esse, Cat-
 ni; aliis alia.

Libro v. Epigrammate LVII.

Cui tradas Lupe filium magistro
 Quæris sollicitus diu, rogâsque.
 Omnes Grammaticosque rhetorasque
 Deuites moneo, nihil sit illi
 Cum libris Ciceronis aut Maronis,
 Fama Lucilium sua reliquat.
 Si versus facit, abdicet poëtam.
 Artes discere vult pecuniosas?
 Fac discat citharædus, aut choraules.
 Si duri puer ingenti videtur,
 Præconem facias vel architectum.

Viueret Orbilius, malum Martiali in mundo
 quis enim ita vniquam locutus est? discat citharæ-
 pro discat cithara. Sed aut ego vehementer erro-
 à librariis hoc stigma iniustum est poëtae, legendum
 que. Fac hiscat citharædus. Hiscere conatum loquens
 magis significat, quàm loqui. Virgil. vix pauca fusa
 Subiucio, & raris turbatus vocibus hisco. transferunt
 rem Musicam venustissimè. Propertius: Tantum
 tu

Ant. Mu
 Varian Lec
 LIII
 28

in uis hicere posse meis. Idem alibi de Apolline cum
cithara ad viuum depicto, visus Marmorea tacitus car-
men hinc lyra. Argute igitur Martialis, fac, inquit, ru-
tes quiddam & indoctum tentet saltim cithara pan-
tere, præstabo, eum rem facturum.

CAPVT XX.

Carmen. Carminare. Plautus emen-
datus Menachmis.

PLAVTVS Menachmis, Scæna Per ego vobis.
Bene autem ora commentaui, atque ex mea emendatione.
Mira sunt quæ hic viri docti comminiscuntur, de
carmen & commentatione. Ego si exemplum habe-
rem, libens legerem, ora carmentaui, aut certè, carmi-
nare. Vt ab argumento argumentari: ita à carmento,
quod instrumentum lanæ putandæ proprium, car-
mentari, aut, vt hic Plautus, Carmentare, videtur
fuisse in vsu. Certè vsitata in eadem re, carmen &
carminare. Lucretius, quasi carmine lana trahatur.
Varius libro ix. Quinisq; lana potat horis, rursusque
urgitur carminata, donec omnem ebibat saniem. Benè,
inquit seruus, illis os depexui & quasi lanam carmi-
nari: alludens ad id quod Menachmus dixerat, Pe-
te os pugnis. Hanc tamen emendationem meam ve-
ram non præsto, vt neque illam præstet, Scæna, Vt
veritas mea:

Sed hac res mihi in pectore atque corde cura est

Quidnam hoc sit negocij.

Acriter tamen suspicabar scribisse poetam, Sed acris

mibi in p. a. c. cura est. Scæna, Si voltis oculos.

O salue insperate multis annis postquam conspicio,

Frater.

Ita omnes libri, cū perspicuè verum sit, *ms.*
annis post quem.

CAPVT XXI.

Tria Varronis fragmenta apud Nonium compo-

DONATVS Probum ait memoriae proditi-
 M. Varrone traditum pueros initiari solitos: *ms.*
 & Potinae & Cubae diuis edendi, & bibendi
 bandi. vbi primū ex cunis & à lacte transie-
 vbi scriptum reliquisset Varro quæsi, & in
 Nonij tribus locis disceptam hanc partem
 educandis liberos, quem Catonem inscribit. *ms.*
 quod Catonem sequeretur plurimum. is enim
 quoque de re præcepta perscribit. Ea ita com-
 Cū primò cibo & potione initiarent pueros sacrificia
 ab edulibus Edusa. à potione Potina iurici. Sic enim
 fari incipiebant, sacrificabant Dio Fabulino; ali, Stat-
 Statilino, quorum nomina habent scripta pontifices.
 que verò dūbito quin eodem hoc loco de Cubae
 que meminerit; cuius tamen rei in rudibus
 nis vestigium, quod sciam, nullum exstat.

CAPVT XXII.

Martialis aliquot locis emendatus. Bivira.

MARTIALIS libro v. epigrammate xxii.

Quintum pro Decimo, pro Crasso, Regule, Mar-
 Ante salutabat rhetor Apollonius.

Nunc vtrumque suo resalutat nomine quantum

Cura labor que potest, scripsit & edidit.

ms. Macrum. Incidebat enim iste quisquis fuit
 tor in contraria, hesitant memoria; & agebat

Ant. Mu
 Varian Lec
 LIII
 28

nam, quod Crassi & Macri eiusdem gentis sint; vtri-
que enim Licinij.

Epigrammate III. libri VI.

*Nascere Dardanio promissum nomen Iulo
Vera deum soboles: nascere magne puer.*

Ms. *promissum numen*. Significat imperatorem
Domitiani filium: nam ij tantum consecra-
ntur. Vnde nota vox *Soveri Imp.* mirari se fatum
filiij, cui astra diuinitatem promitterent, spem
imperandi adimerent.

Epigrammate XI.

Quod non sit Pylades hoc tempore, non sit Orestes.

Miraris? Pylades Marce bibebat idem.

Nec melior panis turdisue dabatur Orestis:

Sed par atque eadem cæna duobus erat.

Ms. *Nec melior rhombus. rectius: & id probat, quod sub-
ter diuersum genus luxus in volucris.*

Epigrammate XXXIII.

Inguina succinctus nigra tibi seruus aluta

Stat, quoties calidis tota foueris aquis.

Sed meus ut de me taceam, Lecania, seruus

Iudæum nulla sub cute pondus habet.

Sed nudi tecum iuuenesque senesque lauamur.

An sola est serui mentula vera tui?

Verfu quarto planè legendum, *mentus*: pro non, ut sæ-
pillimè Latini. Sexto arbitror reponendum:

An sola est serui mentula verpa tui?

Eam enim causam sui tegendi eam alij nescio cui
ille, Martialis tibi indicat.

Epigrammate LXXII.

Hinc vidua Cybeles, illinc sacra ara Vestæ,

Inde nouum, veterem prospicis inde Iouem.

G 4

libri

libri scripti, *bivie Cybeles*. an fallor? an scribitis Ma-
tialis *biuire*, tum eam vocem vt explicaret Gemma-
ticus adiecit, *hoc est vidue*; eaque glossa in libros post
ea irsebit. Vix est, vt hoc mihi possit eripi. Non
biuiras *viduas* Latine dici Nonius docet adducendo
exemplo Varronis: *Ad biuiram venio, cum vellem ostendere*
re quid vellem Metanelos inconstantia filius me reprehendit

CAPVT XXIII.

Pompa. Nihil amare. Cassa specula, terricula. Matri-
scitior, Muli. Cistellaria Plauti explicata, emendata.

CISTELLARIA Plauti prima statim fabulabatur
lenium quarenti Lemniselenae quo ad illam per
Alcesimarchus insinuasset, respondet: *per Dionysium*
Mater pompam me spectatum duxit.
In quibus verbis poeta consuetudine sua ambiguit
perleganti lusisse videtur. pompam enim aut apparatum
sacrificij intelligere licet, vt aliis fere; aut ipsius
Silenium. ad quod exemplum id Milite a parata
dicitur:

— *que me amba obsecrauerint,*
Vt te hodie quasi pompam illam praterducerem.

Et voluit fortasse notare mores mulierum, quae
verissimè Naso canit, ad huiusmodi sollempnia

Spectatum veniunt, veniunt spectentur vt ipsae.

Eadem scena aliquot versibus post, cum puella ma-
trem sibi iratam diceret, quod domum se non recepisset,
ex quo ducendam Alcesimarcho uxorem re-
audisset, subiicite eadem lena; *Nihil amare inuenimus*
qua verba subobscura, & nisi fallor, perperam ha-
ctenus accepta sunt. Ego arbitror hoc velle; non mirum
esse, si mater irata sit. iniuriam enim accipere a
filia,

Ant. Mus
Varia Lec
LIII
28

illa, quæ nihil amet; hoc est, sine spe lucri sui, & cuius animus alibi occupatus sit: quorum neutrum meretriciam disciplinam addecer. eæ enim luxuriam tantum, si frugi sunt, amant; aduectores amare se simulant, dum id quod volunt auferant: tum manes abs se amittunt, & Lucillij illud occinunt,

Quid mihi rautone hoc opus & tricone vadato?

Eadem fabula, Scæna Nullam ego me.

Non ecastor cassa memoro. nam obsecro vnde hac gētium.

Cassa memorare, si locus bene habet, est frustra & nequam verbis sibi spem facere, cum in re nihil sit a nuce cassa, quæ putamen habet, neclo deficitur. ita cassam speculam Appuleijs dixit, Milesiam III. *Quin igitur masculum animum sumis, & cassa specula renuncias fortiter, & vlroneam te domina tua reddi, & Afranius cassam terriculam, pro minis inanius; Priuigno:*

Numero inepti pertinuistis cassam terriculam aduersarij.

Scæna sequente:

Sed nonne ecastor ego sum multo inscitior, hos qua rogem atque fatigem,

Qui semper malo muliebri sunt lubentes.

Ita o. l. veteres, ut testati sunt alij: verum est, aut verisimiliter non dissimile, scribisse Plautum, *mulo inscitior*: quod adagionem urbanam & politissimo poeta dignum redolet. nam ita & multos *παροισωδῶς* nominabant stupidos & hebetes *ἢ ἀραδιῆτας*. Catullus:

Mule, nihil sentis.

CAPVT XXIIII.

Dulum uem locorum in, Plauto correctio.

LEVE mendum contaminauit versum Plauti Milite,

G 5

re
tion

Milite, Scæna Nisi hercle defregeritis.

Euge euge eufchemè mehercule astitit dulce & comædicè
Mirum est tamen, neminem monuisse reponendum
heic; dulce & comædicè. De seruo enim sermo
quem aut personam suam præclarè agere, & statim
in comædia seruilem egregiè representare. Equi-
cile fuerat maculam tollere è Sticho, Scæna Ag-
ite foras.

Nosmet inter nos ministræmus Monotrophe. hoc con-
uiuium est.

Nam vera scriptura est, nisi admodum animi fallat
N. i. n. ministræmus. monotrophe hoc conuiuuium est.
Iulit ad morem Scænicum, quo in orbem ibat ca-
tio à strophis ad antistrophas: ita enim in conuiuio
poculum à conjuratoribus porrigitur pocillatores.
hi ipsi sibi ministrabant, sine puerorum opera: quæ
monotrophe illud suum symposiû urbanè vocant.

CAPVT XXV.

Exigere. Defendere pro arcère. Auère. In Martialis
aliquot emaculati.

MARTIALIS libro VII. epigramma xxv.
ita concludit:

Sic fora mirentur, sic te pallatia laudent,
Excolat & geminas plurima palma fores;
Otia dum medius præstat tibi parua Decembris
Exigis & certos quos legis aure iocos.
Scire libet verum; res est hæc ardua: sed tu
Quod tibi vis dici dicere, Fusce, potes.

Rogat scilicet Fuscum sales suos vt cognoscat, &
quid sui de iis iudicij sit, indicet: & cupere se que-
dem verum sibi dici, si tamen id spissius futurum sit.

Ant. Mu
Varia Lec
LIII
28

esse cum gratiam, quam ponat in orationibus Fusci
 audandis, sibi referre; vt fiat, quod dicitur, mutuum
 muli. Hæc sententia quo minus in ipsis versibus li-
 quida & clara sit leue mendum facit, versu quarto:
 quod è fide vetusti codicis ita corrigo, *Exige, sed certa.*
 Etigere huic poëtae accuratè perpendere & exami-
 nare est; vnde exacta, limata, &, vt cum Plauto lo-
 quar, amussitata. Suprà libro I III.

Non tetrica nugas exigit aure meas. Item v r.

Dum nostras legis exigisque nugas.

Epigr. x x v. eiusdem libri:

Cùm pluias madidumque Iouem perferre tegaret,

Et rudis hibernis villa nataret aquis,

Plurima qua posset subitos effundere nimbos

Muneribus venit tegula missa tuis

Horridus ecce sonat Borea stridore december:

Stella, tegis villam; non tegis agricolam.

effundere nimbos, nescio an dixerit poëta; hæc quidem
 in significatione. certè multò aptius huic loco quòd
 mihi in mentem venit, & fortassean Martialis scri-
 bit, *defendere nimbos.* Notum est, id verbum pro ar-
 cere & repellere poni solère. M. Tullius pro Roscio
 Amer. *iniuriam nouo scelere constatam putant oportere de-
 fendi.* Cæsar primo belli Gallici: *Quod bellum non in-
 tulerit, sed defenderit.*

Epigr. l x x x. libri x.

Plorat Eros, quoties maculose pocula myrrha

Inspicit, aut pueros, nobiliusue iuenum:

Et gemitus imo ducit de pectore, quòd non

Tota miser coëmat septa feratque domum.

Quam multi faciunt quod Eros, sed lumine sicco?

Pars maior lacrimas ridet & intus habet.

*Labor vt emendem, & intus hauet. Plerosque, ait, non
 absti-*

peti-
 tionas

abstinenter esse Erote, sed prudentiores. idcirco
lam reprehendere cupiditatem tam apertam, cum
& quod aiunt, in pectore eadem illa requirere & con-
siderare. Auere εὐεργητικῶς, pro cupere; unde auarus
& auarus. Sic Lucilius apud Nonium:

Gocus non curat eodam insignem esse, dum pinguis sit.

Sic animum amici quarunt, parasiti diuitias auent.

Neque tamen inficior posse ex publicata etiam
ctione sententiam non incommodam elici; ut
poeta dicat, plerosque lacrimas ridere quidem
easdem tamen in pectore habere: verum quod
stam illud argutius videbatur hominibus eruditis
considerandum proponere volui, si forte quibusdam
non omnino displicuisset.

FINIS.

Ant. Mu
Varia Lec
LIII
25

ANTVERPIÆ EXCVDEBAT CHAL-
STOPHORVS PLANTINVS, AR-
CHITVPOGRAPHVS, CIO. IO.
IXXXII. KAL. FEBVARIIL.

reti-
tiones

Ant. Mu
Varia Lec
LIII
28

ERRATA SIC CORRIGE.

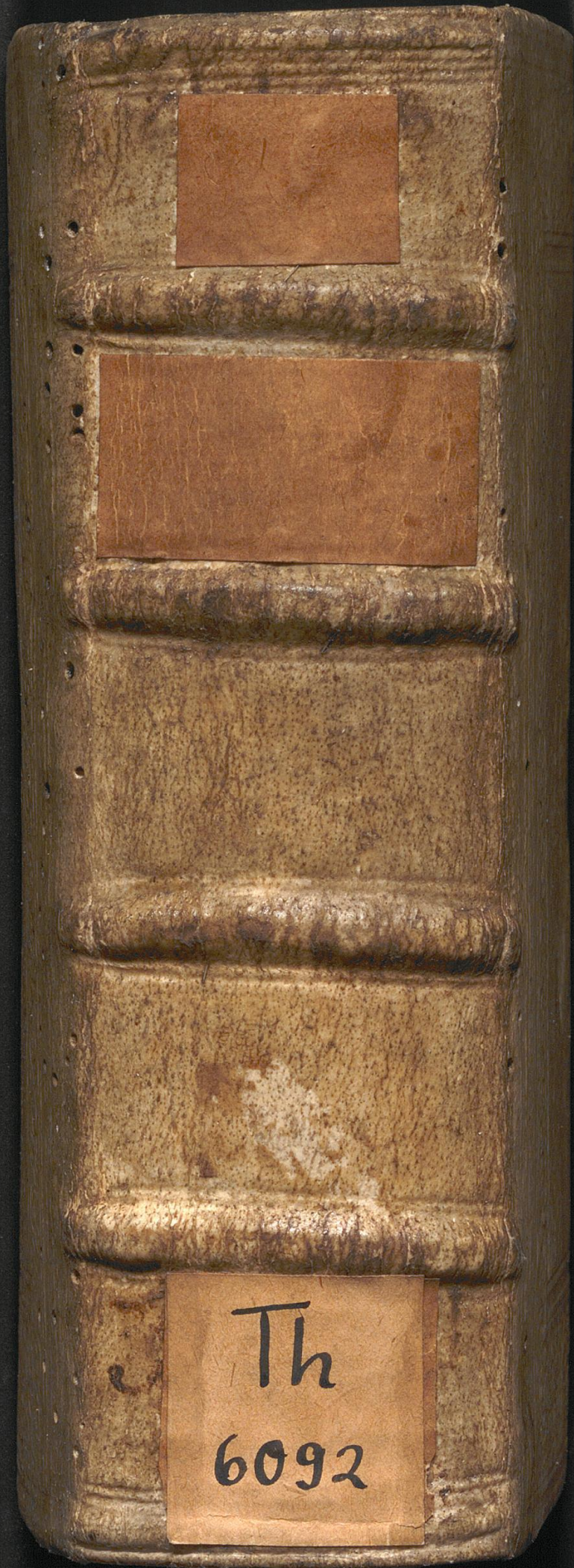
- Pag. 1. *nam nusquam* in. scribe, *tum*.
Pag. 13. *exercitibus*, pugnare suos. scribe, *sues*.
Pag. 17. *noceri posset*. scribe, *nocere*.
Pag. 26. *qui & consensandi*. scribe, *consenti*.
Pag. 26. *Autupari*. scribe, *Aucupari*.
Pag. 32. verb. Plauti. *ex insperato à portu modo*. scribe, *ex
tuno modo*.
Pag. 33. verb. Varronis scribe, *exta casa & porreca*.
Pag. 39. *nobis*. scribe, *notabis*.
Ead. *istud bellum*. scribe, *bello*.
Pag. 41. *in commendandi*. scribe, *commendatio*.
Pag. 42. Fugit me, Pomponium de origine iuris Crassus
Mucii *fratrem* dicere. hoc igitur *muro*. de correctione, in
tentia maneo: causas *edisseram*, deo faciente, *alibi*.
Pag. 53. *Titinnius Bubato*. scribe, *Barbato*.
Pag. 95. *locum Epistatomo*, adde, *Cecilij*.
Pag. 105. *rautore hoc*. scribe, *mutone*.
Si quæ præter hæc erunt, tute, spero, tibi indicabis.

Ant. Muzen
Varia Lectio
LIII
25

Th
6092

